

Poštnina plačana pri pošti
1315 Velike Lašče

TROBLA

GLASILO OBČINE VELIKE LAŠČE

NAVODILA ZA PISANJE PRISPEVKOV V OBČINSKO GLASILO TROBLA

Zaradi lažjega urejanja prosimo vse avtorje člankov, da pošiljajo ustrezno pripravljena besedila. Ta lahko dopolnijo tudi s fotografijami, ki so povezane z vsebino prispevka. Fotografije morajo biti primerne kakovosti: visoke ločljivosti in velikosti vsaj 1 MB. Fotografije pošljite ločeno od besedila, vsako v svoji priponki. Pri končni grafični obdelavi prispevka si uredništvo dovoljuje izbor primernih fotografij po strokovni oceni ter popravke besedila v skladu z zahtevami lektorja.

Prispevke pošljite na elektronski naslov **trobla@velike-lasce.si** do objavljenega roka za oddajo prispevkov v tekoči številki občinskega glasila.

Objavljeni članki ne izražajo uradnega stališča Občine Velike Lašče. Uredništvo si pridržuje pravico, da poslano gradivo preoblikuje v skladu s celotno podobo Troble.

Letnik 28, številka 3, 18. maj 2022.

Izhaja sedemkrat letno; gospodinjstva v občini prejmejo glasilo brezplačno.

Naklada: 1.590 izvodov.

Izdajatelj: Občina Velike Lašče.

Odgovorna urednica: Angelca Petrič.

Uredniški odbor: Dragica Heric, Jože Starič in Andrej Perhaj.

Lektoriranje: Jezični dohtarček, s. p. (razen že oblikovanih prispevkov).

Prelom: Špela Andolšek, s. p.

Foto na naslovnici: Shutterstock

Tisk: Luart, d. o. o.

Naslov uredništva: Trobla, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče.

Tel.: 01 781 03 70

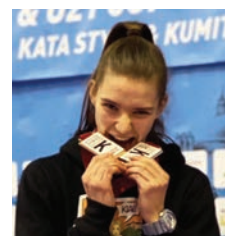
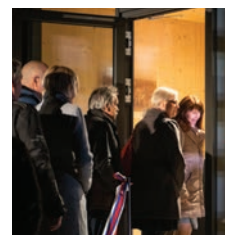
E-pošta: trobla@velike-lasce.si.

Prispevke za Troblo lahko oddate tudi v nabiralnik, ki se nahaja v hodniku pritličja občinske stavbe.

Naslednja Trobla izide 29. junija 2022; prispevke je treba oddati do 15. junija 2022.

KAZALO

Županova stran	3
Občinske strani	4
Seje občinskega sveta	4
Izobraževanje turističnih vodnikov	7
O kakovosti pitne vode	8
Odprli prenovljeni kozolec na Trubarjevi domačiji	10
Intervju	14
Hana Debeljak	14
Duo Claripiano	18
Špela Vidrih	22
Šola in vrtec	24
Petošolci spoznavali kras	24
Sodelovanje na slovesnosti v Smrečju	25
Srečanja s starši v vrtcu Sončni žarek	27
Novičke iz Glasbene šole	30
Knjižnica – Novosti na naših policah	34
Dediščina	36
Iz velikolaškega okraja – O, Turki, gorje!	36
Ljudsko sodstvo na Slovenskem	38
Kultura	40
70-letnica Trubarjevega spomenika na Rašici	41
Razstave Marije Nabernik	45
Reformatorji v stripu	46
Društva/Dogodki	48
Praznik pomladi na Gradežu	50
Občni zbor Društva podeželskih žena	54
Prvomajska budnica na Turjaku	56
Strojni krožek z novim vodstvom	60
Ureditev studenca Staje	61
Šport	62
U 17 futsal prvaki	62
Zlata medalja Lari Nedeljkovič	63
Adl o tem in onem	64
Razvedrilo	65
Oglasi	67
Zahvale	70

Nova pomlad

Letošnja pomlad obeta. Zdi se, da je narava pričela s pravim tempom in rastline se niso tako zagnale, kot je bilo to v nedavnih pomladih, ko je zimski mraz z zadnjimi vzdihljaji uničil tisto prezgodnje nežno cvetje, predvsem na sadnem drevju. Potem takrat ni bilo jabolk in hrušk ... posledično pa tudi ne kuhanja šnopsa. Letos res kaže drugače, saj so se drevesa mirno obdala v pomladansko cvetno odevalo in lahko čebele skupaj z drugimi opravevalnimi delavci zadovoljivo opravljajo svoje delo v čisto prijaznih vremenskih razmerah. Razen seveda tam, kjer svoje opravi veter. Ravno v tem obdobju namreč opazujemo, koliko cvetnega prahu prinese s seboj pohitreno gibanje in vrtinčenje zraka, ki nesebično skrbi, da bodo lahko vetrocvetke še naprej peljale svoj rod. Nekateri ne marajo vetra prav zato, ker morajo potem čistiti pelodni prah iz granitnih preddverij in polirane pločevine štirikolesnega ponosa. Drugi ne marajo vetra, ker jim lahko zmrši frizuro. Skoraj nobenemu pa ni všeč tipičen zimski veter, ko nas ozebe do kosti. Je pa konec letošnjega aprila začel pihati en veter, ki je kvaril politične pričeske. Vsaj nekaterim. Eni so začutili veter v laseh, kot se poetično izražamo, in so se kakor rokerji na Harleyjih začeli gibati svobodno kot golobčki. Easy rider, vam je poznano? Pa pesem nemške skupine Scorpions, Wind of change spet enkrat zavrtite. Se je pa precej ljudi potem ustrašilo za zdravje in obstoj, da si zaradi vetra ne bo kdo prehladil ušesa, sploh ker jim razgrete glave kratki lasje ne morejo učinkovito izolirati pred hladnim pišem. V vetrovnem vremenu me je babica vedno okarala, daj kapo gor, ne hodi »boglav« okoli. Ker ni več babice, vam povem, da ne vidim nobene posebne potrebe za skrb, da bi se kdo

zaradi tega aprilskega političnega vetra, ki bo pihal še v maju, resneje prehladil ušesa ali grlo. Res je, da nimamo vsi istega okusa za vreme in nismo vsi enako občutljivi v glavo, a vendar preživimo zaradi svoje biološke prilagodljivosti. Kljub skorajda poletnim temperaturam in vetru naše občinske ceste ponekod še vedno obdajajo rumeno rdeči količki. Naj vas to ne moti preveč, če okoli količkov žvižga veter! Če dobimo sponzorja, bomo organizirali poletni bankinski veleslalom na rolerjih, sicer pa jih bomo morali pospraviti, ko se naši fantje iz režijskega obrata zdravstveno okrepijo. Ja, kadrovska stiska je zaradi bolniške. Prosimo za razumevanje, prvič! Trikrat »Hura!« za alibi, ki ga daje gradnja vrtca in šole v Turjaku, da le-ta napreduje po planu ter da se ravno danes, ko tole pišem, dogaja javna dražba za prodajo parcel v drugem delu industrijske cone Ločica. Ja, da bo še občina nekaj zaslužila, a ne? Če sem malo prej z navdušenjem pohvalil rumeno rdečo zakoličbo občinskih cest, moram dodati, da smo izbrali tudi že najugodnejšega ponudnika za letošnjo predvillno etapo asfaltiranja občinskih cest. Pripravite se na občasne zapore na odsekih, kjer so naše ceste najbolj pajčevinasto razpokane in zmahane. Prosimo za razumevanje, drugič! Če gremo v novo obetavno pomlad, z vso potrpežljivostjo prosimo, čakamo in moledujemo, da nam prezasedeni gradbinci oddajo ponudbe za začetek izvedbe drugih infrastrukturnih projektov. Čaka nas izdelava novega zbirnega centra v prvem delu Ločice, pa pričetek gradnje toplotne postaje ob igrišču osnovne šole. Občina je pripravljena z vsemi dokumenti, tudi finančno, a kaj ko so problem gradbinci, ki brezsravno in čisto brez čustev predstavljajo roke za izvedbo z istočasno dražitvijo

del. Bajе zato, ker bosta v jeseni dražja pšenica ter soja in zato ker je v teh dneh Ukrajina zaprla ventile na plinovodu proti Evropi. Žal ne razumem vsega in vam ne znam pojasniti, zakaj vse to, a se bomo trudili, da s strani občine izpolnimo čim več danih obljub in obvez. V nadaljevanju se po moji sicer optimistični naravi ne bo kaj dosti novega zgodilo na kočevki skozi našo občino, čeprav so se lepi fantje v belih srajčkih pred pojavom aprilskega vetra na občestnem plakatu pripravljali na gradnjo ceste. Z že zavihanimi rokavi. Niso pa še uspeli nataktniti usnjenih delovnih rokavic, če ste morda takrat opazili. Te megastične nalepke so sedaj nadomestila oglasna sporočila za počitniško križarjenje na Sejšelih in za promocijo učinkovitosti pralnega praška pri pranju onečedenih belih srajčic. Nam je zaenkrat ostala samo predvililna obljuba!

V teh dneh si ob vseh obveznostih morate odtegniti čas, da naberete spomladansko listje breze in zeli koprive za čaj, ki je ob vsem učinkovit še za odvajanje vode iz telesa, s čimer se prečistimo. Pa ne pozabite na ozkolistni trpotec, da bomo imeli zalogo za sirup ali pa čaj, ker prav nihče ne ve, ali nas bo za Miklavža namesto parkljev obiskala stara respiratorna epidemija. A se je morda še spomnite?

Dr. Tadej Malovrh,
vaš župan

Z 9. in 10. dopisne seje občinskega sveta

Nina Tekavec, občinska uprava

Občinski svet Občine Velike Lašče je imel od 7. do 11. februarja 2022 9. dopisno sejo.

Dnevni red dopisne seje je bil naslednji:

1. Potrditev novelacije DIIP za investicijo Zdravstvena postaja Velike Lašče – ureditev mansarde
2. Sklep št. 1 o spremembi proračuna za leto 2022 in NRP za obdobje 2022 – 2025

Občinski svet Občine Velike Lašče je sprejel sklep o potrditvi novelacije DIIP za investicija Zdravstvena postaja Velike Lašče – ureditev mansarde.

Občinski svet Občine Velike Lašče je sprejel sklep št. 1 o spremembi proračuna za leto 2022 in NRP za obdobje 2022–2025.

Občinski svet Občine Velike Lašče je imel od 25. aprila do 29. aprila 2022 10. dopisno sejo.

Dnevni red dopisne seje je bil naslednji:

1. Mnenje ustanovitelja k imenovanju ravnatelja OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče
2. Sklep o 3. spremembi proračuna za leto 2022 in NRP za obdobje 2022–2025

Občinski svet Občine Velike Lašče je soglasno sprejel obrazloženo mnenje ustanovitelja o vseh kandidatih za ravnatelja OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče.

Občinski svet Občine Velike Lašče se ni strinjal s sklepom o 3. spremembi proračuna za leto 2022 in NRP za obdobje 2022–2025 s 6 glasovi proti in 4 glasovi za.

S 23. redne seje občinskega sveta

Nina Tekavec, občinska uprava

Občinski svet Občine Velike Lašče se je v četrtek, 17. marca 2022, sestal na 23. redni seji. Po ugotovitvi sklepčnosti je župan predlagal v potrditev naslednji dnevni red:

1. Potrditev zapisnika 22. redne seje in 9. dopisne seje
2. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o občinskem prostorskem načrtu občine Velike Lašče – SD OPN 1
3. Poročilo nadzornega odbora
4. Poročilo odborov
5. Sklep o razrešitvi in imenovanju člana statutarno pravne komisije
6. Soglasje ustanovitelja pri določanju delovne uspešnosti ravnateljice
7. Odlok o izvajanju obvezne občinske gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode na območju Občine Velike Lašče ter podelitev koncesije za opravljanje gospodarske javne službe
8. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o dodeljevanju finančnih sredstev iz občinskega proračuna za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Velike Lašče
9. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o ohranjanju in spodbujanju razvoja kmetijstva in podeželja v občini Velike Lašče za programsko obdobje 2015–2020
10. Dopolnitev načrta ravnanja z nepremičnim premoženjem
11. Olajšave pri plačilu komunalnega prispevka glede minulih vlaganj
12. Sklep o ukinitvi javnega dobra
13. Pobude, vprašanja in predlogi svetnikov
14. Poročilo župana

Člani občinskega sveta so sklenili, da na prošnjo šole umaknejo točko 6 z dnevnega reda.

Po potrditvi dnevnega reda so potrdili zapisnik 22. redne seje in 9. dopisne seje Občinskega sveta Občine Velike Lašče.

Občinski svet je v nadaljevanju sprejel naslednje sklepe:

Ad 2. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o občinskem prostorskem načrtu občine Velike Lašče – SD OPN 1

Občinskim svetnikom je bil predstavljen predlog navedenega odloka ter celoten postopek priprave. Osnutek SD OPN 1 je bil pripravljen v skladu s strokovnimi podlagami, ki jih je izdelal Urbis d. o. o. Maribor, z upoštevanjem pobud, ki so bile podane in analizirane do izdelave dopolnitve osnutka odloka. Na osnutek SD OPN 1 so bila pridobljena prva mnenja nosilcev urejanja prostora. Po pridobitvi ustreznosti okoljskega poročila je bilo z več kot enoletno zamudo pridobljeno negativno prvo mnenje nosilca urejanja prostora, pristojnega za upravljanje z vodami (Direkcija RS za vode). Podano je bilo tudi negativno mnenje na poplavno študijo, ki je bila podlaga za izdelavo veljavnega OPN iz leta 2013. Da se je lahko nadaljevala priprava SD OPN 1, je bilo najprej potrebno uskladiti poplavno študijo. Ta je bila potrjena v novembru 2018. Nato je bila ob upoštevanju potrjene poplavne študije izdelana dopolnitev SD OPN 1. Po prejetih prvih mnenjih in prejeti odločbi Ministrstva za okolje in prostor, da je potrebno izvesti celovito presojo vplivov na okolje, je bil pripravljen dopolnjen osnutek SD OPN 1 Velike Lašče. Javna razgrnitev je potekala v času od 18. aprila 2019 do vključno 24. maja 2019. Javna obravnava navedenega prostorskega akta je bila opravljena 13. maja 2019. Po javni razgrnitvi in po obvestilu o ustreznosti okoljskega poročila so bila sprejeta Stališča do pripomb in predlogov, podanih v času javne razgrnitve dopolnjenega osnutka SD OPN 1 Velike Lašče. Vlogo za pridobitev drugega mnenja k predlogu SD OPN 1 je bila nosilcem urejanja prostora poslana avgusta 2020. Gradivo je bilo pripravljeno v skladu s Pravilnikom o vsebini, obliki in načinu priprave občinskega prostorskega načrta ter pogojih za določitev območij sanacij razpršene gradnje in območij za razvoj in širitev naselij (Uradni list RS, št. 99/07) ter Tehničnimi pravili za pripravo občinskih prostorskih načrtov v digitalni obliki. V času pridobivanja drugih mnenj so potekala

intenzivna usklajevanja predvsem z Direkcijo RS za vode ter daljša usklajevanja z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Po usklajevanju in pridobitvi vseh zahtevanih pozitivnih mnenj je bil pripravljen usklajen predlog SD OPN 1 za obravnavo in sprejem na občinskem svetu. Občinski svet je sprejel predlagani odlok z 10 glasovi za; dva svetnika nista glasovala.

Ad 3. Poročilo nadzornega odbora

Robert Hren je na podlagi 29. člena Poslovnika nadzornega odbora predstavil končno poročilo nadzornega odbora. Nadzorni odbor je opravil nadzor postopka v zvezi z določitvijo nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč za leto 2018 in predlagal, da občina začne zaračunavati NUSZ tudi za črne gradnje. Sledila je razprava o tem, ali je ta predlog sploh možno izvesti v praksi.

Ad 4. Poročilo odborov

Pred sejo občinskega sveta so se sestali komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, statutarno pravna komisija, odbor za gospodarstvo, kmetijstvo in turizem ter odbor za komunalno, varstvo okolja in urejanje prostora. Predsedniki navedenih odborov in komisij so podali kratka poročila o sejah.

Ad 5. Sklep o razrešitvi in imenovanju člana statutarno pravne komisije

Matjaž Hočevar je povedal, da 66. člen Poslovnika Občinskega sveta občine Velike Lašče določa, da so člani odborov in komisij lahko le občani občine. Zunanja članica statutarno pravne komisije je sporočila, da je spremenila stalno prebivališče in je sedaj občanka druge občine. Z dnem spremembe prebivališča v drugo občino tako ne izpolnjuje več pogojev za članstvo v statutarno pravni komisiji. Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja je na podlagi 57. člena poslovnika občinskemu svetu predlagala novo kandidatko, ki jo je s sklepom soglasno potrdil.

Ad 6. Soglasje ustanovitelja pri določanju delovne uspešnosti ravnateljice

Točka umaknjena z dnevnega reda.

Ad 7. Odlok o izvajanju obvezne občinske gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne

in padavinske odpadne vode na območju Občine Velike Lašče ter podelitev koncesije za opravljanje gospodarske javne službe

Roman Viršek je zbranim predstavil predlog navedenega odloka, ki je sicer enak odlokom občin, kjer v enakem obsegu ta služba že deluje. Odvajanje in čiščenje komunalne in padavinske odpadne vode je obvezna občinska gospodarska javna služba (v nadaljevanju GJS), ki jo zahteva Zakon o varstvu okolja. Občina Velike Lašče nima lastnih kapacitet ter kadra za izvajanje predmetne službe, zato je leta 2016 podpisala Pogodbo o njenem izvajanju z Javnim komunalnim podjetjem Grosuplje (v nadaljevanju JKPG), in sicer na podlagi sporazuma s tremi občinami ustanoviteljicami Grosuplje, Dobropolje in Ivančna Gorica. Pogodba navaja, da JKPG javno službo v Občini Velike Lašče izvaja do končne podelitve koncesije. Podelitev koncesije je predvidena po vzoru ureditve horizontalnega sodelovanja pri izvajanju GJS obdelave določenih vrst komunalnih odpadkov na območju občin, ki so pristopile v regijski center za ravnanje z odpadki Ljubljana (RCERO) in niso ustanoviteljice lastnika oziroma upravljavca tega centra. Trenutno stanje odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode ni urejeno na enega od načinov, ki jih opredeljuje Zakon o gospodarskih javnih službah, zato je potreben sprejem ustreznega odloka, ki ureja področje na območju občine ter koncesijskega akta. Glede izraženega vprašanja po drugih ponudnikih storitev na seji odbora za komunalno, varstvo okolja in urejanje prostora je Roman Viršek preveril cene pri več ponudnikih – (Komunala Ribnica d. o. o., JP VOKA SNAGA d. o. o.). Od navedenih je JKPG najugodnejši ponudnik storitev. Občinski svet je soglasno sprejel predlagani odlok.

Ad 8. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o dodeljevanju finančnih sredstev iz občinskega proračuna za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Velike Lašče

Mag. Jerica Tomšič Lušin je zbranim predstavila predlog sprememb pravilnika. V veljavni pravilnik je na zahtevo Ministrstva za finance, kamor občina

priglašča pomoči de minimis na področju gospodarstva in dopolnilnih dejavnosti na kmetiji in poroča o dodeljenih pomočeh de minimis, potrebno dodati določila, da do pomoči niso upravičeni prosilci, ki nimajo poravnanih finančnih obveznosti do države, in tisti, ki nimajo poravnanih vseh obveznosti zaradi sklepa Komisije o razglasitvi pomoči za nezakonito in nezdržljivo z notranjim trgov. Termin povezana družba se zamenja s terminom enotno podjetje. Občinski svet je soglasno sprejel predlagani pravilnik.

Ad 9. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o ohranjanju in spodbujanju razvoja kmetijstva in podeželja v občini Velike Lašče za programsko obdobje 2015 – 2020

Mag. Jerica Tomšič Lušin je povedala, da je za obe pomoči pod to in prejšnjo točko Evropska unija podaljšala veljavnost do leta 2023. Poleg tega je v veljavni pravilnik na zahtevo Ministrstva za finance potrebno vnesti identične spremembe tistim, ki so navedene v prejšnji točki (ad 8.). Župan pa je na skupni seji odborov v decembru 2021 izrazil željo, da bi občina finančno podpirala tudi rejo prašičev krškopoljske pasme, kar je vključeno v predlagani pravilnik (spodbuda za nakup prašičev krškopoljske pasme v višini 30 EUR na žival in 70 EUR na žival za nakup svinje krškopoljske pasme). Člani odbora za gospodarstvo, kmetijstvo in turizem, ki občinskemu svetu predlaga njegov sprejem, so glede na izkušnje dodeljevanja pomoči za nakup govejih živali mesne pasme predlagali dopolnitev pravilnika tudi v delu, ki se nanaša na dodeljevanje finančnih spodbud tudi za nakup brijih telic in krav mlečne pasme v enaki višini kot za nakup brijih telic in krav mesne pasme (200 EUR na žival). Občinski svet je sprejel predlagani pravilnik z vsemi zgoraj navedenimi spremembami.

Ad 10. Dopolnitev načrta ravnanja z nepremičnim premoženjem

Občinski svet je soglasno sprejel dopolnitev letnega načrta razpolaganja s premoženjem Občine Velike Lašče za leto 2022, ki ga je občinski svet sprejel ob sprejemu proračuna za leto 2022 na 22. redni seji dne 16. decembra 2021.

Predmet dopolnitve je prodaja solastniških deležev 29 nepremičnin, ki jih je Občina prejela kot posledico omejitve dedovanja v zapuščinskem postopku, nepremičnine, za katere je izražen interes za nakup ter del nepremičnine v Poslovni coni Ločica – II. del (ki sicer v pretežnem delu predstavlja dostopno cesto, v manjšem delu pa zemljišče za gradnjo). Pred začetkom postopka nakupa in prodaje je potrebna vključitev nepremičnin v letni načrt razpolaganja s premoženjem.

Ad 11. Olajšave pri plačilu komunalnega prispevka glede minulih vlaganj

Glede na spremenjeno gradbeno zakonodajo investitorji na območju občine pridobivajo gradbena dovoljenja tudi za objekte daljšega obstoja. Pri vlogah za izračun komunalnega prispevka investitorji pogosto priložijo potrdila o plačilu komunalnega prispevka in dokazila o vlaganjih v komunalno infrastrukturo. Upoštevanje minulih vlaganj v komunalno infrastrukturo je bilo opredeljeno v prvem odloku o obračunu komunalnega prispevka, v naslednjih odlokih pa izpuščeno. Glede na to, da pravna podlaga (ZUreP-2) za takšno ureditev za pretekla vlaganja, starejša od 20 let, preneha obstajati z dnem 1. 6. 2022, je bil podan predlog, da se občinski svet opredeli ali veljavni odlok dopolni z določili o možnosti upoštevanja minulih vlaganj pri obračunu komunalnega prispevka za objekte daljšega obstoja ali ne. Občinski svet ni sprejel sklepa, da se upoštevajo minula vlaganja pri obračunu komunalnega prispevka, saj to ni smotrno zaradi prekratke veljavnosti pravne podlage.

Ad 12. Sklep o ukinitvi javnega dobra

Občan je podal vlogo za menjavo zemljišč z občino v k. o. Krvava peč za nepremičnine v isti katastrski občini. Po njegovih zemljiščih poteka odmerjena in kategorizirana javna pot št. JP 954171. Zemljišča, ki so v lasti občine in imajo status javnega dobra, v naravi ne predstavljajo ceste, temveč travnike, ki mejijo na njegova zemljišča. Občinski svet se je na 22. redni seji dne že strinjal z menjavo zemljišč, ni pa sprejel sklepa o ukinitvi statusa javnega dobra, zato je na tej seji soglasno sprejel sklep o ukinitvi javnega dobra.

Zapiski sej občinskega sveta in posnetki sej so objavljeni na občinski spletni strani: <https://www.velike-lasce.si/obcinske-strani/obcinski-svet/>.

Vabila z gradivom so objavljena na spletni strani v katalogu informacij javnega značaja:

<http://www.lex-localis.info>.

Uradni list
Republike Slovenije

V Uradnem listu RS, št. 47/2022 so bili objavljeni:

- Odlok o izvajanju obvezne občinske gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode na območju Občine Velike Lašče ter podelitev koncesije za opravljanje gospodarske javne službe,
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o dodeljevanju finančnih sredstev iz občinskega proračuna za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v Občini Velike Lašče,
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o ohranjanju in spodbujanju razvoja kmetijstva in podeželja v Občini Velike Lašče za programsko obdobje 2015–2020,
- Sklep o ukinitvi statusa javnega dobra,
- Sklep o razrešitvi in imenovanju člana statutarno pravne komisije.

V Uradnem listu RS, št. 52/2022 je bil objavljen:

- Odlok o Občinskem prostorskem načrtu Občine Velike Lašče – spremembe in dopolnitve št. 1.

V Uradnem listu RS, št. 53/2022 je bil objavljen:

- Sklep o določitvi višine subvencioniranja cene storitve obvezne občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo in o cenah oskrbe s pitno vodo na območju Občine Velike Lašče.

V Uradnem listu RS, št. 54/2022 je bil objavljen:

- Zaključni račun proračuna Občine Velike Lašče za leto 2021.

Lokalni turistični vodniki na izobraževanju

Sara Košir, Javni zavod Trubarjevi kraji

Javni zavod Trubarjevi kraji skrbi za redno izobraževanje lokalnih turističnih vodnikov. Poleg dogodkov, ki so dostopni širši javnosti, se vsaj nekajkrat letno dobimo, da utrdimo tudi znanje in veščine vodenja ter se poglobimo v katero od vsebinskih tematik, ki so osnova za kakovostna vodenja obiskovalcev po velikolaški deželi.

Pod taktirko Janje Sivec, odlične interpretatorke kulturne dediščine, smo se 11. in 12. marca na Trubarjevi domačiji s pomočjo različnih praktičnih vaj urili v interpretaciji naše dediščine in pripo-

vedovanju zgodb. Izobraževanja se je udeležilo 12 turističnih vodnikov.

Po uspešno izpeljanem projektu »Sprehod skozi naše trge« lahko obiskovalcem velikolaške dežele ponudimo voden sprehod po Velikih Laščah. Za uspešno izvedbo vodenj tudi za ta program potrebujemo vodnike, ki dobro poznajo Velike Lašče. Zato smo izvedli izobraževanje v dveh sklopih. V prvem sklopu so vodniki predvsem poslušali, v drugem sklopu pa so se že preizkusili v vodenju. Tako imamo sedaj 7 vodnikov, ki vas lahko popeljejo na sprehod po Laščah.

V teku je tudi izobraževanje o novem programu na Trubarjevi domačiji: kiparsko sožitje. Namen programa je spoznavanje različnih skulptur, ki krajšijo Trubarjevo domačijo in je lahko odličen dodatek osnovnemu vodenju. Vsebina je v skrajšani verziji dostopna tudi na aplikaciji Velikolaška.

Solarna osvetlitev ulice Podtrn

Roman Viršek, Občinska uprava

V skladu z razvojem solarne tehnologije napajanja cestne razsvetljave smo s solarnimi lučmi osvetlili ulico Podtrn v Velikih Laščah. Tovrsten pristop je znatno ugodnejši tako v cenovnem kot tudi izvedbenem smislu, saj priključitev na električno omrežje ni potrebna; posledično se je mogoče izogniti tudi pridobivanju številnih soglasij za položitev kablov. Znatno nižji so tudi obratovalni stroški, saj je sončna energija brezplačna. Potrebna je le občasna menjava dotrajanih akumulatorjev. Zaradi nezanesljivosti delovanja predvsem v zimskem obdobju in zaradi oblačnega vremena jih v tem trenutku še ni smiselno postavljati ob glavnih cestah ter gozdovih. V občini imamo sicer že 10 solarnih svetilk, ki zaenkrat večinoma zadovoljivo opravljajo svojo funkcijo, zato bodo predvsem ob manj prometnih cestah in pešpoteh v bodoče uporabljene pogosteje.

Poročilo o kakovosti pitne vode na območju občine Velike Lašče za leto 2021

Vodokomunalni sistemi, d. o. o.

Letno poročilo o skladnosti pitne vode predstavlja pregled rezultatov preizkušanja pitne vode za leto 2021 na oskrbovalnih območjih, kjer gospodarsko javno službo oskrbe s pitno vodo izvajajo Vodokomunalni sistemi d. o. o.

Kvaliteto pitne vode vsak dan redno spremljamo s pomočjo računalniško-telemetrične spremljave ter avtomatike, ki nas tekoče opozarja o odstopanjih pri parametrih v postopku zajema surove vode, priprave pitne vode in distribucije pitne vode do končnega uporabnika. Sodoben sistem nam omogoča hitro ukre-

panje v primeru odstopanj od normativov na postavljenih kritičnih kontrolnih točkah, ki so določene v sistemu HACCAP, ki je namenjen obvladovanju tveganj za zdravje ljudi. Za namene kontrole kakovosti se redno izvaja tudi notranji nadzor nad kvaliteto pitne vode. Notranji nadzor se izvaja v sodelovanju z Nacionalnim laboratorijem za zdravje, okolje in hrano Ljubljana, ki redno odvzema vzorce pitne vode in jih analizira na mikrobiološke in kemijske parametre, kot to predpisuje Pravilnik o pitni vodi. Neodvisna kontrola pitne vode se izvaja tudi v okviru državnega monitoringa.

Na podlagi rezultatov preizkušanja lahko povzamemo, da je mikrobiološka kvaliteta pitne vode v vseh treh vodovodnih sistemih ustrezna. Vsi mikrobiološki in fizikalno-kemični parametri so bil skladni s predpisanimi mejnimi vrednostmi iz Pravilnika o pitni vodi.

Po zagotovilih NLZOH lahko z gotovostjo trdimo, da prebivalci občine Velike Lašče uporabljamo vodo iz javnega vodovoda, ki je neoporečna in ne povzroča tveganja za zdravje ljudi.

VODNI VIR	MIKROBIOLOŠKE ANALIZE		FIZIKALNO-KEMIJSKE ANALIZE	
	Število vzorcev	ustreznih	Število vzorcev	ustreznih
Velike Lašče	43	100 %	10	100 %
Selo, Dednik, Naredi	8	100 %	3	100 %
Turjak	30	100 %	8	100 %
SKUPAJ	81	100 %	21	100 %

Obvestilo o spremembi cene storitev oskrbe s pitno vodo

Vodokomunalni sistemi, d. o. o.

V skladu s sprejetim sklepom Občinskega sveta Velike Lašče, ki je na svoji 24. redni seji dne, 7. aprila 2022, sprejel Elaborat o oblikovanju cene storitve obvezne občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo ter o določitvi višine subvencioniranja cene vode na območju občine Velike Lašče, obveščamo vse uporabnike oskrbe s pitno vodo, da so z **dnem 1. 5. 2022** pričele veljati nove cene storitev oskrbe s pitno vodo:

Cena vode = 1,4757 eur/m³

Subvencija občine Velike Lašče = 0,5048 eur/m³

Cena vodarine za gospodinjstva in izvajalce nepridobitnih dejavnosti = 0,9709 EUR/m³

Cena vodarine za gospodarstvo = 1,4757 EUR/m³

OMREŽNINA je nespremenjena

Vse cene so prikazane v EUR brez DDV, ki se uporabnikom obračuna po predpisani stopnji

Vodomer	Faktor omrežnine	Znesek na vodomer mesečno
DN do 20	1	5,8862
DN 20-40	3	17,6587
DN 50	15	88,2933
DN 80	50	294,3109

Letno poročilo za leto 2020 o skladnosti pitne vode in varnosti oskrbe v občini Velike Lašče - vaški vodovodi, notranji nadzor občinska uprava

Roman Viršek, občinska uprava

VODOOSKRBNI SISTEMI – VODOVODI	Mikrobiološka preskušanja vzorcev pitne vode št. vzorcev		Fizikalno-kemijska preskušanja vzorcev pitne vode št. vzorcev		Skladnost pitne vode iz zajetja	Dezinfekcija pitne vode da/ne	Prekuhavanje pitne vode za prehranske namene da/ne	Varnost oskrbe
	skupaj	rezultat	skupaj	rezultat				
Dolščaki Št. prebivalcev: 72 Poraba vode 1.526 m ³	6	6 skladnih	2	2 skladna	skladna	da UV sevanje – zaradi možnosti občasnega onesnaženja pitne vode v zajetju	ne	Oskrba je bila varna
Kaplanovo-Adamovo- Podsmreka Št. prebivalcev: 65 Poraba vode: 2.592 m ³	6	6 skladnih	2	2 skladna	skladna	da UV sevanje – zaradi možnosti občasnega onesnaženja pitne vode v zajetju	ne	Oskrba je bila varna

V skladu s 34. členom Pravilnika o pitni vodi (Uradni list RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17) vas seznanjamo z rezultati vzorčenj notranjega nadzora pitne vode na vodovodih Dolščaki ter Kaplanovo-Adamovo-Podsmreka.

Odlok o Občinskem prostorskem načrtu Občine Velike Lašče

– spremembe in dopolnitve št. 1 je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 55/2022 dne 15. 4. 2022. V veljavo je stopil 15 dan po objavi, to je 30. 4. 2022.

Grafični in tekstualni del odloka je na voljo preko javnega vpogleda v Prostorsko informacijskem sistemu PISO https://www.geoprostor.net/piso_int/ewmap.asp?obcina=VELIKE_LASCE ali v času uradnih ur na Občini Velike Lašče.

Javni razpis za subvencioniranje izgradnje malih komunalnih čistilnih naprav na območju Občine Velike Lašče v letu 2022

Vse podrobnosti razpisa so objavljene na spletni strani Občine: <https://obcina.velike-lasce.si/si/razpisi-za-sofinanciranje/66-mkc>

Imaš inovativno idejo? Prikluči se projektu PONI LUR in jo uresniči!

Projekt ti ponuja:

- 4 mesečno redno zaposlitev
- podjetniška usposabljanja
- mentorstvo in pomoč pri razvoju ideje
- možnost individualnih izobraževanj

Razpis najdeš na

www.rralur.si.

Prijavi se do

6. junija 2022.

PONI

PODJETNO NAD IZZIVE
Ljubljanska urbana regija

RRA LUR
regionalna razvojna agencija
Ljubljanske urbane regije

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

Odprli smo prenovljeni kozolec na Trubarjevi domačiji

Barbara Pečnik, Javni zavod Trubarjevi kraji | foto: Domen Jugovar

Ob pričetku pomladi in zelo blizu mednarodnega dneva voda – praznujemo ga 22. marca – smo na Trubarjevi domačiji dočakali odprtje prenovljenega kozolca.

Prireditev je potekala v četrtek, 24. marca, v večernih urah. Vreme nam je šlo na roko, tako da je prireditev potekala na prostem po zastavljenem cilju, s projekcijo in svečano osvetlitvijo kozolca. Za slednje je odlično poskrbela ekipa velikolaške mladine pod vodstvom Tadeja Bavdka.

šem prostoru od Ljubljane do Kolpe.

Turistično-informacijski prostor pa je tudi prodajno mesto za različne spominkke, rokodelske izdelke in druge predmete, ki v sebi skrivajo bogato dediščino teh krajev. Namenjeni so tako obiskovalcem, turistom, ki želijo v svoj dom odnesti košček te dediščine, kot tudi

Slavnostno so prerezali trak velikolaški župan Tadej Malovrh, Metka Starič iz zavoda Parnas in Matjaž Gruden, direktor Javnega zavoda Trubarjevi kraji.

Po uvodnem nagovoru župana dr. Tadeja Malovrha sta najprej predstavili projekt rekonstrukcije arhitektki Maja Starič in Nadja Krašovec iz podjetja Starim, d. o. o., z Gradeža; nato je sledila predstavitev namembnosti novega objekta.

Kozolec se v grobem deli na dva dela. Prvi del bo namenjen turistično-informacijskem centru občine Velike Lašče, s katerim bo upravljal novoustanovljeni Javni zavod Trubarjevi kraji. Kot je povedala Sara Košir iz Javnega zavoda Trubarjevi kraji, bo kozolec v prvi vrsti prostor dobrodošlice za vse obiskovalce Trubarjeve domačije in velikolaških krajev. V topli polovici leta bodo obiskovalci lahko v kozolcu dobili vse potrebne informacije o preživljanju prostega časa v naši občini in tudi v šir-

vsem domačinom, ki za svoje bližnje iščejo darilo z eno od slikovitih velikolaških zgodb.

Drugi del je interpretacijski center, informacijsko središče za Miško dolino kot območje Natura 2000, ki predstavlja preplet naravne in kulturne dediščine domačije in širše Raške doline (dediščina mlinarstva in žagarstva, biotska raznovrstnost mokrišč, preplet narave in dela človeka). Intepretacijske vsebine je predstavila Urška Hren, ena izmed članic projektne skupine mladih deklet, ki so raziskale in preučile dediščino Miške doline z okolico ter pripravile podroben interpretacijski načrt s številnimi inovativnimi rešitvami.

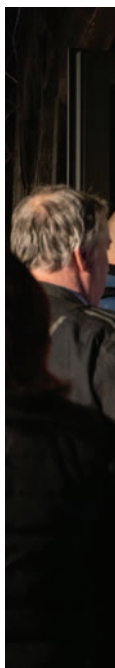
Po predstavitvah je bil na lesenem delu kozolca nad vhodom predvajan

promocijski film, ki predstavlja celoten proces preobrazbe starega kozolca v nov moderno zasnovan objekt.

Film je delo Tadeja Bavdka, snemalca, montažerja in režiserja (Different Agnels, s. p.).

Po svečani otvoritvi je sledil koncert rokavske zasedbe Lumberjack in prvi obiskovalci so si kozolec lahko tudi že ogledali.

Kozolec je sprejel prve obiskovalce konec aprila. Sedaj je TIC odprt ob petkih od 13. do 17. ure ter ob sobotah in nedeljah med 10. in 17. uro.

»[...] Bug je dva človeka stvaril, tiga moža inu to ženo,
inu de vmej sebo eno pravo, trdno, srčno
inu stanovitu lubezen inu perjazen imata.
Inu nas ima ta zakon poštovati, za velik držati,
hoker za enu veliko delu inu djane božje,
kateru je iz te visoke modrusti božje prišlu inu postavlenu.«

TRUBARJEVA DOMAČIJA

- začetek vajine skupne poti

Mladoporočena pred
vhodom v Trubarjevo
spominsko sobo,
foto: D. Vinček

Če želite poroko pod okriljem duha prvega slovenskega pisatelja Primoža Trubarja, si izberite za prvi korak na skupni življenjski poti Trubarjevo domačijo na Rašici. Na domačiji vas sprejme mlad par iz Folklorne skupine Velike Lašče v svoji noši in vas pospremi do spominske sobe, kjer potekajo obredi.

Po uradnem delu boste v prijetnem okolju domačije našli dovolj priložnosti za kozarec penine in fotografiranje. Slednje lahko storite tudi ob naši skulpturi Sreča, ki simbolizira dva zaljubljenca. Manjšo pogostitev imate lahko ob Temkovem mlinu; v primeru slabega vremena vam je na voljo galerija Skedenj.

Poročni obredi potekajo od aprila do konca oktobra; poroči vas lahko tudi velikolaški župan.

Informacije: Javni zavod Trubarjevi kraji,
01 7881 006,
info@trubarjevi-kraji.si

VELIK

deželna slikov

VABLJENI NA PRIREDITVE OB OBČINSKEM PRAZNIKU 2022

SOBOTA, 4. 6.

18:00

RAŠICA, TRUBARJEVA
DOMAČIJA

PESEM.SI 22

Srečanje s poezijo

Predstavitve 16. zbornika Pesem.si
z nastopom pevke Nine Virant in
kitarista Metoda Branka.

*Zavod za razvijanje ustvarjalnosti v sodelovanju s
KUD Primož Trubar Velike Lašče in DOD Gradež*

SREDA, 8. 6.

RAŠICA, TRUBARJEVA DOMAČIJA
TRUBARJEV DAN

18:00

Literarna akademija DOM V JEZIKU

*Društvo slovenskih pisateljev, Javni zavod Trubarjevi kraji,
KUD Primož Trubar Velike Lašče*

19:00

40. LIKOVNA RAZSTAVA TRUBARJEVI KRAJI: Domačnost v globalnem

KUD Primož Trubar Velike Lašče

ČETRTEK, 9. 6., 19:00

GRAD TURJAK

24. REVIJA PEVSKIH ZBOROV IN VOKALNIH SKUPIN Občine Velike Lašče

KUD Marij Kogoj in TD Turjak

turizem.velike-lasce.si

 Občina Velike Lašče

OLAŠKA

ritih zgodb

PETEK, 10. 6.
RAŠICA, TRUBARJEVA
DOMAČIJA

19:00

**SLAVNOSTNA
AKADEMIJA OB
OBČINSKEM PRAZNIKU
s podelitvijo občinskih
priznanj**

20:30

**Celovečerni
koncert skupine
PERPETUUMJAZZILE**
Vocal Ecstasy

Občina Velike Lašče

SOBOTA, 11. 6.
08:00–13:00
TRG VELIKE LAŠČE
TRŠKI DAN

*Občina Velike Lašče,
Javni zavod Trubarjevi kraji*

SOBOTA, 11. 6.
10:00–17:00
VELIKE LAŠČE,
IGRIŠČE PRI OŠ
**TURNIR V MALEM
NOGOMETU**

ŠMD Turjak

NEDELJA, 12. 6.
TRG VELIKE LAŠČE
**29. POHOD PO
VELIKOLAŠKI
KULTURNI POTI**

- Štart med 7. in 10. uro, v Velikih Laščah.
- Cilj na Rašici (družabni program s pogostitvijo). Povratek v Velike Lašče peš ali z organiziranim prevozom ob plačilu štartnine.

Planinsko društvo Velike Lašče

intervju: Hana Debeljak

Aktualna mladinska in članska prvakinja v karateju

Angelca Petrič | foto: osebni arhiv

19-letna Hana Debeljak iz Podžage je dijakinja gimnazije Ledina. Navdušena karateistka odlično združuje šolske in športne obveznosti. In kjer so trud, odrekanje in trdo delo, je tudi uspeh.

Kdaj si začela trenirati?

Ko sem bila stara štiri leta in pol, sem pričela trenirati kick-box, nato pa s sedmimi leti karate v Grosupljem. Zadnja tri leta treniram v Ljubljani. Sedaj med tednom tudi živim v Ljubljani, saj je bilo to predvsem organizacijsko precej lažje. Prvi in drugi letnik sem se vozila. Prihajala sem domov okoli desetih zvečer in zjutraj vstala ob pol petih ter odhitela na avtobus, ki je odpeljal dvajset minut čez pet. Takšen urnik je kar naporen.

Kdo te je navdušil za šport?

Že od majhnega sem bila aktiven otrok. In ko je moj najboljši prijatelj iz vrtca pričel trenirati kickbox, sem ga seveda morala tudi jaz. On je sicer nehal. Kar pa se mene tiče, so že v zgodnjem otroštvu ugotovili, da imam potencial na tem področju. To je bilo za starše malce nenavadno, saj je bila moja mami profesionalna plesalka. K športu me je spodbujala, a sprva ni bila navdušena nad borilnim športom.

Kako so potem to sprejeli doma?

Mami si je kot nekdanja plesalka želela, da bi šla punčka po njeni poti. Mislila je, da je to samo faza. In ko je prišel trener do nje, da bo nekaj iz mene, je bila v šoku. Rekla je, da se punčka ne bo tepla. Še vedno ji je težko gledati, kako se otrok bori. Četudi niso prisotne poškodbe, vseeno udarce tudi prejemaš. Sčasoma so vsi pričeli podpirati mojo športno pot. Vozili so me sem in tja. In že to, da mi financirajo karate, saj trenutno

od tega ni dohodka, je ogromno. Mogoče se bo to kdaj spremenilo. Družina ima veliko vlogo, da ti priskoči na pomoč.

Kako usklajuješ šolske obveznosti in šport?

Osebnost postavljam karate na prvo mesto. Še vedno pa mi je uspelo doseči v gimnaziji odličen uspeh, kar dokazuje, da je mogoče. Toda to pomeni veliko odrekovanja. Ne moreš hoditi ven s prijatelji. Če ne narediš dovolj za šolo, dokončaš šolsko delo po treningu. Včasih pač malo manj spiš. Vse je odvisno od tega, kako močno si nekaj želiš.

Kaj ti pomeni šport?

Brez športa si ne znam predstavljati življenja. Ne vem, kako bi bilo brez. Ceninim ga, ker mi je veliko dal, predvsem v smislu, da se znaš organizirati ter po drugi strani, da se naučiš spoštovati sebe in drugega. Šport povezuje. Pomeni, da si v dobri telesni formi. Res pa je, da vrhunski šport morda sam po sebi ni preveč zdrav. Vsi cilji, ki jih imam, so povezani s športom. Pomembno je, da veš, kaj hočeš.

Pri tem športu ne prihaja do takšnih udarcev, da se obleži.

Kako poteka trening?

Zjutraj imamo kondicijske treninge; v praksi to pomeni vaje v fitnessu, kjer delamo na moči, eksplozivnosti oz. splošni fizični pripravi. Tako se preprečuje tudi poškodbe. Popoldan je karate trening. Lahko so sparingi, to je prosta borba z nasprotnikom. Včasih ti da trener specifične naloge. Spet drugič delamo bolj na borbeni kondiciji, naslednjič na tehniki, taktiki ... Razlike so, kako se boriš na začetku in kako na koncu borbe. Pomembno je, da znaš odreagirati pri nasilnem soborcu in tudi pri nekom, ki te stiska v kot. Pomembno je, da te na tekmi nihče ne preseneti, da ne rediš napak in si tako tudi ti bolj varen.

Kako pogosto treniraš?

Ne čisto vsak dan, vsekakor pa sedemkrat do desetkrat na teden. Imamo tudi dneve, ki so namenjeni počitku – »rest days«, a so tudi ti del trenažnega cikla. Včasih imamo še vikend priprave

ali tekme. Sem v državni članski in mladinski reprezentanci.

Kaj pomeni biti v reprezentanci?

Vključen si v priprave in hodiš na tekme, ki so v sklopu reprezentance. To so svetovne lige in svetovni pokali ter seveda tudi evropske tekme.

Kateri so tvoji glavni dosežki?

Sem trenutna aktualna mladinska in članska prvakinja v kategoriji do 61 kg. Lani sem bila tretja v svetovni ligi za mlade na Cipru, kar je verjetno moj najboljši dosežek. Veliko hodimo tudi okoli, kjer je bilo veliko dobrih rezultatov.

Koliko časa je trajalo, da so se pokazali rezultati?

To traja. V karateju je bilo eno leto moj cilj, da zmagam le eno borbo. Ali pa da osvojim vsaj točko. Gre za težak proces. Zadnje štiri, pet let so šele vidni rezultati.

Kakšne so razlike med posameznimi borilnimi veščinami?

Karate vsebuje roke, noge in rušenja. Ni pa polnega kontakta. Če preveč udariš, si kaznovan. Kar se tega tiče, ni podobno boksu, kjer nekoga knockautiraš. Za razliko od juda ni vlečenja. Rušiš pa lahko. Razlikuje se tudi od taekwondoja, kjer ne smeš ničesar prijati. Vključuje ročne in nožne udarce, ki so med sabo skoraj v enakem razmerju. Ljudje karate kot šport premalo poznajo. Športni karate je bil tudi lani na olimpijskih igrah v Tokiu. Profesionalni šport je drugačen, saj je na višjem nivoju. Morda je karate v primerjavi z ostalimi vrstami športa, kot sta na primer nogomet ali košarka zapostavljen, ker še vedno ni dovolj prepoznani kot profesionalni šport.

Te moti stereotip, da se borilne veščine bolj pripisuje moškim?

Moram reči, da sem pričakovala več tovrstnih komentarjev. Ljudje so sicer večinoma presenečeni in rečejo na primer: »O, potem se te moram bati.« No, ni se jim treba. V reprezentanci je delež moških in deklet približno enak. Morda je deklet celo nekaj več. Tudi na treningih delamo fantje in punce skupaj. Tu se srečamo s predsodkom, da naj fantje ne tepejo punc. A to ni pretep na ulici, to je šport. Smo ekipa. Morda se nenavadno sliši, da udariš svojega prijatelja, vrstnika. A gre za trening in znamo ločiti šport od druženja.

Se zaradi znanja borilnih veščin počutiš varnejša?

Ja, tako bi pričakovali. A se sploh nočem postaviti v takšno kožo. Vseeno to ne pomeni, da lahko kjerkoli hodim brezskrbno. Sem le ženska. Bi pa verjetno že podzavestno znala drugače odreagirati.

Si se kdaj poškodovala? Kako?

Ne, v bistvu ne. Čeprav se pričakuje veliko udarcev, se kdaj zlomi nos, prebije ustnico, boli čeljust, prav poškodb od udarcev ni. Treba je delati tisto, kar lahko delaš.

Velike Lašče in Ljubljana – kako usklajuješ vse te obveznosti?

Čez teden sem v Ljubljani. Sem polnoletna in počasi grem po poti samostojnosti. Še vedno komaj čakam, da pridem iz Ljubljane domov. Čeprav ima Ljubljana svoje prednosti, je šola blizu – vse je na dosegu roke. Tu imam prijatelje in sem ponosna na to, da sem iz Velikih Lašč. Tu je mirno podeželsko okolje; še vedno se dobivamo s sošolci iz osnovne šole. Kjerkoli bom, bom vedno hodila nazaj v Lašče.

Je v Velikih Laščah dovolj možnosti za razvoj športa?

Ne moremo reči, da je ni. Jaz sem začela v kickbox klubu v Laščah. Mnogim večjim klubom se zdijo Lašče sicer precej oddaljene. Problem je, če je treba otroke ob vseh obveznostih voziti na trening in se tako včasih zgubi dober potencial, ki se ne razvije zaradi pre-

malo spodbudnega okolja. Nekaj je tudi krožkov in aktivnosti v okviru osnovne šole. Toda kar nekaj je še rezerv, kjer bi bilo mogoče stanje izboljšati.

Kje se vidiš v prihodnosti?

Še vedno v športu. Kolikor dolgo in čim višje bi rada prišla s karatejem. Vsak profesionalni športnik lahko reče, da so mu cilj olimpijske igre. Trenutno karate ni olimpijska disciplina. Bil je poskusno v Tokiu. Problem je tudi v denarju in svetovnih zvezah. Želim si dosegati najvišje rezultate v karateju in to usklajevati s študijem. Drugega ne znam. Od začetka sem v tem. Zelo veliko je mogoče delati na področju športa in pomagati drugim. Po gimnaziji nameram študirati za kineziologinjo na DIF-u.

Katere mišice imate pri tem športu najbolj razvite?

Positivna stran karateja je, da dela celo telo. Imaš močno jedro in trup. Pri vsakem udarcu moraš stisniti mišice, da dobiš moč in eksplozivnost. Za nožne udarce in gibanje imaš razvite noge ter prav tako roke zaradi ročnih udarcev. Gre kar za enakomeren razvoj.

Kakšna je vloga psihične pripravljenosti?

Zelo velika. Pomembno je, da takrat, ko se boriš, nimaš opravka s samim sabo. Pomembna je tudi ekipa, ki te je pripeljala do borbe. Ukvarjati se moraš z nasprotnikom. To je zelo pomembno.

Kako potekajo tekmovanja?

Na višjih nivojih imaš od 5 do 7 borb. Nasprotnika proučiš skupaj s trenerjem. Borba traja 3 minute. Na začetku si vzameš čas, da nasprotnika »potipaš«, da

vidiš, kako odreagira nate. Borimo se z dekleti. Sama se borim v kategoriji do 61 kg. Kategorije so pod 50 kilogramov, do 55 kilogramov, nato do 61 kilogramov, do 68 kilogramov in nad 68 kilogramov.

Na velikih tekmah imamo uradno tehtanje en dan pred tekmo. Takrat včasih pospešeno hujšamo in se po tehtanju seveda skušamo čim prej spet hidrirati. Ker gre iz Slovenije v kategoriji do 61 kg na tekmo lahko samo ena predstavnica, tudi manevriramo s težo, da nas gre iz naše države lahko čim več na tekmo. Najhitreje se teža korigira s tekočino. Vseeno pa to vpliva na telo. Pomembno je, da ne izgublamo mišic.

Kakšna je vloga razuma pri borilnih veččinah?

Tehnično plat običajno predebatirava s trenerjem. Ne smeš biti pozoren samo na to, kje so močne točke strani nasprotnika, ampak predvsem, kje si ti dober in kako lahko proti nasprotniku to uporabiš. Ne smeš se ti prilagajati nasprotniku, saj si takoj na slabšem. Izkoristiti je treba svoje dobre potenciale. Tudi nasprotnik vidi, kje so tvoje slabe strani. Če te prisili, da odgovarjaš na njegove udarce, bo to izkoristil.

Kako se pri karateju sploh točkuje?

Udarec z roko v glavo ali telo šteje 1 točko. Udarec z nogo v telo šteje 2 točki. Udarec z nogo v glavo ali rušenje (padec) prineseta tri točke. Kdor ima več točk po treh minutah zmaga, razen če pride do razlike 8 točk.

Imamo pa še kazni. Te so dveh kategorij. Prva je za premočan udarec; če dobiš 4 točke, si diskvalificiran in avtomatsko izgubiš. Vsaj tako je pri članih. Pri mlajših kategorijah udarcev v glavo sploh ne sme biti oz. natančneje reče-

no so lahko na takšni distanci, da ne sežejo neposredno do glave. Kazen je, če teče kri. Pri tem športu ne prihaja do takšnih udarcev, da se obleži. To je prepovedano. Druga kategorija kazni so kazenske točke za prestop, porivanje, držanje in na drugi strani tudi na primer za taktično pasivnost, če se kdo izmika borbi, da bi ohranil prednost. Če dobiš 4 kazenske točke, si diskvalificiran.

Veliko je odrekanja – samo karate in šola in zato je medsebojna povezanost ekipe še toliko bolj pomembna.

Kdo so tvoji trenerji?

V Ljubljani imam najboljšo možno ekipo. Moj trener je Matija Matijević, ki je tudi trener slovenske državne reprezentance in Karate kluba Ljubljana. Ostala ekipa so reprezentančni trenerji ter trener fitnesa, ki je vsakemu izdelal svoj program.

Na tekmah za zdravstveno oskrbo skrbi organizator. Čeprav gre za individualni šport, pred tabo na tekmi stoji oseba. Imam ekipo, ki z mano trenira in je moja druga družina. Dobro se razumemo, imamo podobne cilje, se poznamo, vemo, kdaj kdo koga potrebuje, kdaj je potrebna spodbuda. Veliko je odrekanja – samo karate in šola in zato je ta medsebojna povezanost ekipe še toliko bolj pomembna.

Trenirate skupinsko ali individualno?

V tekmovalni ekipi nas je med 10-15. Popoldan je na urniku karate trening. Po ogrevanju delamo po vnaprej pripravljenu programu. Včasih v trojkah. Ves čas se menjamo. Delaš z vsemi. Čisto vsak je drugačen že na treningu. Eden, ki je višji, ima daljše noge, roke. Eden je hitrejši. Zaradi tako dobre ekipe, ki je v Ljubljani, lahko že na treningu preskusimo zelo veliko situacij, da smo potem bolje pripravljene na tekmo.

Kakšen šport je karate?

Karate je vrhunski šport, ki se ga sicer malo zapostavlja. Za karate moraš biti še enkrat bolj s srcem pri stvari. S karatejem se ne moreš preživljati; vse

si plačujemo sami. Ker ni poznan šport, ni veliko sponzorjev. Tudi stroške vseh tekem kriješ sam. To delaš zaradi ljubezni do tega športa. Četudi se ne odločiš, da bi se profesionalno ukvarjal s karatejem, ti karate da veliko veščin, ki so dobrodošle v življenju. Naučiš se spoštovati druge, delati, biti organiziran. Veliko ti da za življenje. Ko nekaj naredim, naredim bolje zaradi veščin karateja. Pozna se, da ima šport v sebi zelo dolgo filozofijo Japonske.

Karate umiri nasilje ali ga povzroča?

Po mojem mnenju bolj umiri; nauči te tega, da se začneš kontrolirati. Uči te, da se ne spuščaš v pretep in se mu skušaš izogniti. Karateist bi se v gostilni izognil pretepu, ne pa pretepel vseh. Veliko ljudi gre v šport zato, da najde neko sprostitev. Meni trening pomaga, da se umirim po težkem delu v šoli. Odvisno pa je tudi od tega, ali imaš to agresivnost v sebi. Ne gre samo za to, da boš ti nekoga udaril. Udarce tudi prejemaš. So ljudje, ki so se pripravljene stopiti, a ko udarec prejmejo, je igre konec. Vsak od nas ima v sebi neko žili-

co, da se stepe. A pri tem športu zraven spada, da si tudi tepen. To je torej šport, ki te nauči udarce dajati in jih na drugi strani tudi sprejemati.

Zakaj so sponzorji za ta šport manj zainteresirani?

Verjetno je razlog nepoznavanje. Majhen je tudi interes s strani države. Finančna podpora olajša uspeh. Pogoji vplivajo na to, čeprav imamo na drugi strani tudi športnike, ki so uspeli iz nič. Sredstva so nek člen, ki vodijo do rezultatov. Ob vsemu vložnem času je rezultat pomemben. Zame je edino plačilo medalja. S tem je moj trud poplačan. Želim si le, da bi lahko staršem vrnila en del, ki so ga vložili v moje delo. Navsezadnje športniki promoviramo tudi državo, našo himno, našo deželo. Določen del stroškov se povrne le za evropsko in svetovno prvenstvo. Moj cilj je seveda zlata evropska in tudi svetovna medalja in če bi le šlo, olimpijske igre. To so tihi cilji vsakega športnika. Najboljši občutek je, ko osvojiš medaljo, ne le zase, za družino, za ekipo, za Slovenijo. O tem občutku sanja vsak športnik.

Za lep nasmeh skrbimo že 25 let

 invisalign®

bredent
medical

- Preventivni pregledi in posveti
- Konzervativa
- Protetika
- BREUDENT SKY implantati
- Nevidni ortodontski aparat INVISALIGN
- Ortopansko slikanje zob

ZZ

Goran Petrović dr. dent. med.
zasebna zobozdravstvena ordinacija

25 let

Adamičeva 30 | 1290 Grosuplje | T +386 1 787 34 13 | M +386 41 723 731

intervju: **Tatjana Kaučič in Dušan Sodja**
– **Duo Claripiano**

Zgodba, ki jo piše glasba, ljubezen, toplina

Dragica Heric | foto: osebni arhiv

Pianistka Tatjana Kaučič in klarinetist Dušan Sodja sta uspešna glasbenika, ki ju ne povezuje le ljubezen do glasbe, pač pa sta tudi partnerja v življenju.

Sodelovala sta in še sodelujeta s številnimi priznanimi glasbeniki in skladatelji. Redno in zelo rada izvajata tudi dela slovenskih glasbenikov, zato so ju poimenovali ambasadorja slovenske glasbe. Pogosto prihajata v Gradišče pri Robu, kjer ju ne poznamo le kot Duo Claripiano ali člana Slovenske filharmonije, pač pa sta za Gradiščane in okoliške krajanje Burova Tatjana in Dušan.

Kdaj sta se prvič srečala z glasbo?

Tatjana: V moji družini do mene ni bilo profesionalnih glasbenikov, vendar je bilo doma veliko petja. V glasbeno šolo so me vpisali za današnji čas precej pozno, z devetimi leti. Toda ni mi manjkalo zavzetosti; s profesorico klavirja sem se odlično ujela in njena želja, da postanem pianistka, se ji je izpolnila.

Dušan: Prihajam iz glasbene družine – oče Lovro je akademski glasbenik flavtist; pri njem sem pri sedmih letih pričel s poukom kljunaste flavte. Mama Ivana je veliko pela in se tudi glasbeno izobraževala. Vsekakor je bilo to odločilno, da sem se odločil za glasbo.

Po gimnaziji Bežigrad sta oba šla na Glasbeno akademijo.

Zanimivo je, da sva tudi pred združitvijo najine poti hodila po enaki poti; poleg Gimnazije Bežigrad sva končala Srednjo glasbeno in baletno šolo v Ljubljani, to je današnji Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana. Prostega časa nisva nikoli imela veliko, a sva si oba puščala možnost za razmislek o prihodnosti. Ko se danes ozreva v preteklosti, se nama zdi vse jasno in logično, a vendar sva bila včasih tudi v stiski. Oba sva se odločila za pot v umetnost in opravila sprejemne izpite na Akademiji za glasbo v Ljubljani.

Se je takrat začela vajina skupna glasbena in tudi življenjska pot?

Poznava se iz prve lekcije solfeggia v prvem letniku Srednje glasbene šole; prvič sva zaigrala skupaj leta 1993 kot študenta 3. letnika pri predmetu Komorna glasba. Prvi skupni recital je sledil maja 1994 in to je uradni začetek Duo Claripiano! Ljubezen je kmalu sledila; zamuja le eno leto. Letos bova praznovala že dvajseto obletnico poroke.

Hitro sta začela nastopati na domačih in tujih odrih?

Res je. Že v času študija sva imela veliko priložnosti urjenja v nastopanju v ci-

Koncert na gradu Turjak leta 2009.

Tatjana in Dušan na predstavitvi zgoščenke na Kitajskem.

Nepozabni koncert na Kitajskem pred tremi leti.

**Poznava se iz prve
lekcije solfeggia v prvem
letniku Srednje glasbene
šole; prvič sva zaigrala
skupaj leta 1993 kot
študenta 3. letnika
pri predmetu
Komorna glasba.**

Tatjana in Dušan v družbi psičke Srebrne.

klih Glasbene mladine Ljubljanske in Glasbene mladine Slovenije kot mlada virtuoza Festivala Ljubljana. Študenti Akademije za glasbo smo sami organizirali koncertni cikel. Zgodaj sva začela snemati za arhiv Radia Slovenija in nastopati na tujih glasbenih odrih, na primer v Pragi, Stockholmu, Sarajevu, na Škotskem ...

Hkrati sta študij nadaljevala v tujini?

Po zaključku študija v Ljubljani sva oba študij nadaljevala na Univerzi Mozarteum v Salzburgu. To je bil najlepši čas študija! Odlično sva se ujela z najinimi profesorji, vzajemno hodila na lekcije klavirja (prof. Brigitte Engelhard) in klarineta (prof. Alois Brandhofer) in oba najina profesorja sta naju sprejela kot duo! Podiplomski študij nama je dal potrebno širino, natančni vpogled v študij partiture in seveda razgledanost; brez vsega tega bi bila na odru manj zanimiva in pripravljena. Po treh letih sva študij zaključila in se za stalno vrnila v Ljubljano. Nato sva se še eno leto izobraževala na Visoki šoli za glasbo v Kölnu, v razredu podiplomantov komorne glasbe pri znamenitem pianistu Anthoniju Spiriju.

Na svoji glasbeni poti sta srečevala in še vedno srečujta številne velike uglasbene ustvarjalce, s katerimi si izmenjujete znanje in izkušnje, si pomagata, se učite drug od drugega ... Je tako?

Na najini glasbeni poti naju vselej spremlja sreča in že na začetku so nama na pot prišli najodličnejši profesorji in skladatelji, kot so prof. komorne igre Božidar Tumpelj, skladatelji Primož Ramovš, Uroš Krek ter Ivo Petrič, ki je bil vrsto let najin mentor, še vrsto let po zaključenem študiju. Z njimi vsemi smo stkali globoke prijateljske vezi; na žalost nikogar od njih ni več med nami. Njihove ideje in znanja so oblikovale najin glasbeni okus in slišijo se iz vsakega najinega zaigranega tona.

Zaposlena sta v Slovenski filharmoniji. Kje je vajino mesto v tej osrednji glasbeni ustanovi, ki ima bogato tradicijo v evropskem merilu?

Že več kot dvajset let sva zaposlena v Slovenski filharmoniji. Jaz sem klarinetist v orkestru, Tatjana pa je korepetitor Zbora Slovenske filharmonije, edinega profesionalnega zbora v Sloveniji. Igranje v večjem sestavu je čisto druga izkušnja kot komorna glasba, ki jo igrava skupaj. Za simfonični orkester je napisanih veliko najlepših skladb največjih skladateljev in biti del tega je res poseben privilegij in užitek, še posebej ker sem lahko igral pod dirigenti, kot so Carlos Kleiber, Riccardo Mutti, Daniel Harding ali Charles Dutoit. Tatjana je z zborom večkrat igrala kot solistka z različnimi dirigenti: dr. Mirko Cuderman, Vladimir Kranjčević, Tônu Kaljuste, Steffen Schreyer.

V Duo Claripiano ustvarjata že več kot 20 let?

Duo Claripiano bo čez dve leti praznoval svojih 30. let obstoja! To je visoka številka. Čeprav je bilo veliko koncertov doma in na tujem, posnetih pet skupnih zgoščenk ter izjemno veliko arhivskih posnetkov za Radio Slovenija, se počutiva še vedno mlada, vselej pripravljena na študij novih partitur in sprejem novih glasbenih izzivov!

Se igranje v Slovenski filharmoniji in v Duo Claripiano dopolnjuje ali to ločujeta?

V Slovenski filharmoniji sva člana večjih glasbenih sestavov; redkeje v tej ustanovi nastopava skupaj. Vendar cenijo najin Duo in prav v zadnjem času dobivava priložnost skupnega muziciranja, kot se je to zgodilo prav v letošnjem aprilu, ko sva z Zborom Slovenske filharmonije in dirigentom Gregorjem Klančičem premierno zaigrala skladbo odličnega slovenskega skladatelja Andreja Makorja za klarinet, klavir in zbor z naslovom Klagelieder (Žalostinke). Leta 2019 sva z istim sestavom in dirigentko Heleno Fojkar Zupančič krstila noviteto Andreja Makorja z naslovom Samo lupina smo, prekrasen cikel pesmi na Rilkejevo poezijo. V času prvega leta pandemije covid-19 junija 2020 sva kot duo izvedla komorni spletni koncert.

Kakšna je vajina glasbena usmerjenost? Katero zvrst glasbe igrata oziroma katera vama je najljubša, mor-da celo kot pravijo »pisana na kožo«?

Čeprav sva krstila več kot 40 novitet sodobnih slovenskih skladateljev, napisanih prav za naju, je najino srce doma v glasbi romantike, v glasbi Roberta Schumanna, Johannesesa Brahmsa, Franza Schuberta, Edwarda Griega.

Kaj vama pomeni naslov ambasadorja slovenske glasbe?

Naziv nama je podelil član Slovenske akademije znanosti in umetnosti, cenjeni in visoko spoštovani skladatelj Lojze Lebič, ki je z nazivom počastil najino zavzetost izvajanja slovenske sodobne ustvarjalnosti doma in še prav posebej na tujem. Ne mine namreč koncert, na katerem ne bi zaigrala vsaj ene slovenske skladbe, velikokrat pa tudi več. Sicer sva imela kar nekaj projektov, kjer sva izvajala izključno slovensko glasbo.

Kateri koncerti na tujih ali domačih odrih so vama ostali najbolj v spominu?

Zelo nama je bilo lepo pri srcu v Erevanu, Armeniji, kjer sva igrala koncert na Tatjanin rojstni dan. Ob koncu koncerta ji je publika zapela "Vse najboljše".

Turneja na Kitajskem julija 2019 je za vselej nepozaben spomin, sedaj po pandemiji še toliko bolj, saj se nam ta lepa dežela in njeni prijazni ljudje spričo novonastale nedostopnosti žal oddaljujejo. Na turneji sva imela ves čas poleg sebe prijazno prevajalko in ob odhodu sva jo povabila v Slovenijo. Ne veva, kdaj se bomo zares uspeli srečati, saj se je pri njih nova realnost zaradi pandemije začela čez pol leta in še kar traja. Je pa neverjetno in spodbudno, da na koncerte na Kitajskem prihaja zelo veliko mladih.

Tudi vsi koncerti na Škotskem so bili nekaj posebnega, saj si kot umetnik fasciniran nad glasbeno razgledanostjo poslušalcev in razprodanimi dvoranami na gradovih. Tam se je pričelo naše sodelovanje z mezzosopranistko Janet Cromartie, ki je s škotskimi baladami z nama leta 2009 nastopila tudi na gradu Turjak.

Posebno poglavje pa so udeležbe na svetovnih srečanjih klarinetistov – Clarinetfestih, kjer sva nastopala v Los Angelesu, na Floridi, v Madridu in v Ostende. Tako sva stkala kar nekaj lepih prijateljstev, ki jih gojiva še naprej.

Pri Burovih lani junija, ko sta jubilej praznovala Tatjana in njen oče Franci.

Koliko zgoščenek sta izdala in katera glasba je na njih?

Skupaj sva izdala pet skupnih zgoščenek: *Legende* (2000), *Jesenska srečanja* (2004), *Romantic Claripiano* (2011), *20 Claripiano* (2014) in *V objemu dvojine* (2017). Na prvi je glasba 20. stoletja in železni repertoar za klarinet in klavir (za katero sva dobila odlično recenzijo v angleški reviji *BBC Music Magazine*). "Jesenska srečanja" so slovenske skladbe, napisane za naju. "RomantiClaripiano" so tri najlepše romantične sonate skladateljev Brahmsa, Saint-Saens in Schumanna. "20 Claripiano" je izšla ob dvajsetletnici delovanja dua. Na njej je prerez tuje sodobne ustvarjalnosti ob boku slovenski, nekakšna komparacija. Najbolj sva ponosna na zadnjo zgoščenko, tj. "V objemu dvojine". Nastala je v sodelovanju s Prvim programom Radia Slovenije in Društvom slovenskih skladateljev. Gre za najin avtorski projekt, pri katerem je sodelovalo osem slovenskih skladateljic in skladateljev vseh generacij. Napisali so nama osem novih skladb na večinoma ljubezenske napeve vseh slovenskih pokrajin in zamejstva. Poleg zgoščenke je izšla notna zbirka pri Edicijah Društva slovenskih skladateljev. Skladbe so koncertantne, torej precej virtuozne. Ljudski napevi so bolj okvir; iz njih so skladatelji vsak v svojem slogu oblikovali koncertne skladbe.

Kot glasbenika smo vaju imeli priložnost spoznati tudi v Velikih Laščah, kamor, Tatjana, segajo tudi tvoje korenine. Kje vse sta koncentrirala v Velikih Laščah?

Leta 2008 sva se predstavila v cerkvi sv. Primoža in Felicijana na Zgončah. To je bilo prvič, da so me sovaščani

in znanci od tod slišali koncertirati in tudi moj občutek je bil nepopisen! Cerkev je bila napolnjena do zadnjega kotička. Leta 2009 sva se predstavila na gradu Turjak z že prej omenjeno škotsko mezzosopranistko Janet Cromartie, leta 2016 pa v cerkvi Marijinega oznanjenja na Veliki Slevici s programom nama posvečenih skladb na slovenske ljudske teme. Vselej so nama iz Ljubljane pripeljali koncertni klavir.

Tatjana v Gradišču si preživela velik del svojega otroštva, kajne? Kakšni so tvoji spomini na Gradišče in Gradiščane?

Moje korenine segajo v Gradišče, kjer je doma moja mamica Milka. Čeprav nas od vasi loči gozd in velik vzpon, sem že zelo majhna sama odhajala čez gozd k sosedom. Tam so me vselej lepo sprejeli in kar nekako sobivala sem z njimi in njihovimi živalmi. Imeli so konje, muce in pse; kokoši in krave me niso tako zanimale. Žal so skoraj vsi premrli; to so bili "Boldinova Mima", "Matičkova Marija in Janez", "Bobnarjeva Kristina in Tone" in vsi "Šuštarjevi". Pri njih sem spoznavala kmečka opravila. Takrat so še ročno kosili in sušili seno.

Srečanje Gradiščanov v Burovju leta 2015.

Z njimi sem jeseni pobirala sadje. Moj najstarejši spomin sega še v tiste hude zime, ko smo pri "Matičkovih" z družino ob večerih pomagali delati "špine". Meni so zaupali le lažji del; sami so nato še špico zaostri. Sedaj šele vem, kako zelo pomembna srečanja so to bila zame in za mojo čustveno inteligenco! Predvsem se je tedaj v meni oblikovala želja po izobrazbi, saj so se mi vaščani spričo njihovega težkega položaja brez možnosti pridobiti izobrazbo in poklic zelo smilili. Čeprav smo živeli v Ljubljani, nas nikoli niso imeli za "vikendaše". Ves čas nas imajo za svoje "Burove" in vsakega uspeha "Burove Tatjane in Dušana" so zelo veseli! Nikoli ne občutim nikakršne zavisti, kvečjemu občudovanje in ponos.

Burovi ste zagotovo Gradiščani, saj ste bili zraven ob vseh večjih in pomembnih dogodkih za vaščane. Eden takšnih je bila tudi otvoritev asfaltiranja zaselka, na katerem si imela celo slavnostni govor, kajne?

Da, seveda, brez nas ne gre! Pred leti, ko smo v vasi dobili asfalt, me je častno doletel govor. Cesto sta odprla takratni župan Tone Zakrajšek in župnik Vinko Šega z blagoslovom. Nepozabno, zares. V vasi se vsaj enkrat letno zberemo vaščani in se poveselimo. Se že najde kakšen vzrok za družbo! Velikokrat smo pod "Matičkovim skednjem" ali pa se pustimo postreči v Robu pri Škrabčevih.

Starši preživijo vse poletje v Gradišču, vidva pa prihajata za kakšen dan dva... A pogosto? Si tukaj nabere energijo za delo, ki vaju čaka v Ljubljani ali kje drugje po svetu?

Moja starša spomladi komaj pričakata toplo vreme, da lahko odideta iz Ljubljane in ju nato do jeseni ne vidi več v našem stanovanju v Ljubljani.

Koncert v cerkvi Marijinega oznanjenja na Veliki Slevici.

Pred štirimi leti smo se namreč v Ljubljani združili v skupno stanovanje, da nimata skrbi, da jima je udobno in lahko dnevno poskrbiva zanj. Lepši del leta pa sta v naravi, kjer imata vselej polno opravkov na vrtu. Moj oče Franci je neuničljiv. Ima veliko kondicijo in zdravje mu dopušča, da še vedno veliko vrtnari. Midva se jima rada pridruživa ob koncih tedna oziroma v času poletnega dopusta in ju oskrbiva. Skušamo sobivati z naravo in to je lepa dota mojih staršev nama. Se pa v Robu živi počasneje kot v mestu. Meni se po treh dneh začne poznati umirjenost, ki mi jo da gozd. Zaradi njegove bližine je to moj najljubši element in v njem se počutim popolnoma sprejeta in ljubljena.

Tatjana ti tudi rada kuhaš. Dušan ti pa v roke namesto klarineta vzameš tudi motiko, kajne?

Res je! Zelo rada pečem sladice, ker jih moj mož rad je! Kuham predvsem od mamine bolezni naprej, to je letos ravno deset let. Našega zeta Dušana pa oče vsa leta pripravlja, da bo nekoč sam gospodaril.

Za nami je hudo krizno obdobje, ko smo bili zaradi pojava in ukrepov proti covidu-19 za marsikaj prikrajšani. Kako sta se vidva kot umetnika znašla v tej situaciji?

Tega obdobja ne bomo kmalu pozabili in samo želimo si lahko, da bi o njem poslej lahko govorili v pretekliku. Predvsem prvi val je bil zelo težak, saj nismo videli konca in se nismo znali obrniti. V filharmoniji smo bili doma skoraj dva meseca (glasbeniki smo vadili doma); nato smo se oglašali poslušalcem s spletnimi koncerti. Kvaliteta teh koncertov je bila žal odvisna od zvočnikov računalnika vsakega poslušalca. Vendar smo le tako lahko ohranili stik vsaj z nekaterimi našimi poslušalci. Morava pa reči, da nič ne more nadomestiti izkušnje poslušanja žive glasbe v koncertni dvorani, saj je stik glasbenikov s publiko bistvenega pomena. Izvedba skladbe v dvorani v živo s poslušalci je napolnjena z izjemno energijo; poteka interakcija, ki vse napolni in obogati.

Kot vse kaže, bomo morali z novim virusom živeti, zato počasi tudi na kulturnem področju prihajate v normal-

ne tirnice. V Slovenski filharmoniji ste v letošnjem letu že izvedli nekaj različnih koncertov, tudi s tujimi ustvarjalci; veliko vas še čaka. Kaj še sledi?

Letošnja sezona je od decembra 2021 naprej potekala v dvoranah, sprva s številčno omejeno publiko, a je bilo, na srečo, vse v živo. Sedaj omejitve ni več in tudi maske v koncertni dvorani niso več obvezne. Da prihajamo v normalne tirnice, bi se težko reklo, saj je publike bistveno manj; zanjo se trudimo na različne načine. Tako v orkestru kot tudi v zboru imamo zelo veliko tujih gostujočih dirigentov in solistov, kar program in izvedbe zelo popestri in vzdržuje nivo ansamblov na visoki ravni. Za nas je vsak koncert posebno doživetje, saj je praviloma vsak teden na sporedu nov program. Slovenska filharmonija ima pet različnih abonmajev, ki so razdeljeni tematsko: orkester ima tri abonmaje – od klasičnih orkestrskih del (FKK) in največjih romantičnih in impresionističnih skladateljev (SMS) do cikla skladb sodobnih avtorjev druge polovice 20. in 21. stoletja (SOS). Zbor ima dva abonmaja: Pretežno vokalni cikel (PVC) z najkvalitetnejšimi zborovskimi skladbami vseh obdobj in Vokalno inštrumentalni program (VIP), kjer skupaj z orkestrom izvajajo najpomembnejše vokalno-inštrumentalne skladbe (npr. Haydnovo Stvarjenje).

Vljudno vabiva v našo družbo v prihodnji sezoni 2022/23. Prepričana sva, da bo vsak poslušalec lahko izbral abonma po svojem okusu!

Kakšne pa imata načrte v Duu Claripiano?

Od leta 2018 sva krstila pet nama posvečenih koncertov za klarinet, klavir in različne sestave (godalni orkester, pihalni orkester, zbor) slovenskih skladateljev, in to so krasna dela, ki bi jih želela posneti in izdati na zgoščenki. Imava tudi projekt ljubezenske poezije in najlepših skladb na temo ljubezni, ki ga izvajava skupaj z dramsko igralko Sašo Mihelčič. V mislih imava tudi glasbeno praznovanje 30. letnice Dua Claripiano, ki bo maja leta 2024!

Tatjana in Dušan, hvala za pogovor. Še naprej uspešno koncentriranje doma in po svetu ter še veliko prijetnih srečanj in druženj v Gradišču.

intervju: Špela Vidrih

Kaj dela veterinarski higienik?

Dr. Tadej Malovrh | foto: osebni arhiv

Tudi pri nas se srečujemo s poveženimi živalmi na cesti, poginulimi živali na kmetijah ter poginulo divjadjo. Zato smo za več informacij s tega področja zaprosili Špelo Vidrih, dr. vet. med, patologinjo in vodjo Veterinarsko higienske službe.

Kaj je VHS oziroma Veterinarsko higienska služba?

Če nekoliko posplošim, je to služba, ki odvažata poginule živali. Organizirana je po celi Sloveniji in razdeljena na več regionalnih enot: Ljubljana, Maribor, Kranj, Nova Gorica, Novo mesto, Celje in Murska Sobota. V vsaki enoti Veterinarsko higienska služba sprejema naročila o poginulih živalih in potem izvršuje odvoze kadavrov in živalskih stranskih proizvodov iz narave, gospodarstev, cest in javnih površin. Delujemo v sklopu Veterinarske fakultete in smo del Nacionalnega veterinarskega inštituta. Kadrovsko gledano sestavljajo veterinarsko higiensko službo vozniki higieniki in veterinarji patologi, ki vse to skupaj nadzorujejo in vodijo.

Imajo takšno službo vse države v Evropi?

Ne. Slovenija je unikum. Edini smo, ki imamo to tako dobro organizirano. Velika posebnost je tudi to, da je v celoti financirana s strani države in je za uporabnike brezplačna. Kadavre odvažamo brezplačno.

Če ne bi bilo veterinarsko higienske službe, bi živali ležale po cesti?

Verjetno bi se v večji meri srečevali z odvrenjenimi kadavri; pogosteje bi ti ležali sredi gozdov, ob robovih travnikov ali pa bi bila obveza lastnikov, da poskrbijo za njihovo odstranitev in to tudi finančno pokrijejo.

Kam bi lastnik brez te službe to sploh odpeljal? Na primer konja, ki je težak 500 kg?

Ja, imel bi manj možnosti. V drugih državah imajo organizirane različne zbi-

ralnice oz. mesta, kjer se to lahko odloži, vendar je v Slovenij posebnost to, da je ta odvoz iz gospodarstva, torej s kmetije, organiziran s strani države in brezplačen.

Če nekomu pogine žival, torej samo pokličite?

Tako je. Oglasi se dispečer, prevzame naročilo, sporočite mu naslov in številko gospodarstva ter kaj želite, da služba prevzame. Naročilo pride v računalniški sistem in je najkasneje naslednji dan dodeljeno voznikom.

Potem pride z vozilom higienik?

Ja, imamo več tipov terenskih vozil v tipu pick up-a in kamione, ki omogočajo odvoz od 10 – 12 ton tovora. Ni redkost, da v enem dnevu higienik naloži od 5 do 6 krav.

Koliko ton kadavrov pobere cela služba letno?

Slabih 11.000 ton v celi Sloveniji v enem letu. Torej za en vlak. To je velika količina.

Pobirate samo kadavre ali tudi ostanke oz. klavne odpadke?

Ja, zaenkrat tudi to. Poimenujemo jih sicer z izrazom stranki živalski proizvod. Ker smo podizvajalci družbe Koto, je ta segment sicer plačljiv. Zaračuna se odvoz po kilogramu in prevoz iz gospodarstva.

Če torej pogine žival, je odvoz zastoj, če pa se kolje in ostanejo klavni odpadki, kot so koža in črevesje, se pa te potem stehta in plača odvoz?

Da, higienik oceni okvirno maso in potem po pošti naročnik prejme račun.

Kaj pa če se sprehajam in v gozdu najdem tak kup klavnih odpadkov? Če pokličem, ali moram to plačati?

Ne, če samo prijavite, da ste našli klavne odpadke nekje v naravi, lahko to sporočite na našo dispečersko službo oz. vas bomo preusmeril na območni urad Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin. Oni po prejemu obvestila opravijo ogled in nam odobrijo odvoz najdenih klavnih odpadkov.

Torej je v tem primeru, vključen tudi inšpektor?

Tako je.

Kdo so higieniki?

Veterinarski higieniki so po izobrazbi običajno veterinarski tehniki. To so tudi vozniki, ki opravljajo odvoze poginulih živali in določeni pomagajo tudi pri njihovem raztelesenju.

Kako se kadaver naloži?

Po našem pravilniku je imetnik živali dolžan, da pripravi kadaver na dostopno mesto. Pripravi tudi dokumentacijo, potni list in higieniku nudi pomoč pri nalaganju živali.

veterinarsko higienska služba
01 4779 862

Ko je truplo naloženo, dobi lastnik kakšen dokument?

V zadnjem času je novost, da služba izstavlja elektronska potrdila o odvozu, ki se pošljejo na elektronski naslov lastnika živali.

Če je poginila krava z ušesno številko, jo mora lastnik sam odjaviti ali to uredite vi?

Kravo mora odjaviti lastnik, mi pa moramo to odjavo potrditi. Lastnik krave prijavi pogin živali v veterinarski ambulanti. Tisti, ki imajo urejen lastni dostop do registra govedi, lahko to opravijo sami. Veterinarsko higienska služba nato glede na podatke v našem računalniškem programu prijavo pogina in odvoz kadavra še potrdi.

Kaj pa v primeru divjih živali?

Tu je posebna izjema divji prašič, ki ga odvažamo urgentno. To pomeni nemudoma. Pri tem pozivamo, da se vse najdene poginule ali povožene divje prašiče prijavi na številko 112. S to številko se aktivira državno središče za nadzor bolezni, dežurni patolog in dežurni higienik. Namen je, da se v primeru izbruha afriške prašičje kuge povzročitelj bolezni, to je virus, čim prej najde. Kar se tiče ostale povožene divjadi, je sedaj to pereča problematika, ker je področje zakonsko nedorečeno. Pravno je VHS obvezan odpeljati predvsem domače živali. Praksa je, da divjad pobirajo lovci in potem to mi prevzemamo od njih. A kadavri načeloma ne bi smeli biti na lovskih zbiralnicah. Zato povoženo divjad večinoma pobiramo na mestu povoza.

Kaj je bila največja žival, ki ste jo odpeljali?

To je bil samec dvogrbe kamele, ki je tehtal dobro tono. Prevzet je bil s strani zasebnih lastnikov, ne iz živalskega vrta. Na drugi strani, kar se velikosti tiče, zlate ribice še nismo odpeljali, miši pa. Predvsem iz trgovin, kjer prodajajo male živali in tudi ob vzrediteljev teh živali.

Kaj pa čebele?

Če gre za potrditev bolezni hude gnilobe čebelje zalege, odpeljemo tudi te. Pri panjih je namreč problem ta, da je veliko lesenega in kovinskega materiala, ki nam otežuje oddajo teh na prevzemno mesto v podjetju KOTO.

Kam odpeljejo kadavre veterinarski higieniki?

Končna točka je zbiralnica podjetja KOTO, ki je v okolici Ljubljane; tam se zberejo vsi kadavri iz regionalnih enot. V podjetju to predelajo v maščobe in ostale elemente. Ne gre pa to v hrano za živali. Živalski stranski proizvodi se delijo v več kategoriji. Mi imamo opravka s kategorijo 1, kar gre neposredno v odstranitev. V hrano za živali pa so lahko vključeni le na primer odrezki iz klavnic, ki so slabše kvalitete in neprimerni za hrano ljudi.

Delo higienika je tudi fizično naporno. Potrebno je naložiti kadaver, urediti dokumentacijo in biti pozoren na varno rokovanje s kužnim materialom.

Ko se kadavri naberejo v zbiralnici, kaj se zgodi? Na njih potekajo tudi raziskave?

Kjer je prišlo do kakšnega pogina živali, opravi pregled patolog. Če pride do ponavljajočih se odvozov z iste lokacije, izvede veterinar patolog nadaljnje raziskave. Dolžni smo preveriti, da ne gre za kakšno kužno bolezen.

Je kakšen poseben režim, kako morajo higieniki ravnati v primeru izbruha kužne bolezni?

Pripravi se posebne ukrepe. Idealno je, če to vemo že prej. Velikokrat pa ni tako. Če se higienika napoti na odvoz, kjer je prisotna posebno nevarna kužna bolezen, ima pot samo tja in takoj nazaj v secirnico. Pri tem poskrbimo, da so zaprte vse odprtine na tovornem delu vozila, da se prepreči iztekanje telesnih tekočin iz kadavrov. Poskrbimo tudi za dodano zaščitno opremo za voznika, opremimo vozilo z razkužilom in tako naprej.

Ali veterinarski higieniki sodelujete tudi pri izbruhu ptičje gripe?

Tako je. Pri izbruhu pri domači perutnini so ob tem posebna navodila tudi za

lastnika. Če gre za izbruh pri divjih pticah, kot so labodi in race, se izvede interventni odvoz najdenega kadavra.

Delo higienika je tudi fizično naporno. Potrebno je naložiti kadaver, urediti dokumentacijo in biti pozoren na varno rokovanje s kužnim materialom. Čuvati mora svoje zdravje ter zdravje vseh, ki mu pomagajo. Domačo perutnino vse bolj pogosto naložimo v posebne kante.

Je to nevarno za higienika?

Ja, imamo več vrst ptičje gripe. Ene so nevarne za ljudi, druge ne. Če je nevarno, sledijo dodatni ukrepi: skafandri, maske, očala, obujke in tako opravljen higienik nato prevzame kadavre na mestu pogina.

Kaj če se mi kot nevestnemu lastniku ne ljubi poklicati in kadaver odvržem v gozd?

To pomeni, da se lahko širijo možni patogeni v naravo. To ni smiselno. Še zlasti zato, ker ta odvoz brezplačno izvrši naša služba.

Kaj pa če bi inšpektor ali uprava za varno hrano izvedela, da sem odvrgl poginule živali, kaj bi se zgodilo?

Sprožen bi bil prekrškovni postopek. Uprava ima možnost, da izsledi lastnika. Vsekakor je to nesmiselno početi, sploh ker je služba brezplačna. Nima smisla tvegati kakšne kazni. Možnost oddaje naročila je 24 ur na dan. Naročila sprejemamo tudi elektronsko. Na spletni strani Veterinarske fakultete je mogoče oddati spletno naročilo za odvoz kadavra, tako da pozivam, da se pogin prijavi takoj. Naročila obravnavamo glede na vrstni red oddaje. Tudi na spletni strani vaše občine imate kontakt za prijavo pogina.

Kako pa je s poginulimi hišnimi ljubljenci?

Evtanazirane pse odpeljemo tudi mi. Pri tem dobite potrdilo in s tem potrdilom o odvozu odjavite psa v veterinarski ambulanti. S tem ni dodatnega stroška odvoza psa.

Kaj pa, če me skrbi, da bi v moji reji ugotovil kakšno kužno bolezen?

Prikrivanje možne bolezni v reji je tako, kot če bi neuspešno gasil požar. Slej ko prej ne moreš več prikrivati. To pomeni škodo sebi in lahko tudi drugim, saj obstaja nevarnost širjenja hudih bolezni. Vedno smo pripravljeni pomagati lastniku, ki ima težavo. Določeno finančno breme preiskav lahko prevzamemo tudi mi. Trudimo se iskati rešitev.

Petošolci spoznavajo lepote kraškega sveta

razredničarke Petra, Anamarija in Mimica

Konec aprila smo se z učenci petih razredov odpravili proti Cerkniškemu polju in Rakovemu Škocjanu.

V Dolenjem Jezeru smo v Jezerskem hramu pogledali delujočo make-to-polnjenja in praznjenja Cerkniškega presihajočega jezera. Popolnoma so nas prevzeli posnetki jezera preko vseh letnih časov. Z njihovo pomočjo si lažje predstavljamo ta naravni pojav, ko jezero je in jezera ni.

Drugi del dopoldneva smo preživeli v Rakovem Škocjanu. Preko Velikega naravnega mostu smo se pripeljali do naravoslovne učne poti. Spustili smo se pod Mali naravni most, ki je nastal z udrtjem jamskega stropa. Presenečeni

smo bili nad močjo in vztrajnostjo narave, ki je v milijonih let oblikovala nadzemni in podzemni kraški svet. Reka Rak pa mirno teče ...

Pred počitnicami nas je radovednost pripeljala do Županove jame. V živo smo spoznali nastajanje kapniških oblik, njihove čudovite oblike, v katerih z malo domišljije vidimo marsikaj. V jami vidimo nastajanje jamskih biserov, ki veljajo za veliko posebnost. Pričakali so nas netopirji; videli smo tudi jamsko kobilico.

Blizu jame je protiturski tabor Cerovo. Gospa, ki je vodila ogled, nam je o

njegovi zgodovini veliko povedala. Tako smo povezali znanje iz šolskih klopi s spoznavanjem vsebin v pokrajini.

Otroci so bili nad vsem vidnim navdušeni. Verjamem, da tako pridobivajo znanje na malo drugačen način in prav tako še večje spoštovanje do naravne in kulturne dediščine.

Obrezovanje sadnega drevja

razredničarke Petra, Anamarija in Mimica

V prvi polovici aprila sta v šolski sadovnjak prišla g. Peter Indihar in ga. Ana Ogorelec. Petošolci smo se jima z veseljem pridružili, saj sta pokazala pravilno obrezovanje sadnega drevja in različne načine cepljenja.

S praktičnimi prikazi sta predstavila obrezovanje sadnih dreves v obliki piramide ter cepljenje s kopulacijo in cepljenje za lub. Zvedeli smo, da lahko na eno vrsto drevesa cepimo različne sorte. Tako nam na primer ena jablana lahko obrodi različne sorte jabolok.

Ker je bil prikaz zanimiv, so učenci veliko spraševali. Tako so pokazali, da jih pridelovanje in vzgajanje sadja zanima. Upamo, da bodo pridobljeno znanje znali uporabiti, saj tako poskrbimo tudi za samooskrbo, ki je še kako pomembna. Morda se bo kdo od njih s tem delom ukvarjal tudi poklicno.

V imenu učencev in šole se obema strokovnjakoma zahvaljujemo za čas, ki sta ga preživela z nami, za vse koristne nasvete in znanje, ki ga posredujeta mladim rodovom.

Sodelovanje na spominski slovesnosti v Smrečju

Stanka Štrukelj

Po nekajletni odsotnosti naših učencev na spominski slovesnosti smo letos, 4. maja 2022, ponovno sodelovali na prireditvi v Smrečju. Učenci drugega, tretjega in četrtega razreda so deklamirali pesmi Karla Destovnika Kajuha, saj letos obeležujemo 100-letnico njegovega rojstva. Otroci na prireditvi radi

sodelujejo, saj jih na koncu čaka sladka pogostitev. Obiskovalci pa so vedno navdušeni nad sodelovanjem otrok in nam to vedno znova pokažejo s prijaznimi besedami in aplavzom. S sodelovanjem na prireditvah predvsem krepimo medgeneracijsko povezovanje, ki je vedno dobrodošlo za vse generacije.

Vrnilo se je sodelovanje z društvu na Turjaku

Stanka Štrukelj | foto: Anja Pirman in Dušan Zelnik

Tudi v letošnjem šolskem letu, kot že vrsto let prej, tesno sodelujemo s PGD Turjak. V mesecu oktobru so nam na podružnični šoli kljub korona ukrepom varno pripravili vajo evakuacije. Po vaji so učencem po razredih predstavili opremo in orodje gasilcev.

V mesecu aprilu so nam po delih zaradi vrtine vode temeljito oprali igrišče. Tako bodo naše športne aktivnosti na šolskem igrišču bolj varne.

Naše uspešno sodelovanje privabi otroke, da svoj prosti čas preživijo med gasilci in tako sodelujejo na gasilskih kvizih in tekmovanjih, kjer so v preteklih letih dosegli lepe uspehe.

Račke

Ježki

microera

Microera Jože Šilc s.p.

Hrovača 14A - 1310 Ribnica - trgovski center SPAR

☎ 01 837 31 16

☎ 051 358 762

✉ info@microera.si

www.microera.si

- ugodni mobilni paketi NAJ
- akcijski mobiteli na obroke
- ugodni fiksni paketi NEO

DELOVNI ČAS

PON - PET 8.30 - 11.30 in 14.00 - 17.00

SOBOTA 8.30 - 11.30

Telekom Slovenije

Ribice

Vrtec Sončni žarek

Srečanja s starši v vrtcu Sončni žarek

Tanja Šteblaj

V vrtcu Sončni žarek smo po dveh letih ponovno oživili tradicijo, ko v času materinskega dneva organiziramo srečanja otrok in staršev. Taka družjenja pripomorejo k spoznavanju staršev med seboj ter hkrati povezujejo vrtec in družine v sproščenem vzdušju. Letos nas je povezovalo gibanje, ki je tako za otroke kot odrasle ena pomembnejših aktivnosti v življenju. Idej za aktivno druženje je bilo toliko, kolikor je skupin v vrtcu, zato smo jih zapisali le nekaj.

Na Karlovcih so se **Srnice** na igrišču pomerile v igrah brez meja. Tekmovalci so se ogreli z lovljenjem »repkov«, nadaljevali z gibalnimi nalogami na poligonu, se preizkusili v badmintonu in podajanju žog. Za zaključek so se v tekmovalnih igrah med seboj pomerili starši in otroci.

Ježki so staršem pokazali delček tega, kar so se v tem letu naučili. Igrali so se izštevance in jih spremljali v ritmu. Zaplesali so nekaj rajalnih iger in plesov, recitali pesmice, peli in se igrali glasbene stole z izpadanjem. Starši so se aktivno in zelo sproščeno vključevali. To je otrokom veliko pomenilo; bili so izjemno zadovoljni in ponosni na njih. Na koncu je sledila pogostitev.

Miške so se zbrale na šolskem igrišču, kjer so se skupaj s starši najprej ogreli z vajami, ki so jih prikazali otroci. Sledila je gibalno-družabna igra Mačka in miš. Velike in male živali so se lovile, ostali pa so hrupno navijali. Sledilo je gibanje po postajah. Otroci in starši so se preizkusili v različnih športnih dejavnostih, kot so hoja na hoduljah, poskoki iz obroča v obroč, vožnja s skiroji, podajanje žoge. Srečanje so zaključili z kratkim pevskim nastopom otrok.

V skupini **Pikapolonic**, kjer so otroci stari 1-2 leti, so se prvega srečanja s starši že zelo veselili.

Izvedli so gibalno urico v večnamenskem prostoru vrtca. Srečanja so se udeležili vsi otroci iz skupine s svojimi starši.

Račke so se razgibale ob številnih gibalnih in rajalnih igrah, kot so Dan in noč, Bela lilija. Ob glasbi so se igrali Dotakni se, Kipi, Kje imaš (roke, noge, glavo ...) ter glasbene stole. Starši so sodelovali pri vseh igrah. Glasbeni stoli so bili najbolj »napeti«, saj so se starši na modrih stolih v primerjavi z otroki na svojih lesenih stolčkih izkazali kot izjemno tekmovalni. Na koncu so iskali zaklad in podelili medalje za Malega sončka.

Skupina **Ribice** so za srečanje s starši pripravili nabor gibalnih iger s pravili. Srečanje je potekalo v športni dvorani. Na začetku so se prisotni ogreli s preprosto plesno koreografijo ob glasbi Ram zam zam; nadaljevali so s športnimi igrami in končali z umirjanjem in sproščanjem. Najprej so starši masirali otroke, nato pa sta se vlogi zamenjali.

Metuljčki so skupaj s starši, bratci in sestricami odšli na orientacijski pohod. Do cilja jih je vodil metuljček rumenček, ki je iskal svojega bratca. Porednež je njemu in vsem udeležencem pripravil različne gibalne naloge in uganke, ki so jih morali rešiti, da so prišli do cilja. Tam jih je čakal bratec metuljček, ki jih je nagradil z medaljo za Malega sončka.

V druženju so uživali tako otroci kot starši. Spodbuden odziv in pripravljenost za sodelovanje s strani staršev ob zavedanju, da sodelujemo v dobro otrok, vzgojiteljem daje dodatno motivacijo za nove izzive pri delu z otroki.

Hvala vsem za udeležbo in prijetno druženje, vzgojiteljice vrtca Sončni žarek.

Srnice

Metuljčki

Miške

Predstavitev študijskih programov in poklicev

Miha Indihar

Zaključevanje srednješolskega obdobja predstavlja stres za slehernega dijaka zaključnih letnikov, saj se praktično vsi soočajo s pomembno odločitvijo o svoji prihodnosti. Pri teh mladih postajajo nekoliko bolj izpostavljeni individualni cilji in načrti, predvsem pa vprašanje, katera pot je tista prava. Pogosto se pojavljajo dvomi glede lastne prihodnosti, ki so v največji meri povezani s študijem in/ali delom.

Mlade na njihovi poti proti samostojnosti spremljamo številni odrasli (starši, pedagogi, mentorji), ki poskušamo na različne načine spodbujati njihove potencialne, želje in hrepenenja, hkrati pa jih pripraviti, da se bodo na samostojno pot podali čim bolj pogumno. Odločitve mladih v tem obdobju niso dokončne, vendar zelo močno vplivajo na njihovo prihodnost.

Zaradi vedno večje potrebe mladih po dodatnih informacijah o različnih študijskih programih, ki so bili v času koronavirusa nekoliko težje dostopne, sem se odločil, da za dijake pripravim sklop spletnih dogodkov, v katerih bi odgovoril na vsa vprašanja, ki jih zanimajo glede določenih študijskih programov in (kasneje) poklicev. V prvem letu (2020/2021) je bilo teh predstavitev 27, v letošnjem letu pa kar 67.

Z ekipo posameznikov (le-teh je bilo v letošnjem letu 118) smo poskušali dijakom približati vse tiste skrivnosti posameznega področja, ki jih lahko iz lastnih izkušenj predstavijo le uporabniki – torej študentje in zaposleni.

Vse predstavitve so bile zasnovane po enakem konceptu; v prvem delu so bile predstavljene osnovne informacije o vpisu in študijskem programu, nato pa so gostje (študentje in alumni) odgovarjali na vprašanja dijakov, ki so jih poslali ob prijavi. Po predstavitvi so sledili odgovori na vprašanja, ki so se pojavila med predstavitvijo. Pripravljene so bile zelo raznoliki študijski programi in poklici, da bi bili zanimivi večjemu številu dijakov; še vedno so potrebe po tovrstnih predstavitvah veliko večje, kot je videti na prvi pogled. Na posamezne predstavitve se je namreč prijavilo tudi po več kot 400 dijakov.

Analiza

Na spletne predstavitve ProMind se je v šolskem letu 2021/2022 prijavilo 3.733 dijakov, ki so zabeležili 7.821 prijav (nekateri dijaki so sodelovali na več različnih predstavitvah) iz 119 srednjih šol iz vse Slovenije; nekaj posameznikov je bilo tudi iz drugih držav – gre za dijake, ki so zainteresirani za študij v Sloveniji.

Med najbolj obiskanimi so bile predstavitve medicine v Ljubljani (541 prijav), medicine v Mariboru (444), psihologije (431), laboratorijske biomedicine (342), farmacije (294), biopsihologije (273), biotehnologije (264), arhitekture (261), dentalne medicine v Ljubljani (250) in radiološke tehnologije (247).

Po zaključku vseh predstavitev so imeli dijaki možnost sodelovati tudi v evalvacijskem vprašalniku, ki ga je ovrednotilo 317 dijakov iz več kot 70 srednjih šol. Večina dijakov (270 oziroma več kot 85 %) je odgovorilo, da je informacijo o spletnih predstavitvah dobilo preko šole; pri tem so navajali več različnih načinov informiranja (preko svetovalne službe; informacije nam je pošiljala ravnateljica ali razredničarka; preko šolskega Instagram profila; preko eAistenta; preko tajnice, psihologinje, v e-učilnici, na spletni strani šole). Le 47 (14,83 %) jih je odgovorilo, da je informacijo zasledilo drugje, na Instagramu ali Facebooku.

Z evalvacijskim vprašalnikom sem preveril tudi, v kolikšni meri so predstavitve dijakom pomagale pri odločitvi za vpis na fakulteto. Povprečna ocena na 10-stopenjski lestvici je bila 7,32. Povprečna ocena izvedenih predstavitev pa je bila po mnenju dijakov 8,56.

Vsi dijaki razen enega so odgovorili, da bi predstavitve priporočali tudi drugim

pro
MIND

dijakom. Navedli so tudi nekaj predlogov, ki mi bodo v pomoč pri pripravi na predstavitve v naslednjem šolskem letu.

Ob koncu vprašalnika so imeli tudi priložnost napisati želje, katere predstavitve bi poslušali. Predlogi so bili zelo raznoliki in skoraj noben študijski program ni odstopal s pomembno večino. Še največ odgovorov je bilo, da so bile njihove želje že predstavljene; nekaj je bilo takih, ki so jih dijaki napisali kot željo, vendar je bila predstavitev že navedena. Nekaj pa je bilo tudi drugih predstavitev: več študija v tujini, več zasebnih univerz, policijska akademija, vojska, maturitetni tečaj ...

Zaključek

Pretekle spremembe, ki so pomembno vplivale na večino dejavnikov v srednješolskem izobraževanju, so posegle tudi na pridobivanje informacij, ki jih dijaki iščejo in potrebujejo pri odločitvi o nadaljevanju svojega izobraževanja. Doživetja v živo so mnogo bolj (po)polna kot socializacija preko spleta, vendar velja kljub temu izkoristiti vse prednosti, ki jih tovrstna orodja ponujajo. Konec koncev je bilo tudi preko spletnih predstavitev veliko vprašanj v živo, medsebojnega povezovanja in izmenjave informacij, tako med vrstniki, kot medgeneracijskega sodelovanja. V nekaterih pogledih je bilo tega še več kot na informativnih dnevih, ki jih poznamo v obdobju pred tem.

Predstavitve študijskih programov bodo pripravljene tudi v prihodnjem šolskem letu. Pri tem bomo z zainteresiranimi posamezniki poskušali pripraviti še dodatne informacije in ob tem upoštevali tudi želje dijakov, ki so mi poročali med vsemi predstavitvami in na koncu v evalvaciji. Pripravili bomo čim bolj raznolike poklice in študijske programe in ob tem izpostavili predvsem tiste, ki si jih mladi nekoliko bolj želijo.

Ob tem velja omeniti, da je bila pokrovitelj projekta tudi Občina Velike Lašče, ki je podprla idejo in tako prispevala k sooblikovanju dejavnosti na izobraževalnem področju.

www.kzlasce.si

NOVO
v ponudbi

ZORJENA GOVEDINA

za žar

lokalno. domače. naše.

odkup živine

odkup mleka

trgovski center

mesnica

kmetijska trgovina

potujoča trgovina

bar

odkup palet

ORATORIJ 2022

**Za božjo
slavo**

**22. 8. – 26. 8. 2022
od 9.00 do 16.00**

Dragi otroci!

Zadnje počitniške dni preživite na Oratoriju v Velikih Laščah.

Ignacij Lojolski si je kot vitez in vojak prizadeval, da bi postal čim bolj slaven, priljubljen in uspešen, po spreobrnjenju pa se je začel truditi za Božjo slavo in ne več za svojo slavo in uspeh.

**Prijave do 10. avgusta
v župnišču,
zupnija.velikelasce@rkc.si**

GLASBENA ŠOLA RIBNICA
**Razpis za vpis novih
učencev šolsko leto
2022/23**

Glasbena šola Ribnica vabi vse, ki se nam želite pridružiti, na vpis v naslednje programe:

Program predšolska glasbena vzgoja
(otroci, rojeni v letu 2017)

Glasbena pripravnica
(otroci, rojeni v letu 2016 – bodoči učenci prvega razreda osnovne šole)

Na šoli bosta organizirana po en razred programov Predšolska glasbena vzgoja (največ 15 učencev) in Glasbena pripravnica (največ 15 učencev). Za vpis v Predšolsko glasbeno vzgojo in Glasbeno pripravnico ni treba opravljati predhodnega preizkusa glasbenih sposobnosti. Vpis v oba programa bo možen do zapolnitve prostih mest. Vpisne liste dobite v tajništvu šole v Ribnici ali na spletni strani šole.

Program glasba – instrumenti in petje

(kandidati, ki v letu 2022 dopolnijo sedem let starosti in starejši) violina, viola, violončelo, kontrabas, klarinet, fagot, flavta, saksofon, oboa, trobenta, rog, pozavna, evfonij (tenor, bariton), tuba, tolkala, citre, kitara, harfa, tamburica, harmonika, klavir, orgle in petje.

Več podatkov o priporočeni starosti in trajanju izobraževanja najdete na spletni strani šole (www.gs-ribnica.si), v meniju Vpis – Izobraževalni program. Predhodni preizkus glasbenih sposobnosti je obvezen za vse, ki se želijo vključiti v program Glasba – instrumenti in petje. Število mest je omejeno. Glede na morebitne spremembe normativov in standardov s strani MIZŠ si pridržujemo pravico, da katerega od programov instrumentov oziroma petja ne bomo izvajali.

Sprejemni preizkus glasbenih sposobnosti bo potekal v prostorih glasbene šole v Velikih Laščah v petek, 27. 5. 2022, od 17.00 do 19.00

Prijavnice boste prejeli in izpolnili neposredno pred preizkusom glasbenih sposobnosti. Preizkus se opravlja samo enkrat. Kandidati bodo obveščeni o rezultatih oziroma sprejemu/zavrnitvi v glasbeno šolo med 1. in 10. junijem 2022.

Več podatkov o vsebini vseh razpisanih programov, pogojih za vpis in prispevku staršev najdete na spletni strani šole: www.gs-ribnica.si.

Glasbena šola Ribnica »vivo« v pomlad

Franc Malavašič, ravnatelj

Vsako šolsko leto, ko se bližamo pomladi, lahko slišimo in pobiramo sadove vloženega dela, truda in energije naših učencev in profesorjev ter podpore staršev v ozadju, brez katere tudi ni uspehov.

Veseli nas, da se spekter instrumentov in število različnih tekmovalcev na naši šoli, ki se udeležujejo različnih tekmovanj, iz leta v leto širi in povečuje, kar kaže na konstanto in kvaliteto v pospešenem razvoju na celotnem spektru predmetnika, ki ga Glasbena šola Ribnica nudi. Aljoša Oražem se je udeležil mednarodnega on-line tekmovanja King's Peak International Music Competition, kjer je pod vodstvom prof. Tjaše Perigoj dosegel zlato priznanje. Od 18. do 22. marca je v Beogradu potekalo Mednarodno klavirsko tekmovanje Davorin Jenko. Tekmovanje se dogajalo že devetnajstič in se uvršča med zelo renomirana in zahtevna mednarodna tekmovanja. Kakršenkoli uspeh oz. dosežek na takšnem tekmovanju je izjemen in rezultati učencev Glasbene šole Ribnica, ki so se udeležili tekmovanja, so bili izjemni. Alja Rigler je pod vodstvom prof. Mirjane Zeljič Brnčič v A kategoriji, kjer je bila izredno velika konkurenca, osvojila zlato priznanje. V isti kategoriji se je s srebrnim priznanjem okitil Nik Rus, učenec prof. Kristine Jeke. V tej kategoriji sta nastopile še Lara Levstik in Hana Đukič iz razreda prof. Kristine Jeke, ki sta osvojili bronasto priznanje. V predkategoriji B je Glasbena šola Ribnica zastopala Zala Sedej, ki je pod vodstvom prof. Mirjane Zeljič Brnčič osvojila bronasto priznanje. Mesec marec je bil tudi mesec Temsiga. Državnega tekmovanja mladih slovenskih glasbenikov so se udeležile 4 učenke iz Glasbene šole Ribnica. Učenka klavirja Zala Sedej je pod vodstvom prof. Mirjane Zeljič Brnčič v I. a kategoriji dosegla srebrno priznanje. Ema Zbašnik, učenka flavte pri prof. Janji Turk, je v I. c kategoriji dosegla bronasto priznanje. Tekmovanja sta se udeležili tudi dve solopevki. Zala Gornik iz razreda prof. Dejana Herakovića je v I. a kategoriji dosegla bronasto priznanje. Katja Andolšek, učenka pri prof. Najji Zapušek Bugeza, je v I. b kategoriji dosegla priznanje. To leto je potekalo državno tekmovanje Temsig brez predtekmovanj, kar pomeni, da je bilo v vseh kategorijah veliko tekmovalcev in s tem velika konkurenca, v kateri so naše učenke dosegle odlične rezultate. Ob koncu meseca marca so se trije učenci Glasbene šole Ribnica udeležili mednarodnega on-line tekmovanja PaMus Flow. Jan Malavašič, iz razreda prof. trobente Domna Graceja je dosegel bronasto priznanje. Tinkara Oražem iz razreda prof. flavte Barbare Gričar je osvojila srebrno priznanje. Urh Malavašič iz razreda prof. pozavne Luke Logarja je osvojil zlato priznanje.

Na spomladansko edicijo mednarodnega tekmovanja World open online music competition smo prijaviili šest učencev. Bronasto priznanje je osvojila Kaja Škantelj – tamburica (prof. Emina Kuhar). Srebrna priznanja so prejeli Nik Rus – klavir (prof. Kristina Jeke), Ema Zbašnik – flavta (prof. Janja Turk) in Jurij Košir – trobenta (prof. Andrej Štrekelj). Osvojili smo tudi dve zlati priznanji: Tinkara Oražem – flavta (prof. Barbara Gričar) ter Aljoša Oražem – saksofon (prof. Tjaša Perigoj). Tretjega mednarodnega tekmovanja Celeia se je pod vodstvom prof. Damjane Praprotnik udeležilo 5 citrarjev. Luka Kljun je osvojil srebrno, Ajda Oražem, Karla Gruden, Teja Korošec in Taja Peterlin pa zlato priznanje. Prof. Emina Kuhar je bila mentorica Neži Mihelič, ki se je udeležila mednarodnega tekmovanja IMMCC Maribor, kjer je v kategoriji Ustvarjanje dosegla zlato priznanje. Instrumente in pevce, ki potrebujejo spremljavo klavirja, sta korepetirala prof. Kristina Jeke in prof. Aleksander Oražem. Ti vrhunski rezultati so posledica odličnega dela naših profesorjev ter učencev. Glasbena šola Ribnica je ponosna na vse te rezultate.

Dolgoročna vizija Glasbene šole Ribnica je omogočanje čim boljših pogojev za delo in v to se primarno uvrščajo vrhunski instrumenti. Naš oddelek harfe je bogatejši za instrument vrhunske znamke Salvi, model Daphne 47SE. Ponosni smo na vsak takšen nakup, ki je še dodaten košček v mozaiku odličnosti naše šole.

Ob zaključku vas vabimo, da se nam pridružite pri vrsti aktivnosti, ki jih bo Glasbena šola Ribnica prirejela v mesecu maju. Mesec smo otvorili z Dnevi odprtih vrat Glasbene šole Ribnica, nadaljevali s predstavitvami instrumentov po osnovnih šolah ter ga bomo zaključili s sprejemnimi preizkusi, na katere ste vabljeni vsi mladi glasbeni nadobudneži.

Spremljajte našo spletno in FB stran, kjer boste našli vse dodatne informacije.

In šibamo »vivo« naprej ...

Godalci na Vrhniki

Martin Lavrič, Ksenija Abramović Grom

V petek prvega aprila so naši učenci sodelovali na 14. reviji godalnih orkestrów na Vrhniki. Čeprav je bil dan pretežno deževen in se je za mnoge naše učence začel že zgodaj, smo kljub temu dobre volje prispeli na Vrhniko. Revija je potekala na Glasbeni šoli Vrhnika. Kljub covidu-19 in vsem drugim nevšečnostim se je zbralo kar nekaj orkestrów, ki so – nekateri nestrpno, drugi z rahlo tremo – čakali na svoj nastop. V več koncertih so nastopili godalni orkestri različnih glasbenih šol. Pod taktirko prof. Ksenije Abramović Grom je naš orkester nastopil drugi in nam zaigral tri skladbe: Amazing Grace v priredbi J. Rajka, Tri Planike v priredbi T. Zorka ter Ruski ples iz baleta Hrestač skladatelja Petra Iljiča Čajkovskega. V drugi skladbi je sodeloval tudi naš solist na harmoniki Peter Andolšek, katerega mentor je prof. Ciril Skebe. Na začetku je nastopila rahla trema, ki pa se je hitro razblinila, in godalni orkester je zaigral ubrano in z velikim uspehom. Kasneje so se

mladi godalci lahko pridružili publiki in se primerjali z nastopi drugih orkestrów. Strokovni sodelavec, priznani dirigent prof. Slavko Magdič, ki je sodeloval na reviji, je v svoji oceni najprej poudaril, da je vesel in presenečen, da se je toliko orkestrów obdržalo in se odločilo sodelovati na reviji, saj epidemija ni prizanašala nikomur, še posebej pa je prizadela delovanje orkestrów. Naši učenci so bili upravičeno pohvaljeni.

Sledilo je kosilo in od mize nihče ni vstal lačen. Nato smo se odpravili na kratek ogled kraja, kjer smo nekaj besed namenili znani enajsti šoli pod mostom; ogledali smo si še nekaj zanimivosti osrednjega trga Vrhnike. Pot smo nadaljevali na znameniti klanec in se ustavili v Cankarjevi hiši, kjer nas je sprejel kustos muzeja, oblečen v pravo nošnjo iz tistega časa; manjkali niso niti znameniti brki. Slišali smo mnogo zanimivih dejstev, anekdot in pripovedi iz življenja našega največjega pisatelja, si ogledali muzej, ki je bil prijetno ogret in je v deževnem dnevu dajal vtis resničnega doma. Dan je bil odlična kombinacija resnega igranja na reviji, zabavnega sprehoda po kraju in kulturnega udejstvovanja. Skodelico kave smo tokrat izpustili, a smo se kljub temu zadovoljni in polni vtisov vrnili domov.

Pianisti in tolkalci »pod taktirko« gostujočih profesorjev

Franc Malavašič, ravnatelj

Po dolgem času smo na naši šoli organizirali gostovanje priznane profesorice klavirja Aleksandre Alavanja Drucker, ki je v petek, 22. 4. 2022, izvedla mojstrski tečaj za mlade pianiste iz razreda prof. Mirjane Zeljič Brnčič. Vsi učenci so se ga udeležili z velikim veseljem, saj je šlo za enkratno priložnost, da so učenci lahko izkusili, kako poteka pouk in kakšni so standardi znanja ter poučevanja tudi pri drugih profesorjih. Prof. Alavanja Drucker je naša priznana pedagoginja, ki poučuje v Kopru, tako na nižji stopnji kot na umetniški gimnaziji, ter ima večletne izkušnje s pripravami učencev na različna tekmo-

vanja, sprejemne preizkuse (glasbene akademije, umetniške gimnazije) ter organizacijo seminarjev vrhunskih tujih klavirskih pedagogov, kot so Arbo Valdma, Konstantin Bogino, in mnogih drugih. Bilo je zelo poučno, zabavno in prijetno druženje.

Zapis učenke klavirja Zale Sedej: »V petek 22. aprila sem v Glasbeni šoli Ribnica imela priložnost, da me uči priznana prof. Aleksandra Alavanja Drucker.

Na začetku ure sem zaigrala Mozartovo sonato »Facile«. Ko sem jo odigrala, mi je učiteljica ob njenem igranju pripovedovala zgodbo, da bi se jaz čim bolj vživela v skladbo. Vsake toliko je nehala igrati, da sem jaz zaigrala skladbo in si predstavljala

zgodbo, ki mi jo je prej pripovedovala. Popravili sva mojo držo rok, da sem lažje igrala klavir. Lestvice niso bile najboljše, a mi je povedala za čarovnijo. To pa ni kar neka čarovnija! To je pravilna postavitvev rok! S tem mi je zdaj veliko lažje pri vaji tudi doma. Zdaj vem, da to, kar mi je govorila tudi učiteljica Mirjana, »ni kar nekaj!« Ta čarovnija pride prav vsakemu, ki igra klavir. Moraš le paziti, da je ne izgubiš. Ko sem na prvem delu pesmi povadila čarovnijo, je sledil drugi del. Tam je tudi treba upoštevati čarovnijo. Seveda, kaj pa drugega. Ponovile sva tudi ta del. In nato še naslednji del. In

tako naprej. Vadili sva počasi, da sem si vse zapomnila. Doma zdaj vadim počasi in s čarovnijo. Tako je tudi lažje. Svetujem pa vsem, da vadite s čarovnijo. Naj vam še povem, kaj je čarovnija. Z roko narediš obok. Potem pa igraš z njim. Paziti je treba tudi na konice prstov.

Tako uro bi še kdaj ponovila, saj sem se naučila kar nekaj novega. Bilo je super in vesela sem, da sem imela možnost imeti uro klavirja z Aleksandro Alavanjo Drucker.«

Tudi učenci tolkal so se zbrali v soboto, 23. 4. 2022, in pod vodstvom profesorice Petre Vidmar poglobljali svoje znanje in pridobivali nove izkušnje. Tolkalistka Petra Vidmar je članica Simfoničnega orkestra RTV Slovenija, profesorica na Akademiji za glasbo, solistka in članica mnogih različnih ansamblov. Ne gre pa pozabiti, da je Petra začela svojo pedagoško kariero ravno na naši šoli in izjemno lepo je, da se vedno znova rada vrača in deli znanje in izkušnje z našimi učenci. Učenci so ob delu z njo zelo uživali in se zabavali.

Se zgenilo je drevu

K spamlad sem u huosta šla,
lejša roža tam našla,
skor sem ja žie utrjala,
pa sem se premisnla.

Rejs mi dau nej srctie,
de ta ruža utrga se,
sej taku je lejpa bla,
kuker de je angelska.

Se zgenilu je drevu,
zdejlu se mi je taku,
kukr de sem slišala
glas, k šu je ad neba.

Taužntkrat behlonej, (da)
da nejsi me utrjala,
sej u men je čudna muč,
k je usem lehku u pamuč.

Če bi trgal je preveč,
ruoža gvišnu bla bi preč,
tam use drgač bi blu,
huoste ne bi cveit krasu.

Tu nej se usem buo u paduk,
usak nej uzeme samu tulk,
kuker nuca, prouneč več,
pa za use buo srieče več.

Nataša Vybiralik Kline

Majniška

Le mesec maj,
ne vem zakaj,
barvit je in cvetoč, dišeč,
vonj najslajših arom.

Preporod ozaljša naravo v zabavo,
gozd krasi vigredno zelena odeja,
blagodejni filter kisika se pojavi.

Vsak mesec ima svoj čar,
zemlja se zahvaljuje, sonce je vladar.
Maj povsod je okrašen, vse cveti,
najlepši pesniški se stih rodi.
Lepa pesem je kot roža,
poet z njo dušo boža.
V vazi cvetja si želim
popolno hrano za oči.

J. Novak

Berem, bereš, beremo

Maja praznujemo kar nekaj zanimivih svetovnih dni. In za vsak praznik se najde knjiga.

- **Svetovni dan gasilcev (4. maja):**
Jurjevič, Andrej: Gasilski priročnik o razvrščanju.
- **Svetovni dan podnebnih sprememb (15. maj):**
Wilson, Hannah: Čudno vreme – zakaj se podnebje spreminja in kaj lahko storimo sami.
- **Svetovni dan čebel (20. maj):**
Bajd, Barbara: Kranjska sivka – čebelica, od kod in kam?
- **Svetovni dan sonca (28. maj):**
Topolovec, Sabina ; Lončar, Sanja: Resnice in zmote o soncu.

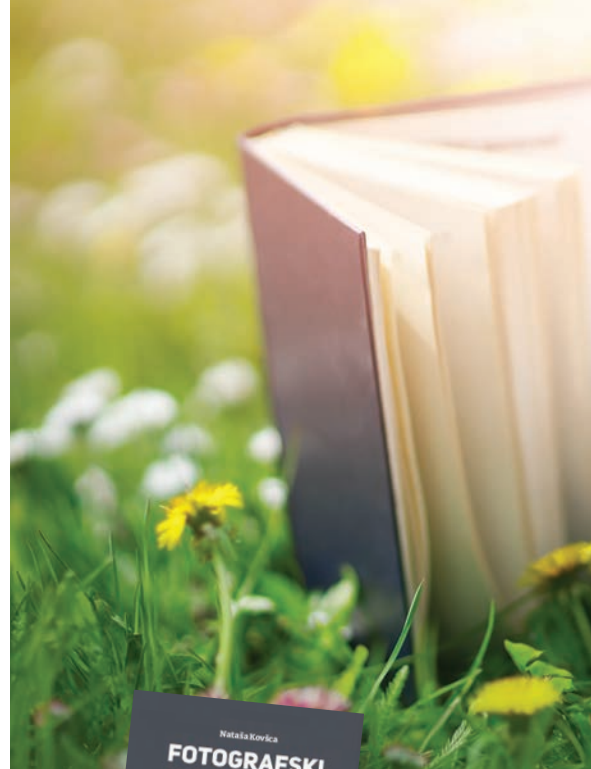
Mladinski oddelek Stripi za mladino
Manček, Marjan: Pipi pišče išče (trideset stripkov)
Miš, 2022

Pipi pišče je zvedav piščanček, ki radovedno in pogumno raziskuje svet. Včasih najde, kar išče, drugič spet ne ali pa najde nekaj čisto drugega. Enkrat se svetu čudi, drugič se nad njim navdušuje, tretjič pritožuje, včasih pa se odloči, da je le najlepše v varni bližini mame koklje. Trideset zabavnih, kratkih, enostavnih in preglednih stripov o Pipiju je kot nalašč za prve otrokove korake v svet umetnosti stripa. Primerno tako za skupno branje z odraslimi kot tudi za prva samostojna branja (velike tiskane črke) in raziskovanja t. i. devete umetnosti.

Viri: galarna.si, miszaloza.com,
aristej.si, didakta.si, bukla.si, primus.si.

Mladinski oddelek Resničnost
Jacobs, Jaco: Dober dan za plezanje po drevesih
Miš, 2022

Marnus ima dovolj tega, da je neviden in da živi v senci svojih bratov. Starejši brat je dober pri postavljanju plavalnih rekordov in lomljenju dekliških src. Mlajši brat je že zdaj premeten poslovnež, ki ga je z ukano pripravil do tega, da bo vse poletje pomival posodo. A ko se nekega jutra na pragu s peticijo pojavi deklica po imenu Leila, se začne nepričakovana pustolovščina. Marnus ima končno priložnost biti opažen. Jaco Jacobs je izjemno priljubljen in plodovit mladinski pisatelj, ki ustvarja v afrikanščini. Njegova netipična junaka, ki se borita za ohranitev drevesa, postaneta navdih vsemu mestu. Včasih v trenutku narediš nekaj, kar ti za vselej spremeni življenje – z neznano punco na primer splezaš na drevo.

Mladinski oddelek Umetnost za mladino
Kovšca, Nataša: Fotografski pojmovnik za mlade
Aristej, 2021

Pojmovnik poleg najpomembnejših družbenih funkcij fotografije in izbranih fotografov, ki so s svojimi deli pisali zgodovino, predstavi bistvene prelomnice v razvoju fotografskega medija, od izuma fotografije v 19. stoletju do pojava prvih digitalnih fotoaparatorov v osemdesetih letih 20. stoletja. V njem boste spoznali raziskovalno delo pionirjev fotografije in se seznanili z razvojem prvih fotografskih tehnik. V knjigi so predstavljeni tako klasični fotografski žanri (portret, krajina, tihožitje, akt ...), prevzeti iz slikarstva, kot tudi najpomembnejše specifične fotografske zvrsti (dokumentarna, reportažna, ulična, športna idr. fotografija). Eno izmed poglavij je namenjeno odnosu med fotografijo in slikarstvom. Pojmovnik v nadaljevanju predstavi začetke rumenega tiska in delo paparacev, ki s fotografskim aparatom grobo posegajo v intimno življenje zvezdnikov.

mestna
knjižnica
ljubljana

Knjižnica Frana Levstika Velike Lašče

ponedeljek 12:30–19:00

torek zaprto

sreda 10:00–15:00

četrtek 12:30–19:00

petek 12:30–19:00

sobota in nedelja zaprto

Odrasli oddelek Biografije

Marías, Javier: Napisana življenja

KUD Sodobnost International, 2022

Javier Marías v zbranih življenjepisih zavrača objektivnost; že z izbiro fotografij pisateljic in pisateljev odškrne vrata v njihov intimnejši svet, nato pa iz okruškov eksistenc avtorjev, iz pričevanj njihovih sodobnikov in anekdot stke človeško podobo umetnikov besede, kot so Thomas Mann, Vladimir Nabokov, Oscar Wilde, Yukio Mishima, Isak Dinesen in Djuna Barnes. Pred nas priključuje njihova prijateljstva, medsebojno občudovanje in tudi ljubosumje in privoščljivost. Rimbaudov odnos z Verlainom je bil "serija nesreč"; za Jamesa Joycea je bila po mnenju njegovega brata "nesreča nekakšna razvada", medtem ko je bil na družabnih dogodkih prava mora, saj sploh ni odprl ust. Henryju Jamesu se je Flaubertovo delo gabilo, saj ga je nekoč, ko ga je obiskal s Turgenjevom, ta sprejel v domači halji.

Odrasli oddelek Zgodovinski in vojni romani

Cornwell, Bernard: Poslednje kraljestvo

Didakta, 2022

Poslednje kraljestvo je prva v seriji zgodovinskih knjig o bojevniku Uhtredu Bebbanburškemu, po kateri je bilo posnetih tudi več sezon uspešne televizijske serije Last Kingdom (BBC, Netflix). Zgodba je dogajalno postavljena v Anglijo devetega stoletja, ko se britanski otok šibi pod nadvlado danskih zavojevalcev – Vikingov. Prvoosebno epsko pripoved pripoveduje Uhtred, mlad bojevnik angleške krvi, ki je po umoru svojega očeta in ugrabitvi odraščal pri Vikingih. Razklan med poganstvom in krščansko vero fiktivni junak Uhtred pristane v viharju resnične zgodovinske pripovedi o nastanku kraljevine Anglije pod vodstvom kralja Alfreda Velikega.

Odrasli oddelek Diete, zdrava prehrana

Tribole, Evelyn; Resch, Elyse: Intuitivno prehranjevanje – revolucionarno slovo od shujševalnih diet

Primus, 2022

Ta svetovna uspešnica je edinstven vodnik k zdravi telesni samopodobi in vseživljenjskemu dobremu odnosu do hrane. Avtorici nas v njej naučita, kako se ponovno povežemo s svojo notranjo modrostjo – kako se odučimo vsega, kar so nam kdaj govorili o štetju kalorij in drugih vidikih shujševalne kulture.

V tej posodobljeni izdaji klasične uspešnice boste spoznali, kako slediti desetim načelom intuitivnega prehranjevanja, da bi razvili drugačen, zaupljiv odnos do hrane, se upreti kulturi hujšanja in za zmeraj zavrniti shujševalno miselnost, poiskati zadovoljstvo v hrani, ki jo izberete, biti prijazni do svojih čustev, telesa in sebe, spoštovati svoje telo in skleniti mir s hrano.

Iz velikolaškega okraja

O, Turki, gorje!

Metka Starič

V bližini Ščite v Velikih Laščah je sredi arheološkega območja Velike Lašče v kartah zabeležen studenec Podtrn. Čeprav so se v zadnjih letih podzemni vodni tokovi odločili drugače in je od nekdanjega studenca oziroma potoka ostala le še v nepropustno dno ujeta mlaka, je še vedno poln življenja. V preteklosti je Podtrn predstavljal nepogrešljiv vodni vir za prvotne velikolaške prebivalce. Si lahko predstavljate tri postavne menihe, ki so v 12. stoletju vodili kultiviranje velikolaškega sveta? Kot nalašč za kakšen srednjeveško obarvan film: samozavesten in odločen oskrbnik prvotne naselbine pater Herand, človeško požrtvovalen pater Heiderich, ki je kot bolničar pomagal poškodovanim delavcem in se gotovo srečeval z dragoceni mi znanji o zdravilnih zeliščih in tudi s številnimi vražami, ter pater Konrad, ki je v letu 1230 kot tretji podpisal listino, da so se stiški menihi z Viljemom IV. Vovbrškim le dogovorili o poteku meje in jim je omenjeni graščak odstopil pristavo na Slevici.

»Naselje Lašče je poprej stalo na drugem kraju, v bližini na Selih, pa se je preložilo na sedanje mesto šele zaradi turških vpadov,

kar pa ni izpričano,« zapiše velikolaška kronistka Justina Jagodič. Okrog 300 let je preteklo od prvotne omembe Ville Lasis do turških vpadov. Ko so Turki požgali Lašče na Selih, so si prvotni prebivalci poiskali (za)ščito v gozdu, ki se mu še danes pravi Ščita. »S turškim navalom 1469 so izginile vse fužine, zaspala železna obrt in propadla cvetoča trgovina. Takrat so bile požgane vse vasi od Kočevja do Iga, torej tudi Lašče na Selih ob rimski cesti. Stiški opat je leta 1471 naročil, naj cerkve zaščitijo s tabori. Kdaj je nastala na gričku cerkvica, ki je dobila tabor, kako obsežen in visok je bil, ne vemo. Imel je štiri okrogle obrambne stolpe. V taboru je bilo tudi pokopališče. Tabore so dobile tudi cerkve na Slevici in pri Lužarjih,« piše Jagodičeva.

O tem, kako so se domačini pred Turki zatekali za taborsko obzidje in jih je na Veliki Slevici pred pomorom Turkov rešil Marijin pogled, sem že pisala; pripoved je pri domačinih ohranjena v številnih dragocenih različicah, v katere pogosto vpletajo svoje lastne izkušnje. Tole je Ivanka Marolt povedala novinarju Primcu: »Turki so prišli nekoč na Slevico. Vdrli so že skozi obzidje okoli

cerkve. Starčki in otroci so se zatekli v cerkev. Turki so hoteli vdreti notri. Takrat se je nad cerkvenimi vrati prikazala Marija in konj turškega poveljnika ni mogel naprej. In tako so bili vsi rešeni. Ko sem bila še mlada, se je prav dobro poznala sled kopita in tudi sled udarca biča. Takrat so se poznali še žebliji podkve tistega turškega konja, in to prav dobro.«

Vendar to ni edina ohranjena legenda iz turških časov. Zgodovinarica Barbara Žnidaršič je za vodnik Po sledovih Andreja Turjaškega iz arhivov izbrskala še eno – O Turku na Gori, ki jo je zapisal posestnik iz Ponikev leta 1911 in naj bi nastala že v 16. stoletju: »Sovražni Turek je prišel skozi Mali Ločnik na Goro k cerkvi sv. Ahaca, v kateri so se skrivali kristjani. Zlobni Turek je prijezdil v cerkev do Jezusa na križu. Neverni Turek je zamahnil z mečem v Jezusovo koleno. Zgodil se je velik čudež, iz rane je pritekla kri, Jezus pa je nagnil glavo na prsi. V tistem trenutku je padel Turek na kolena in se spokoril. Ko so drugi Turki to videli, so zbežali z Gore.«

Marsikje po Sloveniji lahko najdemo izročilo o hudih kranjskih muhah, ki so popikale Turke ob napadih. Na Veliki Slevici

je ob zbiranju gradiva za knjigo Krvapive novinar Primec zapisal takole: »Tudi za časa Turkov so bile okoli naše cerkve na Slevici lipe. Nanje pa so romarji in domačini obešali podobe raznih svetnikov in svetnic pa tudi Marije. Pridivjali pa so tudi v našo vas Turki. Ljudje so se zatekli v cerkev. Turki pa so divjali okrog cerkve in se znašali nad svetimi podobami tako, da so tolkli po njih s sabljami in palicami ter jih metali z lip na tla. V duplini z eno ali več podobami pa so si uredili domovanje sršeni. Razgrajanje Turkov je sršene vznemirilo in razjezilo, da so se zagnali v Turke in jih močno opikali. Turki so zbežali in Slevičani so bili rešeni. Turkov v naše kraje ni bilo več, saj so opikani na Turškem govorili, kako hude muhe imajo na Slevici.«

Tudi v naših krajih so se za Turki ohranile sledi v poimenovanju naravnih vrednot; lep primer so turške sklede. Po ribniško škvabe (krasoslovec Gams govori o vdolbkih) v Berdonovem gozdu na pobočju vzpetine Plana v bližini Gornjih Retij so povsem naraven pojav, a res nekoliko spominjajo na velike posode: »Stari ljudje vedo povedati, da so sklede ostale na tem mestu še iz turških časov. Ko so Turki vdiral v naše kraje, so v njih kuhali, potem pa nanje pozabili.« Pokojni sosed Jože Debeljak iz Gornjih Retij me je pred tremi desetletji spremljal do skalnega previsa oziroma večjega spodmola sredi njihovega gozda v Mali gori, ki (še) nima posebnega imena pa tudi v jamarških načrtih ni zabeležen. Votlina je široka 6-7 metrov; strop se počasi znižuje in na koncu konča. Povedal je, kar je njemu predal oče Alojz: »V času, ko so v naše kraje še zahajali Turki, so ljudje skrivali živino, da bi je Turki ne dobili. V našem gozdu pod skalami je velik prostor, kamor bi lahko spravili petdeset ljudi. Stari ljudje so pripovedovali, da so v turških časih tam skrivali bika.«

Nemalokrat so s Turki povezane tudi povedke o zakopanih zakladih. Polona Šega je v knjigi Turjak skozi čas ohranila povedko o zakladu na Ahcu: Kmetje so se pred turškimi napadi vselej umaknili v cerkvico na vrhu hriba. »S seboj so jemali tudi ves denar in ga zakopavali v podzemno jamo za cerkvenim obzidkom. Nekoč so vsi kristjani v cerkvici pomrli, ker se niso dali ujeti krivoverskim Turkom. Zaklad pa je ostal zakopan. Zanj je zvedel neki graničar. Napotil se je iz Vojne krajine proti Turjaku in povpraševal po cerkvici Sv. Ahaca. Spotoma je svojo skrivnost zaupal grajskemu lovcu. Ta pa ga je napotil; pokazal mu je cerkvico na Kureščku, češ: 'Tamkaj je Sv. Ahac.' On sam pa je pohitel za obzidek cerkvice Sv. Ahaca in pričel kopati. Kmalu je izsledil zakopano bogastvo. Ker je vedel, da se zakopanega denarja človek ne sme dotakniti, je nagnal svojega psa, da mu ga je privlekel iz jame. Tako je postal bogat. Sezidal si je lepo hišo v turjaški dolini, a že čez leto in dan je umrl.«

Grmada, Kurešček – s Turki je povezano še marsikatero ime, tudi Krvava Peč. Milan Tekavec je zgodovinsko povedko predelal v pesnitev »Krvavska legenda«; pod njegovim vodstvom je doživela že več spektakularnih gledaliških uprizoritev na prostem. Pokojna Rihtarjeva mati iz Krvave Peči mi je pred leti zgodbo povedala takole: »Naša vas ni imela že od nekdaj tako strašnega imena. V začetku se je imenovala Rožna vas. Dosti rož je cvetelo po okoliških travnikih, ki so jih do čistega kosili. Potem pa so zašli v naše kraje Turki. Dve dekleti sta bežali pred njimi. Ko sta pribežali do skal, ni bilo drugega izhoda. Raje v smrt kot Turkom v roke. In od takrat se kraj imenuje Krvava Peč.« Celotno ime pa voda so lahko povezana s turškimi časi (zapisal Jože Primec v letu 1997): »Moja mati je pripovedovala, da so že

Turški vojščak z razstave na turjaškem gradu

stari ljudje pravili, da bo takrat hudo, ko bodo turške mule Lajno pile. Vendar nobeden ni vedel, kje je tisti potok, ki se mu pravi Lajna. Ugibali so in modrovali, a nobeden ni vedel prave. Mati se je potem priselila na Turjak in šele tu je izvedela, kje je Lajna. To je potok pod cesto proti Laporjem, približno kilometer od Turjaka.«

Seveda ljudskega izročila ne gre jemati dobesedno, a če ga povežemo s poznavanjem prostora, večkrat vsebuje dobre namige o arheoloških najdiščih ali naravnih vrednotah iz okolice. Arheologi vedo, da ljudski spomin sega nekako do turških časov, zato je vse, kar je za ljudi zelo staro, povezano z zgodbami o Turkih. Pripoved, ki sem si jo pred leti zabeležila v okolici Roba, tako poleg zelo točne smeri rimskega zapornega zidu Claustra Alpium Iuliarum nakazuje tudi prisotnost (prazgodovinskega) gomilnega grobišča, ki so ga v bližini Gradiškega vrha popisali tudi arheologi: »Turki so večkrat napadali grad na Gradiškem vrhu. Grajski so imeli zato od gradu speljane rove, ki so še danes vidni in se vlečejo v eno stran proti Malemu vrhu in Sv. Primožu, v drugo pa proti Rutam in naprej na Pajkovo. Padle Turke so pokopavali v gomile na bližnji senožeti. Poleg njih so v grobove zakopali zlato in

drugo bogastvo.« Jože Primc pa je v Selu pri Robu zabeležil še tole pripoved: »Tukaj, prav skozi našo vas Selo, je potekal rimski zid za obrambo proti Turkom. Tako so pripovedovali starejši ljudje, ki so zato tistemu rimskemu zidu dejali tudi turški zid. Ostanke zidu še vedno stoje, a jih je v glavnem prerasló grmovje in druge rastline, da zidu skoraj ni več videti.«

Pa se še enkrat po časovnem traku vrnimo v Lašče. Velikolaška kronistka Justina Jagodič je na podlagi kratkih črtic nekdanjega laškega vikarja Štefana Koniča za začetek 18. stoletja sestavila naslednji opis: »Takrat ni bilo okrog cerkve nobene hiše.

Vas je stala nekaj streljajev pod cerkvijo. Ob potoku proti kolodvoru je stalo kakih sedem lesenih s slamo in skodlami kritih koč.« Vikarju Koniču, ki je v Laščah nadomeščal nekega višjega cerkvenega dostojanstvenika med letoma 1781 in 1795, so o tem pripovedovali takrat 70-letni možje, opis pa se nanaša na Velike Lašče v dvajsetih letih 18. stoletja. Kot je zapisal Konič, pa je v času njegovega službovanja okoli cerkve že stala slamnata vas z okoli 20 kočami. »Svet je bil slabo obdelan in redko naseljen. Ljudje so se pečali s tovarništvom, žganjem apna, zidanjem, prodajo lesenih izdelkov.« Trgovali so tudi s soljo. Šele

ko je oblast do konca zatrla trgovanje s soljo, so se Laščani oprijeli kmetijstva in začeli obdelovati zemljo. (Mimogrede, mar ni tudi Brdavs v Levstikovem Martinu Krpanu na večini ilustracij upodobljen v 'turški' opravi?)

Ljudsko izročilo je nepogrešljiv vir pri raziskovanju, zlasti takrat, ko so pisni in materialni viri pomanjkljivi. Žal to (zaenkrat) velja tudi za Velike Lašče, ki še vedno čakajo tudi na celovito in strokovno podprto kroniko, kot so si jo npr. ob 800. obletnici prve omembe privoščili v Sodražici. Ne nazadnje bodo Lašče čez tri leta praznovale že 880. obletnico prve omembe.

Ljudsko sodstvo na Slovenskem

Janez Škulj

O ljudskem sodstvu je veliko pisal med obema vojnama dr. Metod Dolenc, profesor na pravni fakulteti v Ljubljani in od njega imam največ podatkov v pričujočem pisanju.

Naša dežela (Kranjska) je bila od leta 823, ko je bil zatrt upor Ljudevita Posavskega, oz. od leta 828, ko je bila izvršena frankovska upravna reforma, pod vlado tujcev in v glavnem potlačanjena.

Na razvalinah stare, prvotne Kranjske, ki se je odcepila od dežele Koroške, je Ulrik III. Spanheimski iz podedovanih in priženjenih posesti po letu 1248 oblikoval novo Kranjsko, ki se je ohranila do leta 1918.

Srednji vek je dolgo obdobje in tudi v tem času so neprestano tekle spremembe.

Večji del prebivalstva je bilo tlačanov; nekaj malega je bilo svobodnjakov (med svobodnjaki je potrebno omeniti koseze, ki so bili v oboroženem spremstvu

že vojvode Valuka. Obdržali so se do XVI. stoletja in so imeli celo svoje sodstvo. Meščanstva je bilo zelo malo; svobodni so bili tudi duhovniki; večina oblasti je bila v rokah plemstva (vojvode, grofje, baroni in vitezi). Uprava in sodstvo sta bili v istih rokah. Vrhovno sodno oblast je imel cesar oz. kralj; z uveljavljanjem dežel kot državnopravnih enot je prešla na državne kneze, ki so pri nas imeli naslov vojvod oz. nadvojvod. Vojvode so v deželnih sodiščih sodili po deželnem pravu in sicer vsemu plemstvu in tudi vsem drugim podložnikom v zadevah krvnega sodstva (sodstva, v katerem je bilo možno izreči smrtno kazen). To svojo pristojnost so prenašali na posamezne velikaše, kot so bili grofje.

Tlačanu je sodil njegov fevdalni gospod. Ker so bile predmet pravnega prometa tudi posamezne tlačanske kmetije (hube) so bili kmetje v vasi lahko v lasti

različnih fevdalcev. Sodno pristojnost je določala lastniška pripadnost tlačana. Takratni način obdelovanja zemlje je ob tej fevdalni razdrobljenosti zahteval učinkovito krajevno (vaško) samoupravo. V vasi ali skupini vasi se je bilo potrebno dogovoriti o tem, kdaj spustiti živino na pašo na njive, ki so bile v fevdalnih različnih fevdalcev; dogovoriti se je bilo treba o uporabi vode, o napravi in popravilu cest, mostov, o zaščiti pred divjadjo in še marsikaj.

O vseh teh in podobnih zadevah je odločala soseska na zboru samostojnih moških (kmetje ali obrtniki) prebivalcev vasi.

Še iz slovanskih časov se je ohranil položaj župna, ki je načeloval soseski oz. njenemu zboru, v fevdalni dobi pa je postal tudi izvajalec fevdalčeve oblasti nad tlačani. Župan je imel za svoje delo dve neobdavčeni (s tlako in desetino) hubi. Fevdalec si je lastil pravico, da sam imenuje župana.

Sodni organ soseske je bila srenja; to je bil izvoljeni dvanajstdo štiriindvajsetčlanski sodni zbor (priimek Cvelbar izhaja iz besede Zwölf (dvanajst); na začetku verjetno Zwölfar). Ponekod so ta sodni zbor imenovali veča, drugod kvartno sodišče. Sodil je v zadevah manjšega pomena. Vinogradi so imeli v fevdalizmu malo drugačen status kot druga tlačanska zemljišča. Vinogradi so bili dani v neke vrste dolgotrajni najem tistemu, ki je vinograd obdeloval in od njega dajal gorskemu gospodu dajatve, kot so vinska desetina, obrestno vino ali mošt ali gorščino. Višina dajatve je bila določena v urbarjih.

Praviloma je bil gorski gospod (tisti, ki je dajal vinograd v najem) fevdalec, ampak lastnik vinograda je bil lahko vsaka druga svobodna oseba (meščan, duhovnik, cerkev).

O sporih v zvezi z vinogradi so razsojali posebni vinogorski zbori, ki so bili načeloma enako oblikovani kot veče ali kvatrna sodišča. V krajih, kjer je bilo dosti polhov (polhi so bili nekdanj pomembni za prehrano in polhovino za kučme), so imeli posebne polšje zборе, ki so sodili prekrške in druge zadeve v zvezi z lovom na polhe. Veči ali kvatrnemu sodišču je predsedoval in vodil sodni postopek, izpraševal priče in izrekal sodbe izvoljeni starešina iz vrst uglednih vaščanov. Vinogorskemu zboru je predsedoval gorski gospod. Tožnik je moral pred zasedanjem sodnega zbora (to je bilo na stalno določen dan enkrat ali dvakrat, do štirikrat na leto) priti k tožencu, ga vprašati, ali je pripravljen prostovoljno izpolniti tožnikov zahtev in če ni prišlo do sporazuma, povabiti na zasedanje sodnega zbora.

Tožnik in toženec sta na zbor pripeljala vsak svoje priče. Zasedanje veče ali kvatrnega sodišča ali vinogorskega zbora se je po maši začelo z obveznim prihodom fevdalca ali njegovega

zastopnika. Sodišče je najprej obravnavalo očitke v zvezi s pregrehami, ki jih je fevdalec ali njegov zastopnik očitil podložnikom. Fevdalec ali njegov zastopnik je s sabo pripeljal pisarja, ki je pisal sodni zapisnik. Sodni zbor je praviloma odločal s soglasjem vseh izvoljenih sodnikov, veljala pa je vsaka sodba, ki je bila sprejeta z absolutno (nadpolovično) večino, vendar je bilo to treba v zapisniku posebej zapisati.

Veče, kvatrna sodišča, vinogorski zbori in polšja sodišča so odločala po ljudskem pravu, ki je nezapisano prehajalo iz roda v rod. Za razsojanjem o očitkih fevdalca ali gorskega gospoda so prišli na vrsto zahtevki kmetov in vinogradnikov drug do drugega. Vrstni red je določil starešina. Obravnave na večji, kvatrnemu sodišču ali na vinogorskem zboru, na katerih so bili poleg sodnikov prisotni vsi samostojni moški (kmetje, obrtniki ali vinogradniki) v soseski, so trajale ves dan, dokler niso vse pravde prišle na vrsto. Po obravnavi je bil likof, kar pomeni, da je tekla tudi pijača. Baje je včasih tekla že med obravnavo. Včasih je sodišče obsodilo toženca, da mora dati denar za določeno količino pijače. Izrečene globe so šle v korist fevdalca ali gorskega gospoda. Sredi XVII. stoletja je prišlo do reorganizacije sodstva. Vse sodstvo (razen v vinorodnih krajih, kjer je ljudsko sodstvo ostalo) je prišlo v roke fevdalcev. Oblikovani so bili sodni okraji. Fevdalec kot sodnik je sodil vsem osebam za dejanja, storjena na njegovem teritorialnem sodnem območju. Na območju sedanje občine Velike Lašče smo takrat imeli turjaško in ortneško rihto, kot se je v ljudskem jeziku reklo sodnemu območju, ki pa sta seveda vključevali tudi vse druge kraje turjaške in ortneške graščinske oblasti. Meja med njima je tekla zahodno od Rašice na Grivko, od te na cerkev na Vel. Slevici, od tod na Kovpo v sedanji

vasi Karlovica in od tod po dolini (verjetno po potoku) na Lužarje. Del občine je sodil v ortneško rihto. Stiški samostan je leta 1658 dvor v Laščah prodal ortneškemu graščaku.

V vinorodnih krajih je ljudsko sodstvo obstalo, vendar je sodilo po Gorskih bukvah, to je zbirki predpisov s področja vinogradništva, ki jih je izdal deželni knez (Habsburški vojvoda) in ki jih je leta 1582 prevedel v slovenščino župnik Andrej Recelj iz Rake.

Od tedaj ko smo imeli Gorske bukve v domači besedi, se je zasedanje vinogorskega zbora začelo z glasnim čitanjem (pisar) Gorskih bukev. V gorskih bukvah so bile določene tudi globe za posamezne prekrške. Pravo, ki so ga določale Gorske bukve, je ponarodelo. Veče, kvatrna sodišča in vinogorski zbori so se izvajali praviloma na prostem pod vaško lipo. Pod vaško lipo so bili že pripravljene primerni kamni za sedenje. Sedeli so starešina in sodniki (na kamnih); fevdalcu oz. gorskemu gospodu oz. zastopniku so pripravili stol. Stol in mizo je imel tudi pisar.

Če je bilo vreme slabo in ni bilo v vasi krčme, so pač zborovali v kakem pokritem kmečkem gospodarskem prostoru. Po gorskih bukvah je bilo mogoče obtožiti in obsoditi tudi sodnika v srenji ali gorskega gospoda, kar je bil unikum v svetu. Žal iz zapisnikov ni mogoče izvedeti, kako se je sodba zoper gorskega gospoda izvršila. Ljudski sodniki so odločili, ali se pritožba dovoli ali ne. Če je bila dovoljena in vložena, je o njej odločil gorski gospod ali fevdalec.

V Laščah od sredine XVIII. stoletja nismo več imeli ljudskega sodstva. Ko so Turjačani leta 1749 kupili posest v Laščah in okolici, je tudi v kupljenih vaseh prešla sodna oblast na turjaškega grofa. Sodna oblast je do leta 1847 delovala na Turjaku; tega leta je bilo ustanovljeno sodišče v Velikih Laščah.

»Borec med literati, literat med borci«

Marjana Dolšina Delač

Odprtje razstave ob sedemdeseti obletnici spomenika Primožu Trubarju na Rašici v Trubarjevi čitalnici na Trubarjevi domačiji v sredo, 6. aprila 2022, ob 19. uri

Primož Trubar je dobil svoj prvi spomenik leta 1910 v Ljubljani – ob vходу v park Tivoli, danes tudi pred poslopjem Moderne galerije. Franc Berneker ga je v modernistični maniri upodobil v njegovi prepoznavni vlogi – za govorniškimi pultom. Spomenik na Rašici, ki so ga postavili med letoma 1951 in 1952, torej ne predstavlja prvega spomenika temu velikemu možu, a je pomemben zaradi dveh razlogov: prvič gotovo zato, ker stoji v njegovi rodni vasi, ki ga je s tem sprejela kot očeta slovenske besede in presešla zamere do Trubarja kot aktivista, ki je katoliško vero zamenjal za protestantsko. Drugič je pomemben zaradi časa, v katerem je bil postavljen. V povojnih petdesetih letih lahko na Slovenskem spremljamo živahno produkcijo spomenikov, ki so večinoma povezani z drugo svetovno vojno in narodnoosvobodilnim bojem oziroma izgradnjo t. i. nove socialistične države. Drugih spomenikov v tem času tako rekoč ni bilo, saj je bila vsa pozornost usmerjena v dolgotrajen proces povojne rehabilitacije. Trubar je torej kot eden redkih literatov dobil svoj spomenik v obdobju, ko so javne spomenike pri nas krasila predvsem obličja borcev. Ne nazadnje je bil tudi sam borec za svoje progresivne in zato večkrat nerazumljene oziroma neodobravane vrednote. Javne spomenike v osnovi delimo na arhitektonske spomenike, torej majhne arhitekturne celote, in na kiparske spomenike s kipi ali skulpturami. Slednji gledalca nagovorijo neposredno s pozicije upodobljenca, zato z njimi hitreje vzpostavimo dialog in se nas tudi bolj osebno dotaknejo. Na Rašici se srečamo z namerno izbiro arhitektonskega tipa, ki je bil zaradi še vedno ambivalentnega

dilnim bojem oziroma izgradnjo t. i. nove socialistične države. Drugih spomenikov v tem času tako rekoč ni bilo, saj je bila vsa pozornost usmerjena v dolgotrajen proces povojne rehabilitacije. Trubar je torej kot eden redkih literatov dobil svoj spomenik v obdobju, ko so javne spomenike pri nas krasila predvsem obličja borcev. Ne nazadnje je bil tudi sam borec za svoje progresivne in zato večkrat nerazumljene oziroma neodobravane vrednote. Javne spomenike v osnovi delimo na arhitektonske spomenike, torej majhne arhitekturne celote, in na kiparske spomenike s kipi ali skulpturami. Slednji gledalca nagovorijo neposredno s pozicije upodobljenca, zato z njimi hitreje vzpostavimo dialog in se nas tudi bolj osebno dotaknejo. Na Rašici se srečamo z namerno izbiro arhitektonskega tipa, ki je bil zaradi še vedno ambivalentnega

Spomenik Primožu Trubarju na Rašici (Vinko Glanz, Vladimir Štoviček, 1951–1952, foto: Marjana Dolšina Delač) in spomenik Primožu Trubarju v Ljubljani (Franc Berneker, 1908–1910, foto: Wikimedia Commons, dostopno na <[https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Trubar_Monument#/media/File:Laibach_\(13891159508\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Trubar_Monument#/media/File:Laibach_(13891159508).jpg)>)

Na odprtju razstave: Barbara Pečnik nagovori zbrane; hčerka Vladimirja Štovička, Tanja Dvornik, prejema simbolno darilce iz rok Matjaža Grudna, direktorja Javnega zavoda Trubarjevi kraji (foto: Boštjan Podlogar)

odnosa do Trubarja med prebivalstvom verjetno varnejša odločitev od portretne plastike. Na križišču ob nekdanji glavni cesti na Rašici tako sicer predstavlja opazen prostorski poudarek, a je njegova vsebina prisotna le latentno: v obliki zapisov iz Trubarjevih del.

Načrte za arhitekturni del spomenika na Rašici je prispeval arhitekt Vinko Glanz, ki ga bolje poznamo kot arhitekta stavbe nekdanje Ljudske skupščine, danes Državnega zbora (1958) v Ljubljani z ikoničnimi plastikami Karla Putriha in Zdenka Kalina. Glanz je bil Plečnikov učenec in je po njem povzel kar nekaj značilnosti svojega sloga: rustikalno izdelana prtilčja in obrobe fasad ter klasične elemente, ki jih je tu in tam vključeval v sicer modernistično naglašene celote. Plečnikovo dediščino na spomeniku prepoznamo v spodnjem

dovinarica mag. Barbara Pečnik in umetnostna zgodovinarica dr. Marjana Dolšina Delač, sestavljajo trije panoji, od katerih je večji namenjen spomeniku, manjša dva pa vsakemu od obeh soavtorjev. Na osrednjem sta predstavljeni tudi slovesnosti, povezani z nastankom spomenika. Ob praznovanju štiristoletnice prve slovenske knjige so 9. septembra 1951 simbolno postavili temelje za spomenik. Ob tej priložnosti je zbrano množico iz vse Slovenije nagovoril Edvard Kardelj in v temelj vložil puščico s spominsko listino. Na dokončanje spomenika je bilo treba počakati še kar nekaj časa, saj je bil odkrit naslednje leto, na rojstni dan Primoža Trubarja, torej 8. junija 1952, ki ga danes obeležujemo kot državni praznik.

Medaljonska podoba Primoža Trubarja (Vladimir Štoviček, 1952,
foto: Boštjan Podlogar)

Stavba nekdanje Ljudske skupščine, danes Državnega zbora v Ljubljani
(Vinko Glanz, 1958,
foto: Boštjan Podlogar)

cilindrastem delu z rustikalnim vzorcem kamnitih klesancev, ki ga obkrožajo štirje toskanski stebriči in stebriči s stiliziranimi jonskimi kapiteli. Zmerni modernizem v Glančevem opusu na drugi strani spregovori skozi stroge linije horizontal in vertikal, izčiščenost fasad, poudarjanje oziroma razkrivanje strukture ter igro svetlobe in senc, ki nadomešča tradicionalni okras zunanjščin. Tako se na spomeniku plečnikovska osnova prevede v popolnoma gladko ogredje pravilne kvadraste oblike, navzgor pa se izpoje v prisekano štiristrano piramido, ki daje spomeniku osnovni vertikalni poudarek. Vinko Glanz je s svojim delom prisoten tudi v Velikih Laščah, saj je istega leta izdelal načrte za prenovo v drugi svetovni vojni uničenega Vatikana, kasnejšega Levstikovega doma (1951). Daljši zapis o Levstikovem domu

in fotografija sta bila objavljena v prejšnji številki Troble na str. 48–49.

Podoba Primoža Trubarja je na spomenik umeščena v obliki medaljona, ki ga je izdelal Vladimir Štoviček. Priznani kipar in medaljer izhaja iz generacije v Pragi šolanih likovnih umetnikov, v katero sodi tudi Božidar Jakac. Z njim je bil tesno povezan, saj sta bila sošolca in vseskozi tudi prijatelja in tiha rivala. Štovičkova ustvarjalna pot je bila okronana v Parizu, kjer je dobil prestižno nagrado pariške kovnice za novce. To ga je spodbudilo, da se je specializiral za medaljerstvo, ki se mu je po vrnitvi na rodno Dolenjsko posvečal vse življenje. Njegova bogata zupščina medaljonskih podob vključuje portrete znamenitih Slovencev: literatov in borcev ter tudi podobe njegovih družinskih članov.

Razstavo, ki sva jo pripravili zgo-

Tako kot postavev spomenika smo tudi njegovo sedemdesetletnico praznovali kar dve leti, saj smo že lanskoletno, 39. srečanje likovnih ustvarjalcev in ustvarjalcev Trubarjevi kraji na Rašici (2021) naslovili s temo javnih spomenikov na Velikolaškem. Za udeležence in udeležence smo pripravili enodnevni ogled javnih spomenikov v občini Velike Lašče kot vsebinsko in likovno izhodišče za ustvarjanje. Likovna dela so bila postavljena na ogled na skupinski razstavi v Galeriji Skedenj, ki je bila odprta 8. junija lansko leto. Letos obeleževanje zaključujemo s strokovno razstavo in predstavitvijo spomenika na odprtju razstave, ki je bilo v sredo, 6. aprila 2022, ob 19. uri. Dogodek je z dvema glasbenima točkama na kitari obogatil Ruben Kastigar iz Glasbene šole Ribnica. Ob tej priložnosti se avto-

Laščani na proslavi leta 1952

foto: arhiv družine Šrajter iz Srobotnika

rici razstave zahvaljujemo vsem, ki so prispevali k realizaciji razstave in odprtja – poleg že omenjenim še Špeli Andolšek za postavitev in grafično opremo, Boštjanu Podlogarju in Petru Centi za fotografije, hčerki Vladimirja Štovička Tanji Dvornik iz Mokronoga, Tanji Debeljak iz Ribnice, družini Ahac (Šrajter) iz Srobotnika, Mestnemu muzeju v Krškem, Galeriji Krško, Dolenjskemu muzeju v Novem mestu, Muzeju za arhitekturo in oblikovanje v Ljubljani, Plečnikovi hiši v Ljubljani in Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani za arhivsko gradivo in vse koristne informacije. Razstavo sta finančno omogočila Javni zavod Trubarjevi kraji in Občina Velike Lašče.

Spomenik Primožu Trubarju na Rašici je v naboru naših javnih spomenikov gotovo vreden omembe in spomina ne le v lokalnem velikolaškem okolju, ampak tudi v širšem

slovenskem prostoru. Dodelana arhitektonska zasnova in relief s Trubarjevo podobo sta likovno dovolj zanimiva, da ju je Špelca Čopič vključila v svojo objavljeno doktorsko disertacijo Javni spomeniki v slovenskem kiparstvu prve polovice 20. stoletja (2000, Ljubljana: Moderna galerija). Poleg lastne umetniške kvalitete je spomenik izjemen tudi s svojo sporočilnostjo, saj ohranja vez s Primožem Trubarjem, njegovim življenjem in delom, katerega pomen je ovrednotil Ivan Tavčar v nagovoru ob polaganju temeljnega kamna za prvi spomenik v Ljubljani leta 1908 z besedami: »Pokažite mi moža, ki bi bil bolj vreden spomenika od Primoža Trubarja. Ali ne živi v vsaki slovenski knjigi? Ali ni še danes učitelj slovenskemu narodu?«

Razstava v Trubarjevi čitalnici na Trubarjevi domačiji na Rašici bo na ogled do konca leta 2022.

foto: zapuščina Janeza Debeljaka

KNJIŽNICA POD KROŠNJAMI NA TRUBARJEVI DOMAČIJI 19. junij – 28. avgust 2022

V sodelovanju z Zavodom Divja misel (Vodnikova domačija) na Trubarjevi domačiji ponovno gostimo Knjižnico pod krošnjami.

**Čas za listanje:
nedelje,
od 19. junija naprej,
med 10.00-17.00**

Program

Poleg brezplačnega branja in listanja knjig bomo v knjižnici gostili Literarno skupino KUD Primož Trubar. Njeni člani bodo letos sledili naravi. Prisluhnili bodo zvokom, ubesedovali videno, ujemali okuse in vonje, dodajali spomine itd., ki nas obdajajo na otočku in ob bregovih Rašče.

Tjaša Tomc iz Društva Finta bo za otroke pripravila ustvarjalne delavnice.

Spremljajte naše objave na spletni strani www.trubarjeva-domacija.si in FB domačije.

Lepo vabljeni!

18. maj 2022

MEDNARODNI MUZEJSKI DAN NA TRUBARJEVI DOMAČIJI

Moč muzejev:

Moč doseganja trajnosti, moč inovacij na področju digitalizacije in dostopnosti ter moč gradnje skupnosti z izobraževanjem

---

sreda, 18. maj 2022
Trubarjeva domačija bo za individualne obiskovalce odprta med 10. in 18. uro.

Poleg Trubarjeve spominske sobi si boste lahko ogledati tudi žagarsko zbirko na Temkovi žagi in likovno razstavo arhitekta, oblikovalca in slikarja Janeza Suhadolca "Moje življenje" v galeriji Skedenj.

Posebni dogodki bodo posvečeni 70. obletnici spomenika Primožu Trubarju na Rašici. V Trubarjevi čitalnici bo na ogled razstava, posvečena tej obletnici.

ob 17. uri:

Predstavitve novega sprehoda po Trubarjevi domačiji in Rašici z naslovom Kiparsko sožitje Trubarjeve domačije. Spoznali boste različne umetnine, ki domačiji dajejo edinstveno podobo, vpeto v osrčje neokrnjene narave.

ob 17. uri

Ustvarjalna delavnica za otroke na temo Trubarjevega spomenika v izvedbi Društva Finta.

Vstop prost!

POLETNA MUZEJSKA NOČ 2022

Trubarjeva domačija, Rašica
sobota, 18. junij 2022,
od 18. do 23. ure

---

ob 18. uri

Parnasova knjigoveška delavnica pod kozolcem

Za oblačenje platnic bomo uporabili papir iz naravnih materialov. Vsebino knjige bomo opremili s skrivnostno živaljo iz Mišje doline. Delavnico bosta vodili ilustratorica Marjanca Prelog in Metka Starič iz Zavoda Parnas.

---

ob 18.30 uri

Kiparsko sožitje Trubarjeve domačiji

voden sprehod po domačiji in bližnji okolici

---

ob 20. uri

Glasbeni koncert skupine Propertea

Ob 21. uri

predavanje Andreja Perhaja:

36 let Trubarja

Za individualne obiskovalce bo na ogled domačija s svojimi stalnimi postavitvami ter občasni razstavi:

70. obletnica spomenika

Primoža Trubarja na Rašici (Trubarjeva čitalnica)

40. likovna razstava Trubarjevi kraji:

Domačnost v globalnosti (galerija Skedenj)

Vabljeni!

JAVNI ZAVOD
TRUBARJEVI KRAJI

Trubarjeva domačija na kulturnem bazarju

Barbara Pečnik | foto: Sara Košir

Štirinajsti Kulturni bazar, program največjega strokovnega usposabljanja na področju kulturno-umetnostne vzgoje, je potekal 31. marca 2022 v Cankarjevem domu v Ljubljani.

O srednja tema je bila Kultura in umetnost/blagostanje družbe in posameznika. Vsi sodelujoči pri programu, smo se spraševali, kaj je blagostanje, kako ga razumemo v polju kulture in umetnosti, kakšno mesto imata kultura in umetnost pri gradnji blagostanja družbe in posameznika, kje je mesto kulture in umetnosti v pojmovanju blagostanja na različnih področjih (zdravja, sociale, prostora, okolja ...), kako kultura in umetnost prispevata h kakovosti bivanja v urbanih okoljih in kako na podeželju, kako pripomoreta k posameznikovemu in družbenemu blagostanju.

Trubarjeva domačija se je tako kot vsako leto predstavljala v okviru predstavitve slovenskih muzejev in galerij, kulturne dediščine in vizualne umetnosti. S svojimi pedagoškimi programi in programi naših sodelavcev (osnovni programi, knjigoveške delav-

nice, poti knjige, programi ob aplikaciji Velikolaška) je sodelovala na interaktivni predstavitvi Muzejske zmenkarije, kjer so bili v ospredju najstniki. S seboj smo imeli tudi čisto sveže tiskan katalog pedagoških programov za novo obdobje 2022/2023.

Ob letošnjem Kulturnem bazarju je nastala tudi zanimiva publikacija

Kam me nese? Prav me nese.

V njej najdete najzanimivejše kulturne poti po Sloveniji, med drugim tudi našo Velikolaško kulturno pot in Sprehod po Velikih Laščah. Poiščite jo na povezavi: https://kulturnibazar.si/.../03/Kam-me-nese_Prav-me-nese.pdf

Pesem si 22 – srečanje s poezijo

Ana Porenta

Med platnice novega (16.) obširnega zbornika poezije *Pesem si 22* bomo prvič pokukali v soboto, 4. junija 2022, ob 18. uri na Trubarjevi domačiji na Rašici. Avtorsko branje pesnic in pesnikov bosta z glasbo pospremila pevka Nina Virant in kitarist Metod Branko.

Z nami bodo tudi uredniki zbornika in pesniškega portala *Pesem si* Lidija Brezvašček, Luka Benedičič, Sara Špelec, Helena Zemljič, Gregor Grešak in Ana Porenta, ki bo povezovala program.

Izdajo zbornika so omogočili: Javni sklad za kulturne dejavnosti RS in Občine Ribnica, Sodražica in Velike Lašče.

Marija Nabernik: Sprehod

Barbara Pečnik

Umetnica
Marija Nabernik

Letošnjo galerijsko sezono na Trubarjevi domačiji smo odprli 18. marca z razstavo ilustracij Marije Nabernik »Sprehod«.

Med študijem je za prispevke s področja ilustracije prejela Priznanje (2005) in Nagrado ALUO (2007), skupinsko Zlato nagrado mednarodnega združenja EEPG (2005) ter Nagrado Primavera (2011), ki jo podeljuje Društvo likovnih umetnikov Maribor (DLUM).

Med leti 2009 in 2015 je bila samozaposlena v kulturi kot oblikovalka vidnih sporočil in ilustratorica. Posveča se avtorskim projektom s področja grafičnega oblikovanja in ilustracije ter pedagoškemu delu. Kot višješolska predavateljica je sodelovala z Inštitutom in akademijo za multimedije (IAM) kot zunanja sodelavka z ALUO. Leta 2015 se je zaposlila na Oddelku za oblikovanje vizualnih komunikacij na ALUO, kjer je nekaj časa tudi vodila smer ilustracije.

Tako pri poučevanju kot ustvarja-

O Mariji in njenem delu je spregovoril tudi Lucijan Bratuš
foto: Domen Jugovar

nju je njeno delo usmerjeno v področje poljudnoznanstvene in znanstvene ilustracije. Meni, da kvalitetnega ilustratorja poleg obvladovanja veščin odlikuje tudi poznavanje zgodovinskega in teoretskega okvira ilustracije. Njena dela lahko zasledimo v objavah strokovnih in znanstvenih člankov ter na uvrstitvah ilustratorskih del v domače (Bienale slovenske ilustracije) ter mednarodne selekcije (Castra, Zlato pero Beograda, Illustraciencia). Svoja dela razstavlja tako doma kot tudi v tujini.

Razstava v galeriji Skedenj ima naslov »Sprehod«. Ob ogledu se sprehajamo v naravi, med cveticami, žuželkami in drugimi drobnimi živalcami. Razstava je topla, pomladna in prijetna. Odlikuje jo odlično izdelana ilustracija; ne nazadnje ravno to tudi Marija poklicno proučuje.

V kulturnem programu je ob odprtju prebrala nekaj pesmi Darinka Grmek Štrukelj, za glasbeno podlago pa sta poskrbela učenca Glasbene šole Ribnica, Oddelka Velike Lašče, Kaja Andoljšek na klarinetu in Ruben Kastiger na kitari.

Marija Nabernik in njeno delo smo na domačiji že lahko spoznali, in sicer v marcu leta 2017 na razstavi lesorezov, ki sta jo pripravila skupaj z Gregorjem Štrukljem in je spremljala predstavitev pesniške zbirke Gorečke z borjača pesnice Darinke Grmek Štrukelj. Marija je poskrbela tudi za prelom in oblikovanje knjige. Tokrat se nam je Marija predstavila s svojo samostojno razstavo.

Doc. mag. Marija Nabernik je visokošolska učiteljica, zaposlena na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje na Univerzi v Ljubljani (ALUO UL) ter ilustratorica in oblikovalka.

Na ilustratorsko pot se je podala kot študentka grafičnega oblikovanja na ALUO. Leta 2006 se je izpopolnjevala na področju ilustracije in grafičnih tehnik na praški akademiji UMRUM. Dodiplomski študij na ALUO je zaključila 2007, podiplomski pa 2012 z magistrskim delom Znanstvena ilustracija v Sloveniji in vpliv sodobnih medijev na to področje pod mentorstvom prof. dr. Staneta Bernika in prof. Zdravka Papiča.

Predstavitev knjige: Reformatorji v stripu

Sara Košir, JZTK

V četrtek, 21. maja, smo se ob svetovnem dnevu knjige na Trubarjevi domačiji pogovarjali o prav posebni knjigi Reformatorji v stripu. Ta pripoveduje zgodbo o tem, kako smo Slovenci dobili prvo res dolgo knjigo in eno krajšo, ki je opisala, kako pišemo.

Knjigo je predstavil Boštjan Gorenc Pižama, avtor zapisanega dela stripa; z njim se je pogovarjal Žiga Kump iz Kulturnega doma Krško, od koder je tudi prišla pobuda za izdelavo tega stripa. Iz Krškega oziroma njegove okolice namreč prihajata Jurij Dalmatin, ki je napisal slovenski prevod Biblije, in Adam Bohorič, avtor prve slovenske slovnice.

Reformatorji v stripu nam skozi različne zaplete z vizijo slovenskih reformatorjev in pogumom glavnih akterjev predstavijo nastanek prav teh dveh del – Biblije in slovnice. Zaradi lahkotnih ilustracij Jake Vukotiča in dialogov izpod peresa Boštjana Gorenc Pižame je branje stripa zanimivo tako za mlajše kot tudi

starejše bralce. Pri nastanku stripa je sodeloval tudi dr. Kozma Ahačič, zato strip temelji na trdnih znanstvenih dejstvih in je uporaben tudi kot učno gradivo.

Tudi na tokratnem literarnem večeru se nam je pridružilo kar nekaj obiskovalcev, ki so lahko po koncu večera strip tudi kupili, Boštjan Gorenc Pižama jih je podpisoval in pisal posvetila. Reformatorji v stripu bodo tudi v redni prodaji v muzejski trgovinici Trubarjeve domačije in so lahko odlično darilo.

KUD Marij Kogoj Turjak in TD Turjak vabita na 24. REVIJO PEVSKIH ZBOROV IN VOKALNIH SKUPIN

Občine Velike Lašče, ki bo
9. junija 2022, ob 19. uri, na gradu Turjak

Prireditev podpira Občina Velike Lašče

Zgodbe iz Lašč: #3 Roba za komate

Veste, kje se po domače reče pri Opaldarju? Gre za hišo na današnjem naslovu Stritarjeva cesta 4, v kateri se je v času zvrstilo več različnih dejavnosti.

O eni nam priča že domače hišno ime, saj je opalta beseda za prodajalno tobaka, ki je bila nekdanj v veži. Pri Opaldaju je nekaj časa deloval odlični čevljar Anton Jelenc; kasneje je tu delovala sedlarska delavnica Staneta Šteblaja. Pri njem se je izučil Alojz Indihar, oče današnjega velikolaškega tapetnika Bojana Indiharja. Slednji ima v lasti bogato zbirko sedlarskega orodja in nekaterih izdelkov izpod rok svojega očeta. Zaupal nam je, kako so včasih dobili vse potrebno za izdelavo konjskega komata. Trgovske poti so bile nekdanj popolnoma drugačne kot danes, ko je vse na dosegu nekaj klikov na spletu. Belo platno iz lanu, ki

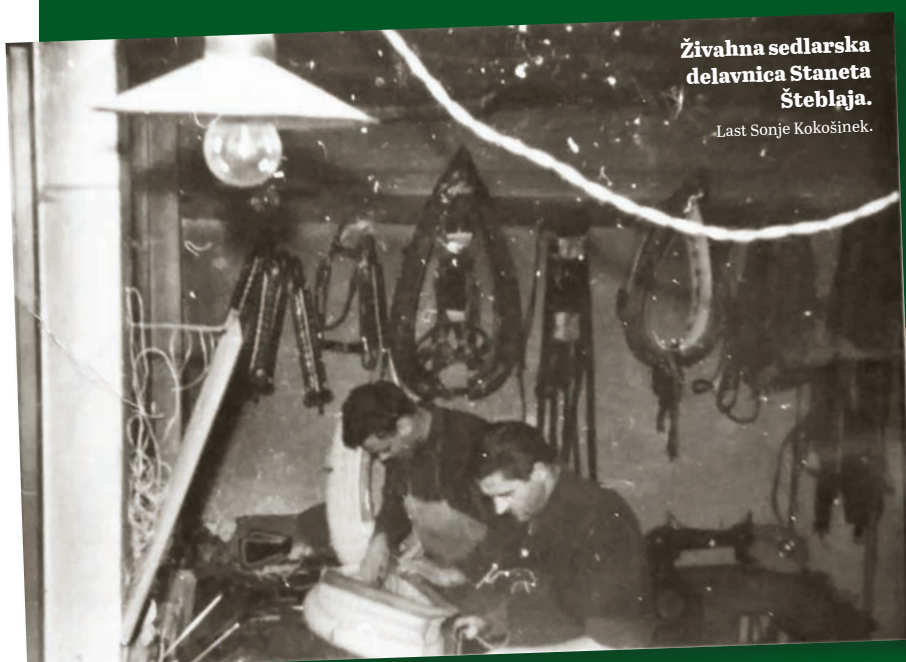
so ga sedlarji uporabljali za izdelavo »lajbiksa« za konjske komate, je vsake toliko prinesel v nahrbtniku potujoči trgovec iz Bele krajine. Usnje so sedlarji dobili v Konusu, ki je imel sedež v Slovenskih Konjicah. Drobne stvari za krašenje komatov pa so dobili pri mojstru Klešniku, ki je imel delavnico v Ljubljani na Poljanski cesti. Izdelani komati so bili izredno kvalitetni in so se lepo svetili še desetletja po izdelavi. Kupovale so jih stranke iz bližnje okolice. Vsekakor bi lahko rekli, da so nekdanji velikolaški sedlarji delovali lokalno in trajnostno veliko bolj, kot to delamo potrošniki danes, ko vsak dan nosimo izdelke iz vseh koncev sveta.

V Levstikovem domu je še vedno postavljena razstava »**Velike Lašče skozi obrti in dejavnosti**«, kjer so razstavljeni tudi številni izdelki iz zbirke Alojza Indiharja. Ogledate si jo lahko ob naslednjih terminih:

- **28. maj med 8. in 11. uro,**
- **11. junij, na trški dan, med 8. in 13. uro.**

Zgodbe iz Lašč najdete v aplikaciji Velikolaška. Skenirajte QR kodo in si jo naložite na svoj pametni telefon. Spoznajte Velike Lašče, nekdanje obrti, pomembne stavbe in Laščane.

Dobrodelna prireditev Lions kluba Ribnica v Velikih Laščah

Dr. Tatjana Devjak, predsednica Lions kluba Ribnica, Peter Tanko, tajnik Lions kluba Ribnica

Lions klub Ribnica deluje na področju štirih občin – Ribnice, Sodražice, Loškega Potoka in Velikih Lašč. Pomagati želimo, ker lahko in ker verjamemo, da skupaj zmoremo več. Kdo so ljudje ali posamezniki, ki so pripravljeni pomagati finančno ali z dobrimi deli? So to preprosto dobri ljudje, ljudje, ki premorejo empatijo? So to samo uspešni posamezniki in podjetja? Ni tako preprosto.

To so posamezniki, ki so v prvi vrsti dobri in empatični, vendar so radodarni brez pričakovanj o nagradi in verjamejo, da bo dobrota našla svojo pot nazaj, kot je zapisala princesa Diana. Vodijo jih pričakovanja, da vsako dobro dejanje ustvari spremembo, ki je brezmejna, kot je zapisal tudi Scott Adams. Preprosto: to so dobri, pošteni, pozitivni ljudje, katerih dejanja usmerjajo obče človeške vrednote in ljubezen do sočloveka. Skupaj z vami, dragi donatorji in dobrotniki, smo pomagali že mnogim. Organizirali smo že veliko odmevnih akcij. Naj naštejemo le nekatere: dobrodelne koncerte, koncerte z glasbo do sočloveka v stiski, dobrodelne gledališke predstave, dobrodelne pohode, postavitve klopice v mestu Ribnica, plakat miru, praznične obdaritve starostnikov in varovancev, donacije osnovnim šolam, družinam in posameznikom v stiski, ljudem s posebnimi potrebami.

V četrtek, 31. marca 2022, smo se zbrali v Levstikovem domu v Velikih Laščah na osrednji prireditvi kluba, ki smo jo poimenovali Pomagajmo. Prireditve

Lions club international je največja mednarodna prostovoljna humanitarna organizacija na svetu. Deluje v več kot 200 državah sveta in ima več kot 1,35 milijona članov.

se je udeležil guverner Zveze Lions klubov Slovenije, Distrikta 129, Nino Maletič. Namen izkupička letošnje dobrodelne prireditve z zbiralno akcijo je pomoč ogroženim družinam v naši neposredni okolici in trenutno najbolj pereči problematiki, pomoči beguncem iz Ukrajine. V prvem delu prireditve smo se javno zahvalili svojim donatorjem. V nadaljevanju večera smo si ogledali predstavo gledališke skupine KUD Dramšpil z naslovom Dušan.

»KUD Dramšpil odigra gledališko predstavo z naslovom: Dušan. Avtor igre je Miran Mate, režiserka Simona Zorc Ramovš in avtorica priredbe besedila Andreja Škrabec. V igri je Dušan čustven, občutljiv in lepo vzgojen moški, ki se znajde v vrtincu štirih vplivnih žensk, ki se njim manipulirajo; vse skupaj začini in premeša še srbski tajkun Miki.« (iz gledališkega lista)

V letih nam je pomagalo 87 podjetij z različnih koncev Slovenije; največ jih je z območij delovanja našega kluba. Seznam donatorjev in vse v povezavi z delovanjem kluba si lahko ogledate oz. ga preberete na naši spletni strani Lions-ribnica.si, ki nam jo je letos brezplačno postavila Naveza, d. o. o., iz Velikih Lašč, za kar smo jim člani Lions kluba Ribnica

iskreno hvaležni. Tako smo na nek način digitalizirali naše delovanje.

Uvodoma se nam je z Beethovnovi Sonato v G-duru na klavirju predstavila učenka GŠ Ribnica Alja Rigler. Sledila je javna zahvala trem največjim donatorjem Lions kluba Ribnica: Inothermu Ribnica, Yaskawi Slovenija in Yaskawi Risto. Direktor Inotherma se je zaradi delovnih obveznosti opravičil; pisno zahvalo v imenu Yaskawe je prevzela Barbara Kosler.

V podjetju Inotherm pravijo, da simbolizirajo edinstven spoj tradicionalne kakovosti in vodilnih tehnoloških inovacij. Na temeljih bogatega slovenskega znanja in najsodobnejših postopkov izdelave namreč že tretje desetletje ustvarjajo vhodna vrata, ki izpolnjujejo najvišje kriterije naprednega, stilsko dovršenega, varnega in trajnostnega doma.

So največji evropski proizvajalec aluminijastih vhodnih vrat; vsak njihov produkt je unikat, ustvarjen v skladu z naročnikovim slogom in vsakdanjimi potrebami.

Ljudje, zaposleni v Yaskawi, so povezani svoji strasti – sledijo viziji za

pametnejšo prihodnost z naprednimi tehnologijami, ki smotrno razpolagajo s časom in energijo. Za njih je vsak dan nova priložnost za napredek in izboljšave. Njihov cilj je prispevati k razvoju družbe z izboljšanjem narave poslovanja, povečanjem učinkovitosti in produktivnosti industrije in s tem tudi našega vsakdana. Promovirajo obnovljive vire, da ohranjajo zdravo okolje – za trajnostni planet za vse nas.

Uvodni del večera sta zaključila Aljoša Oražem na saksofonu ob klavirski spremljavi Aleksandra Oražma. Slišali smo Mancinijevega Pink panterja. Hvala Glasbeni šoli Ribnica za sodelovanje na prireditvi. V nadaljevanju večera smo uživali v gledališki predstavi.

Po predstavi, končno po dveh letih, smo uživali v skupnem druženju. Pogostitev je pripravila KZ Velike Lašče; za vinske užitke sta z donacijo poskrbela Vinska klet Goriška Brda in naša članica Brigita; pecivo so spekle članice našega kluba. Hvala tudi Občini Velike Lašče, ki nam je omogočila brezplačni najem dvorane, ter Matjažu Grudnu, našemu članu, ki je vodil prireditev.

Hvala vsem in vsakemu posebej, ki karkoli prispevate k humanitarnemu poslanstvu lionizma.

Akcija »Pomagajmo žabicam čez cesto« letos nad pričakovanjem

Maja Antosiewicz Škraba Ribnica

S prenašanjem dvoživk čez cesto na relaciji Ig–Podgozd se z družino ukvarjamo že od leta 2015. S ponosom lahko povem, da se nam je letos prvič pridružilo večje število prostovoljcev iz Podgozda, z Visokega, Iga, Lavrice in tudi Turjaka. Vsem se na tem mestu najprej iz srca zahvaljujem, da vam ni vseeno za bitja, na katera večina žal še vedno gleda z gnusom in prezirom.

Dvoživke so morale letos zaradi sušne pomladi počakati s svojo selitvijo (čeprav smo prve neučakana krastačje samčke pobirali že 19. 2. 2022), zato se je množična selitev začela šele v sredo, 30. 3. 2022, tik pred težko pričakovanim dežjem in je trajala samo 3 večere.

Glede na končno število prenesenih dvoživk opažam, da jih je bilo nekaj več kot lani, kar je zelo spodbudna novica. Še lepše presenečenje pa je bilo to, da smo na tej relaciji opazili dve novi vrsti, ki ju do sedaj med selitvami še nismo. To sta nadvse prikupni zelena rega in zelena žaba. Čez cesto smo tako na varno prenesli 351 krastač, 48 sekulj in rosnic, 7 zelenih reg, 1 zeleno

Hčerka Laura s krastačjim parčkom

žabo, 1 hribskega urha, 2 planinskega pupka in 4 velike pupke.

Svetla točka letošnje akcije je tudi informacija s strani Informacijskega centra za varstvo dvoživk, ki so mi sporočili, da so v teku dogovarjanja za postavitev začasne prometne signalizacije, ki bo opozarjala na prisotne osebe na vozišču.

Vsem, ki bi se nam radi pridružili tudi prihodnjo pomlad, sporočam: kar pogumno!

Nerazdružljiv krastačji parček

Praznovanje pomladi na Gradežu

Zdenka Zabukovec | foto: David Šavli in Zdenka Zabukovec

Člani in članice Društva za ohranjanje dediščine smo 24. aprila po več letih kljub negotovi vremenski napovedi na Gradežu spet priredili Praznovanje pomladi.

Dopoldne so motive v vasi za svoje umetnine poiskali ljubljanski likovniki ter tri članice likovne sekcije pri UTŽO Velike Lašče. **Njihova dela bodo od 9. do 29. maja razstavljena Turjaškem gradu. Ogled je možen od srede do nedelje med 10. in 19. uro.**

Sprehod v naravi

Udeleženci prireditve smo se ob 14. uri zbrali pred sušilnico, kjer nas je pozdravil predsednik društva Lojze Senčar. Uvodno pomladno pesem so pred sušilnico zapeli člani folklorne skupine iz Račne ter nato še eno pred kapelico ob kozolcu, kjer so bili zbrani likovniki z nekaj svojimi umetninami. Boris Zore nas je pospremil po travnikih, skozi sadovnjak, mimo njive za ekološko predelavo prosa, do razglednega griča Nebes in skozi zgornji del vasi do njenega središča. Kot nekdanji dolgoletni predsednik nam je prenesel bogastvo svojega znanja o okoliških hribih, zgodovini in znamenitostih vasi, starih običajih in kulinariki ter poslanstvu našega društva. Sprehod je bil zamišljen tako, da so obiskovalci videli tudi velik del dediščine

naše vasi. Med potjo so nas spremljali zvoki kitare Mihe Merljaka; nekaj ljudskih pesmi smo tudi zapeli.

Kulturni program v središču vasi

Ob 15. uri so v centru vasi zadoneli inštrumenti Papirniškega pihalnega orkestra Vevče, ki so s prešernimi zvoki navdušili gledalce; nato je zaplesala še folklorna skupina iz Račne. Nasmeha na obraze so izvalili naši najmlajši Rrheljski pod vodstvom Petre Jakob Merljak in ob spremljavi kitarista Miha Merljaka s pesmimi Sinička se je usedla, Pleši, pleši črni kos in Žabe. Predsednik je poudaril, da smo na ta naš podmladek, ki sodeluje pri društvenih aktivnostih, še posebej ponosni.

Zaključek prireditve

Zeleni Jurij nas je po kulturnem programu ob spremljavi neutrudnih godbenikov pospremil skozi vas do sušilnice. Člani in članice so tam pripravili pogostitev: golaž in naši posebni sladici – kašnato in moško potico. Obiskovalci so pri stojnicah lahko izbrali nekaj tradicionalne domače ponudbe.

Cvetoča jablana

Med ustvarjenimi, nekaterimi še nedokončanimi slikami me je najbolj pritegnil akril Cvetoča jablana Ljudmile Turk, zato sem jo zaprosila za kratek pogovor. Doma je iz Podnarta, toda že 45 let živi v Ljubljani. Študirala je na likovni akademiji, toda zaposlena je bila kot učiteljica glasbe. Članica društva likovnikov je že več kot dvajset let. Ustvarja v različnih tehnikah in

različne motive. Člani se srečujejo tudi v prostem času in predvsem v okviru društvenih dogodkov, kjer izmenjujejo slikarske izkušnje. Obenem je 12 let članica društva paraplegikov, kjer pomaga pri organizaciji likovnih akademij in tečajev, ki se jih udeležuje tudi sama. Na Gradežu ji je vseč zaradi prijaznih ljudi in ker lahko najde zanimive motive.

Najmlajši pomočnik Rok z babico Nevenko

Med udeleženci je bila tudi Nevenka Murgec, Primorka iz Dobropolja, ki trdi, da je najlepše mesto Piran, kjer je nekoč živela, sedaj pa se tja redno vrača k sorodnikom. Na Gradež se je pripeljala s hčerjo in njeno prijateljico, ki je za prireditev izvedela na spletu ter z vnukom Rokom. Pred nekaj leti si je ogledala našo prireditev Večer na vasi; poleg tega

se je že udeležila izleta TD Dobropolje z vlakom v Velike Lašče, tako da ji ta okoliš ni tuj. Ni mogla prehvaliti našega vodnika Borisa Zoreta; sama se tudi zanima za stare šege in navade, zato so ji take prireditve zelo pri srcu. Med tem, ko sva klepetali, je njen vnuk Rok zagnano tekal od miz na travniku do sušilnice in nazaj ter prijazno stregel gostom. Pred tem je glavnemu kuharju Andreju Jakobu pomagal mešati golaž; skratka dobili smo novega »honorarnega« člana, ki je obljubil, da bosta z babico prišla pomagat tudi na naš Praznik suhega sadja.

Žal udeležba na prireditvi ni bila tolikšna, kot bi si jo želeli, saj je marsikje deževalo in tudi nas je med dogajanjem poškopilo nekaj kapelj. Toda taki mladi fantje, kot je Rok, nas navdajajo z upanjem, da bomo svoje izročilo še naprej lahko uspešno predajali naslednjim generacijam.

Društvo za ohranjanje dediščine vabi na tradicionalno prireditev

VEČER NA VASI,

ki bo v soboto, 25. junija, ob 20. uri na Gradežu pri Turjaku.

Nekdaj so se fantje zvečer zbirali pod vaško lipo, prepevali in se družili ob klepetu. Za obujanje tega običaja vsako leto povabimo skupino, s katero na koncu zapojemo tudi udeleženci. Včasih pripravimo tudi kako presenečenje.

Središče vasi s staro lipo je kot nalašč za prijetno večerno druženje. Nihče ne bo odšel lačen ali žejen niti slabe volje.

Vabljeni!

Vabljeni na razstavo DOBRODOŠLA POMLAD

Društva likovnikov Ljubljana in lokalnih umetnikov, ki so ustvarjali na prireditvi

Praznovanje pomladi na Gradežu.

Ogled je možen od 9. do 29. maja, od srede do nedelje med 10. in 19. uro, na Turjaškem gradu

Društvo za ohranjanje dediščine na sejmu Alpe-Adria

Zdenka Zabukovec | foto: arhiv DOD

Po enoletni prekinitvi zaradi epidemije je bil letos od 23. do 26. marca na Gospodarskem razstavišču spet organiziran 32. sejem za zeleni aktivni turizem Alpe-Adria skupaj s 15. mednarodnim strokovnim sejmom okusov GASTexpo & Sladoled v organizaciji Primorskega sejma.

Na sejmu se je predstavilo več kot 300 turističnih ponudnikov iz Slovenije, Avstrije, Bosne in Hercegovine, Češke, Hrvaške in Italije. V ospredju sta bila zeleni, aktivni, t. i. outdoor turizem in trajnostna naravnost. Po drugi strani so bile upoštevane tudi zdravstvene razmere, ki niso naklonjene masovnemu druženju in nas kot turiste pospešeno usmerjajo k aktivnostim v neokrnjeni naravi.

Od vsake prodane vstopnice je bil en evro darovan Rdečemu križu Slovenije za pomoč beguncem iz Ukrajine.

Sodelovanje našega društva

Med razstavljalci, ki sodelujejo na sejmu Alpe-Adria preko Turistične zveze Slovenije, je bilo tudi naše Društvo za ohranjanje dediščine z Gradeža.

V posameznih dneh so društvo predstavljali predsednik Lojze Senčar, podpredsednica Jožica Zabukovec ter člani in članice Ančka Andolšek, Jana Feguš, Andrej Jakob, Majda Jakob,

Tončka Jakopin, Joža Koprivec, Janja Senčar, Marta Smole in Slavka Virant. Obiskovalcem so opisovali delo našega društva, znamenitosti v naših krajih in tradicionalne društvene prireditve (Praznik suhega sadja, Pohod po Trubarjevi rojstni fari, Razstava jaslic v skritih koticih Gradeža, Praznovanje pomladi, Večer na vasi) ter prikazovali posamezna podeželska opravila.

Navezovanje stikov

Prvi sejmski dan, ko so se predstavljale šole, so se njihovi predstavniki zanimali za naravoslovne dneve v naši vasi; tako so člani in članice navezali stike s predstavniki OŠ Ig in gostinsko šolo s Primorske.

Naslednje dni so sodelovala različna društva, zavodi, zveze, podjetniki, turistične kmetije ... Tudi z njihovimi predstavniki so naši člani in članice izmenjali programe in ponudbo ter pridobivali nove ideje za delo društva.

Za degustacijo so članice poleg tradicionalnega suhega sadja pripravile

moško in kašnato potico – Trubarjevo povitico, ki sta znani samo v naših krajih, pehtranovo potico, piškote prijeteljčke in kruh gradeški krljak. Na stojnici so bili razstavljeni letaki, zgibanke, panoji in koledarji s prikazom celotne društvene dejavnosti.

Prejšnja leta je sejem poživila naša pevska skupina Suhe češplje. Stari znanci na sejmu, s katerimi se predstavniki našega društva srečujejo že več let, so pogrešali njihovo petje ljudskih pesmi.

Zanimivi rokodelci

Vse dni so obiskovalci z zanimanjem opazovali društvene rokodelce, ki so izdelovali zobotrebce, predpražnike iz ličkanja in košare; ena članica je predla na kolovrat.

Nekako najbolj so jih pritegnile naše »klinčarice«, ki so bile povabljene, da bodo to dejavnost predstavile na prireditvah v Negovi in Žužemberku.

Vsebinski poudarki sejma in nagrada Jakob

Letos so organizatorji pozornost namenili predvsem naslednjim temam: trajnostni razvoj turizma, za regijo perspektivne oblike turizma, kamping in karavaning, promocija športnega turizma, obuditev turizma ob slovenskih rekah in jezerih, gastronomski turizem, mobilnost v regiji – dostopnost do turističnih destinacij, skrb za zdravje, varnost na potovanju in novi profili turistov ter virtualni turizem/digitalna preobrazba.

Podeljena je bila tudi mednarodna nagrada za inovativnost, kakovost in odličnost v turizmu – nagrada Jakob 2022, ki je ime dobila po prvem turistu in popotniku, romarju Jakobu. Letošnjega tema se je imenovala Inovativna kolesarska doživetja. Med petimi finalisti je ambasador turizma postal Zavod za kulturno integracijo in socializacijo družbenih skupin s projektom Kolesarstvo za gibalno ovirane osebe ARS VIVA. Ponuja izposojno prilagojenih koles in tako izboljšuje kakovost življenja ranljivim skupinam, saj jim omogoča aktivno preživljanje prostega časa, spoznavanje naravnega in kulturnega okolja ter aktivno vključevanje v družbo.

Spremljevalni program

Kot vsako leto je tudi letos sejem obogatil pester spremljevalni program: različna predavanja, novinarske konference, predstavitve, okrogle mize in kviz – srednješolsko tekmovanje o poznavanju turizma. Predstavljenih je bilo deset najboljših tematskih poti 2011–2021 (za naj regijsko pot v OE Ljubljana, Pot po Trubarjevi rojstni fari, je leta 2006 dobilo priznanje tudi naše društvo). Premierno sta bila predvajana dokumentarni film o zeleni zgodbi Slovenije ter film Češka kočica in češko-slovensko planinsko sodelovanje.

Dobrodelne velikonočne butarice 2022

Marina Lipovac DPŽ Velike Lašče

Izdelale smo 80 butaric. izkupiček le-teh je bil 900 evrov, ki smo jih namenile za vetrolov v farni cerkvi Velike Lašče in ga predale g. župniku. Zahvaljujemo se vsem faranom za dar za butarice, saj brez vas ne bi prišli do tako lepega zneska. Hvala vam in Bog vam poplačaj!

Butarice izdelujemo že od leta 2014 in smo do sedaj zbrale 5.795 evrov ter vse to namenile v dobrodelne namene:

- 2014 dar za dom Alojzija Grozdeta **1.200 evrov**
- 2015 dar za dom Alojzija Grozdeta **800 evrov**
- 2016 dar za dom Alojzija Grozdeta **715 evrov**
- 2017 dar za dom Alojzija Grozdeta **700 evrov**
- 2018 dar za mlade zdravnike Madagaskar **1.000 evrov**
- 2019 dar za Oratorij Velike Lašče **480 evrov**
- 2020 covid-19
- 2021 covid-19
- 2022 dar za vetrolov Cerkev Velike Lašče **900 evrov**

Butarice izdelujemo pri Jelki v Retjah ali pa pri Nadi pri Sv. Jakobu. Letos nam je prostor ponudila Nada, ampak pred izdelavo butaric je potrebno še kar nekaj dela. Janija, Rudija in Staneta smo poslale na Pri-

Končno smo po dveh letih spet združile moči članice Društva podeželskih žena Velike Lašče in se lotile izdelave velikonočnih butaric.

morsko po oljčne vejice. Jelka, Tone, Milka, Magda in Nada so začeli nabirati vejice osnove za butare (dren, sliva, jabolko, hruška, mačice, brin, leskove šibe, resa, pušpan). Jani, Milka, Joško, Nada in Vinko so poskrbeli za bršljan. Jelka je poskrbela za žico, vrvi. Papirnate rožice so izdelale Jelka, Joži, Milka in Marina. Jelka je doma skupaj s Tonetom pripravila še osnove za začetek.

Po vseh pripravah so zavzvonili telefoni: kdaj se dobimo, kdo bo delal, kdo bo poskrbel za jedačo in pijačo, kdo za dobro voljo in tako smo se v sredo 30. aprila ob 15 h popoldne zbrali pri Nadi in delo se je začelo. Jelka je delala še osnove, Minka rezala bršljan, Milka, Magda, Marina, Mihela in Nada pa smo delale butarice. Kmalu nas je obiskala Zdenka s Hrastinjakov, ki nam je spekla pariške rožice in skuhalo vino, tako da dela in dobre volje ni manjkalo. Potem pride še Jani in prinese domače salame, Milka sir, Nada pa vse ostalo, kar spada k narezku, in zvečer, ko smo končali, nas je čakala še obložena miza.

Ker smo naredili le 40 butaric, smo se dogovorili, da bomo naslednji dan akcijo še ponovili in tako smo v farovž dostavili skupaj 80 butaric, za katere smo prejeli 900 evrov. Še enkrat hvala vsem za darovane prispevke BOGLONAJ.

Materinski dan, peka dobrot in občni zbor

Dragica Heric | foto: DPŽ Velike Lašče

Članice Društva podeželskih žena Velike Lašče so bile v spomladanskih mesecih zelo aktivne. Pripravile so eno od štirih svojih osrednjih prireditev, to je že tradicionalna prireditev ob Materinskem dnevu v Levstikovem domu v Velikih Laščah, bile na več ocenjevanjih dobrot ter izpeljale redni letni občni zbor, na katerem so sprejele program dela za letošnje leto.

Velikonočna potica 2022

Program za prireditev ob materinskem dnevu, ki je bila letos v nedeljo 27. marca, je tudi tokrat pripravila članica Jožica Mavsar Nosan v sodelovanju z učenci OŠ Primož Trubar Velike Lašče in Glasbeno šolo Ribnica, enoto v Velikih Laščah. V programu so nastopali Velikolaška vokalna skupina pod vodstvom Martine Kovačič, spremljava na kitari Meta Kovačič, Amadeja Košir (vsi učenci glasbene šole Ribnica, enota Velike Lašče) in učenci 2. a razreda iz osnovne šole.

Velikonočna jajca 2022

Odlične rezultate so Laščani dosegli tudi na 11. državnem tekmovanju kruhov v Beli Cerkvi, ki je bilo 9. in 10. aprila. Zdenka Škrabec je za pirin kruh prejela bronasto priznanje, Jožefa Škrabec za kruh z čemažem zlato, Tatjana Confidenti za beli pšenični zlato in Klemen Škrabec za praznični kruh prav tako zlato priznanje z vsemi možnimi točkami.

Za Velikonočne praznike je tudi pri nas dišalo po velikonočni potici; barvala so se jajca ali pa so na domačiji kokoši, ki nesejo raznobarna jajca in jih ni bilo treba barvati.

Šunka v testu 2022

Sodelovanje na ocenjevanjih dobrot

Članice DPŽ Velike Lašče so kot običajno v spomladanskem času sodelovale tudi na več ocenjevanjih in razstavah domačih dobrot. 18. marca je bilo v Grosuplju 6. ocenjevanje in razstava šunk v testu. Na ocenjevanju so s šunkami v testu sodelovali Zdenka, Jožefa in Klemen Škrabec in vsi so prejeli zlata priznanja.

V Prečni pri Novem mestu je bilo 2. in 3. aprila ocenjevanje pletenic. Ocenjevanja sta se udeležili Zdenka in Jožefa, ki sta prejeli zlato in bronasto priznanje.

Pletenica 2022

Na občnem zboru so pregledale delo preteklega leta in sprejele plan za letošnje leto

Dragica Heric

Članice DPŽ Velike Lašče so se na svojem rednem letnem občnem zboru zbrale v Okrepčevalnici Škrabec v Robu v soboto, 12. marca. Tokrat se je občnega zbora udeležil tudi župan dr. Tadej Malovrh, ki je poudaril pomen delovanja Društva podeželskih žena v občini in se članicam zahvalil za dobro sodelovanje. Društvu je predlagal, da so članice bolj aktivne na društvenih omrežjih, kot na primer spletna stran društva in Facebook, saj bi tako širša publika lahko uzrla njihovo delo.

Predsednica Magda Peterlin je podala poročilo za delo v minulem letu. V letu 2021, ki je bilo zelo zaznamovano s koronavirusom, je bilo 8 mesečnih srečanj ter tri od predvidenih štirih samostojnih prireditev. 1. avgusta je bil na god sv. Marte v Velikih Laščah v cerkvi Dan gospodinj. Članice so sodelovale pri svetem Bučno marmeladnem dnevu, ki je bil obeležen 2. oktobra na trgu v Velikih Laščah. Bučno juho, ki jo je okušalo več kot 200 gostov, so kuhale štiri ekipe.

Državno ocenjevanje in razstava kruha iz krušne peči sta bila od 2. do 4. decembra v Robu. Ocenjenih je bilo 25 kruhov in pogoščenih vseh 45 obiskovalcev na podelitvi. Poleg priznanj, tokrat je bilo 24 zlatih in eno srebrno priznanje, so udeleženci prejeli še darila, za katera je poskrbela Zdenka Škrabec. Maja preteklega leta je bila

tudi izmenjava semen in sadik. Junija so članice sodelovale na aktivnostih ob občinskem prazniku, tako na Rašici v nošah in s praporom pri podelitvi občinskih priznanj kot naslednji dan na tržnici na Levstikovem trgu s slanimi in sladkimi dobrotami in drugimi umetninami njihovih rok. V lanskem letu je več članic sodelovalo na ocenjevanju kruha v Škocjanu, štrukljev v Mirni Peči, šarkljev na Bučki in potic v Žužemberku, kjer so prejele samo zlata oziroma srebrna priznanja. Konec junija 2021 so se udeležile občnega zbora Zveze kmetič Slovenije v Zrečah, kjer je po večletnem sodelovanju v Upravnem odboru zveze svoje delo zaključila naša članica Milka Debeljak – zadolžena za osrednjo slovensko regijo, v katero spada tudi naše društvo. Nasledila jo je nova moč, tudi članica našega društva, to je Cirila Marinič. Maja in Cirila Marinič sta sodelovali na kmetijsko živilskem sejmu Agra v Gornji Radgoni, kjer sta Maja z klekljanjem in Cirila z izdelovanjem rož iz krep papirja predstavljali naše društvo in Zvezo kmetič Slovenije. Sodelovale so na prireditvi Veteranov Krvavi Peči na razglasitvi Kmetice leta 2020 in 2021 v Zagorju, kjer so članice prispevale namizne aranžmaje in pecivo. Septembra so na Trubarjevini poskrbele za brezhibno pogostitev udeležencev na podelitvi Rožančeve nagrade; na festivalu Božič-

nega kruha so na stojnici imele široko ponudbo dobrot in umetnin članic, ki so jih pokušali obiskovalci. Magda in Milka sta bili 21. decembra gostji oddaje Dobro jutro, v okviru katere sta prikazali izdelavo in okrasitev poprtnika. 29. decembra so se v letu 2021 članice še zadnjič srečale, poklepetale in si zaželele srečno v letu 2022.

Članice so sprejele plan dela za letošnje leto. Izvedle so prireditev ob materinskem dnevu, ki je bila 27. marca v Levstikovem domu v Velikih Laščah. 31. julija bo Dan gospodinj na god sv. Marta – tokrat v Robu. 1. oktobra bo na Levstikovem trgu v Velikih Laščah Bučno marmeladni dan; od 1. do 2. decembra bosta v Robu še državna razstava in ocenjevanje kruha iz krušne peči. Članice bodo sodelovale v projektih, ki jih ima v programu občina, in z drugimi društvi v občini, širši okolici oziroma v Sloveniji. Vključene bodo v aktivnosti, na katere vabijo društva, ki so vključena v Zvezo kmetič Slovenije. Tako načrtujejo, da bodo posamezne članice sodelovale pri ocenjevanjih krofov, šunke v testu, štrukljev, kruhov, šarkljev, štrudljev, potic in seveda kruhov iz krušne peči, ki ga organizirajo same. Ker so vedoželjne, bodo organizirale tudi predavanja iz kmetijstva in pripravile kakšen tečaj iz cvrtja in peke sladkih in slanih dobrot. Nekatere delavnice bodo izvedle članice, za kakšno pa bodo povabile strokovnjaka od drugod. Če bosta dani možnost in priložnost, si želijo sodelovati s šolarji, katerim z velikim veseljem in z vsem svojim znanjem prenašajo dediščino naših prednikov. V medgeneracijskem sodelovanju se mladi zagotovo kaj naučijo od starejših članic DPŽ. Po res dolgem času si želijo tudi strokovno ekskurzijo in prijazno druženje s podobno mislečimi. Udeležile se bodo tudi kakšnega pohoda v občini in si mogoče vendarle ogledale Botanični vrt v Ljubljani, kar načrtujejo že dolgo. Med drugim je že nekaj časa načrtovano, da v goste povabijo člane iz pobratene občine Razkrižje. Že dve leti potekajo pogovori o sprejetju gostov iz pobratene mesta v Švici v mesecu oktobru. Uradni del občnega zbora so zaključile s sprejetjem dveh novih članic v društvo, in sicer Jele in Anice.

Turjaška butarica v Kamniku in Železnikih

Danijela Gruden, TD Turjak

Letos je bila prvič na razstavi tudi turjaška butarica. Dobili smo povabilo iz Budnarjeve domačije in se nanj odzvali. Sprva je kazalo, da v tako kratkem času ne bo izvedljivo. Pravijo, da je vztrajnost lepa čednost. in uspelo je. Dan pred rokom je bila izdelana. Zahvala gre Anji Pirman, ki je s svojimi spretnimi prsti spletla čudovito butarico, visoko 120 cm. Ker Anje ob mojem prevzemu ni bilo doma, mi jo je izročil njen dedek, ki šteje 94 let. Iz radovednosti sem ga vprašala, kaj vsebuje turjaška butar'ca in ali je kakšna razlika od nekoč do danes. Po njegovih besedah se je v butar'co dalo, kar je bilo na voljo

v tistih časih in sicer oljčno vejico, navadno lesko, križček iz dobrovite, hruško, ringlo, rumeni in rdeči dren, forcizijo, črni trn, iva-mačice, spomladansko reso, navadni pušpan, navadni bršljan. In to navado so pri Pirmanovih ohranili. Iskrena hvala družini za celotno angažiranost.

Prostovoljno gasilsko društvo Turjak prireja

GASILSKO VESELICO

pred gasilskim domom na Turjaku
17. 6. 2022, ob 20. uri.

Za razvedrilo bo poskrbel Ansambel Jureta Zajca, za hrano in pijačo pa turjaške gasilke in gasilci.

Vabljeni!

Prvomajska budnica na Turjaku

Meta Kovačič, TD Turjak

Prebivalce Turjaka in bližnje okolice so prvega maja po dolгих letih pet prebudili zvoki prvomajske budnice godbe Dobrepolje. Godba se je prijazno odzvala povabilu našega društva in nam pričarala lepo in upanja polno jutro prvega maja.

Prebudili smo tudi turista iz Idrije, ki sta prespala na parkirišču za avtodome in sta se pridružila godbenikom in ostalim obiskovalcem na priložnostnem zajtrku, ki so ga pripravile članice TD Turjak.

Zahvaljujemo se vsem, ki so pripomogli k ohranjanju tradicije in izpeljavi prijetnega dogodka.

36. TRADICIONALNI POHOD PO TURJAŠKI TURISTIČNI POTI

nedelja, 26. junija 2022
ob 8. uri, izpred brunarice
TIC na Turjaku

Postanki z vodenimi ogledi:

Cerkev sv. Ahaca in samostojni zvonik, muzej kmečkega orodja (M. Ločnik), obisk sušilnice sadja (Dod Gradež), turjaško pokopališče s kapelico Marije dobrega sveta (s srcem Hanna Auersperga).

Zaključek: predvidoma ob 13. uri

Več informacij na:
041 544 835 (Evgen)

Vljudno vabljeni!

Druženje na gradu Turjak

Ana Pia Debeljak | foto: Maj Kikelj

V viteški dvorani priljubljenih Auerspergov, grofov Turjaških, se je 1. aprila zbralo 106 vitezov (med njimi 10 iz naše občine) OTC Škofljica, ljubiteljev starodobnih vozil na Občnem zboru.

Po končanem uradnem delu, v katerem je bilo izbrano tudi novo vodstvo, je predsednik Franc Gruden v zahvalo za sodelovanje članom Izvršnega odbora podaril uokvirjene našitke logotipa kluba. Med prejemniki sta bila tudi Maj Kikelj ter Jože Zalar, ki je v obdobju enega leta kar trikrat gostil ljudi, ki prisegajo na tehnično dediščino, na preteklost, iz katere izhaja sedanjost. Turjaški grofje so se vozili s kočijo in ravno kočija je tista, iz katere se je razvil prvi avtomobil.

Pridružil se nam je župan Občine Velike Lašče dr. Tadej Malovrh: »Lepo pozdravljeni. Vesel sem, da uporabljate naš grad za vaša sre-

čanja. Všeč mi je, da pridete. Dobro besedo o nas ponesite s seboj, slabo povejte nam.

Vi ste edina skupina, ki ceni vse, kar je staro. Želim, da se večkrat pripeljete s starodobniki, saj je to del kulture. Vse premalo cenimo dizajn iz 40. let in vse do 70. let prejšnjega stoletja. Vzdržujte vaše stare konjičke in lepo se imejte!»

Sledila je grajska večerja, taka, da se malo pocedi po bradi. Druženje se je nadaljevalo dlje kot običajno, saj se v takem številu nismo srečali dve leti. Morda smo pričakovali, da nas pozdravi Turjaška Rozamunda, znana po svoji lepoti (in ošabnosti). Ampak to je skoraj nemogoče, saj jo je France Prešeren poslal v kloster, kjer je čast ljubljanskih nun postala.

Člani Muzejskega društva Ribnica na sprehodu po Velikih Laščah

IO MDR | foto: Marina Gradišnik

Zbrali smo se pred Levstikovim domom, kjer nas je sprejela članica društva in kustosinja zavoda Trubarjevi Kraji mag. Barbara Pečnik. Prijazno nas je povabila na razstavo Velike Lašče skozi obrti, kjer smo spoznali Velike Lašče v času od leta 1913, ko so postale trg, do 2. polovice 20. stoletja. Velike Lašče smo spoznali skozi najrazličnejše dejavnosti, ki so se dogajale v trgu in sledove, ki jih lahko vsaj malo zaslutimo za zidovi današnjih trških hiš.

Razstava se prične s prikazom gostiln – hudičevih kapelic, ki so kraljevale v Laščah. Ivan Pucelj in Jože Javoršek jih omenjata kar 13. »Tak majhen kraj, tak reven kraj, pa ima trinajst gostiln: pomislite, o preljubi bratje v Gospodu: Lašče trinajst gostiln, trinajst hudičevih kapelic. Amen!« je gromel s prižnice velikolaški župnik na začetku 20. stoletja.« (Ivan Pucelj, Vesele pisarija, 1938).

Gostilne so bile najrazličnejših vrst. Bile so furmanske gostilne, take, ki so stregle samo pijačo, spet druge tudi jedačo, trške gostilne in liberalne in klerikalne; pisatelj Jože Javoršek se je celo zavzemal, da bi Lašče pri Kuklju dobile celo svojo prvo literarno krčmo.

Gostilne so bile pogosto združene z najrazličnejšimi dejavnostmi, na primer s kmetijstvom, mesarstvom, lesno in živinsko trgovino, trgovino na debelo in drobno, pekarijo, sifonarstvom. Seznanili smo se tudi s pomembnimi javnimi stavbami v trgu, kot so občinska stavba, Levstikov dom oziroma nekdanji Vatikan, Zadržna stavba ter trgovine. Na razstavi so predstavljene čevljarska, krojaška in sedlarska zbirka; prvi dve smo preko odličnih pričevalcev spoznali tudi na dokumentarnem filmu avtorja Tadeja Bavdka.

Po zgodovinskem uvodu v zgodovino Velikih Lašč je sledil še kratek sprehod po kraju. Pot nas je vodila po Stritarjevi cesti (ki bi jo lahko poimenovali kar Obrtna ulica – skoraj v vsaki hiši je namreč vsaj nekaj časa živel kakšne obrtnik), po Šolski ulici do Trubarjeve ceste s križiščem proti Novi vasi, kjer je včasih delovala Gostilna pri Drakslerici, predvsem po-

V letošnjem letu člani Muzejskega društva Ribnica nadaljujemo z obiskovanjem bližnjih trgov, vasi in mest. V sredo, 13. aprila, smo se tako odpravili v Velike Lašče.

znana po tem, da je v njej Levstik prvič uprizoril svojo kmečko burko Juntez. Nadaljevali smo čez Trubarjev park nazaj proti središču Lašč, mimo občinske stavbe do vatikanskega vodnjaka naprej proti Zdravstveni postaji in Javorškovi ulici. Na drugem velikolaškem trgu – Levstikovem trgu smo slišali zanimivosti o zgodovini velikolaške cerkve in prvem velikolaškem župniku Janezu Brodniku, o postavitvi spomenika Franu Levstiku in o nekdanj največji velikolaški gostilni Pri Matetu (Pri Matijetu). Pokukali smo tudi v Zazid, kjer je še danes najbolj vidna podoba nekdanjih Lašč; sprehod smo zaključili v Gostilni pri Kuklju na gluhih štrukljih v lešnikovi omaki z medom.

Bilo je res eno lepo popoldne, popoldne prijetnega druženja in zanimivih zgodb. Ob sproščenem klepetu smo ponovno ugotovili, kako slabo poznamo svoje kraje. Poslovili smo se z mislijo, da se moramo v bližnji prihodnosti ponovno podati na kakšen skupni potep.

Muzejsko društvo Ribnica vas v soboto 4. junija 2022 vabi na

Celodnevno ekskurzijo po slovenski Istri.

Potepali, občudovali in spoznavali bomo znane in malo manj znane kraje Slovenske Istre. Med drugim si bomo ogledali etnološko zbirko in oljarno, tipično Istrsko vasico Krkavče; po Pomjanu nas bo popeljala v narodno nošo oblečena Šavrinka; okušali in vonjali bomo lokalna istrska zelišča ter soli, se ustavili na več dih jemajočih razglednih točkah ter si za konec ogledali še Socerb. Poskrbljeno bo tudi za okusno kosilo (doplačilo 12 EUR).

Cena ekskurzije za člane Muzejskega društva Ribnica je 33 EUR, za ostale udeležence pa 38 EUR.

Za več informacij ter prijavo na ekskurzijo nam pišite na e-naslov muzejskodrustvoribnica@gmail.com ali pokličite na telefonsko številko **041 764 022** ali izpolnite spletni obrazec, ki je na naši spletni strani www.muzejskodrustvoribnica.si.

»Neznana« nebesa

Ana Pia Debeljak

Prelistala sem Marijin zvon, oznanila
Župnij Velike Lašče in Rob. Vedno
najprej preberem drobne zgodbe
za dušo.

Živel je človek, ki je neizmerno
želel čimprej priti v nebesa.

Končno je umrl in prišel v
nebesa. Angel ga je prijel za roko
in mu pokazal prekrasne gore,
čudovite cvetlice, nepozaben
sončni zahod, majhne otroke,
ki se igrajo na ulici. Človek
je vzkliknil: »Ali niso nebesa
čudovita!« Toda angel je
odgovoril: »To niso prava
nebesa! To je svet, v katerem si
živel, a ga nisi nikoli videl.«

»Pričakovanje nove zemlje ne
sme oslabiti, marveč spodbuditi
vnemo za delo na tej zemlji.«

Rustja, Drobne zgodbe za dušo, 2000

Res je. Ozrimo se okrog sebe. Toliko
lepote je okrog nas, ki je v naglici živ-
ljenja in v postavljanju raznih prioritet
niti ne opazimo. Ustavimo se; drobne
stvari nam bodo pokazale, kako čudo-
vit je svet, v katerem živimo.

Blagoslov traktorjev, unimogov in oldtajmerjev pod novim vodstvom

Dragica Heric

Članom Strojnega krožka Urban je 1. maja letos po preložitvah zaradi slabega vremena v letu 2019 in omejitvah zaradi covida v letu 2020 in 2021 le uspelo izpeljati jubilejni 10. blagoslov traktorjev, unimogov in oldtajmerjev. Sredi marca so na svojem letnem občnem zboru, ki je bil zaradi lanskoletnih omejitev druženja tudi volilni, izvolili novega predsednika. Dolgoletnega predsednika Milana Kaplana je zamenjal nov mlajši predsednik Matevž Stritar.

Na igrišču in sosednjem travniku je bilo razstavljenih približno 150 traktorjev.

Čeprav so bile tudi za letošnji 1. maj napovedane padavine, so se člani Strojnega krožka odločili, da prireditve ne bodo prestavljali. Lastniki so se s svojimi traktorji, unimogi in oldtajmerji na prvomajsko nedeljo ob 13. uri, ko se je na območju razdivjala močna nevihta in je padalo kot iz škafo, iz različnih koncev odpravili proti Sv. Gregorju. Na igrišču pri Sv. Gregorju se je tako zbralo več kot 150 traktorjev, unimogov in oldtajmerjev ter njihovih lastnikov. Stroj je blagoslovil župnik pri Sv. Gregorju Andrej Mulej oziroma Slemenski Andrej, kot mu pravijo farani.

Na srečo je v času blagoslova manj deževalo in župnik se je v spremstvu bivšega in novega predsednika Milana Kaplana in Matevža Stritarja sprehodil mimo vseh parkiranih strojev na igrišču in sosednjem travniku ter jih blagoslovil. Za številne obiskovalce so bili parkirani lepotci prava paša za oči in sledila sta prijetno druženje ter pogovor o zmogljivosti, moči in vrednosti teh mogotcev.

Prva paša za oči so bili oldtajmerji.

Redni letni in volilni občni zbor

V marcu so se člani Strojnega krožka Urban, ki na področju Občin Velike Lašče, Ribnica, Sodražica, Loški Potok in Cerknica deluje že več kot 25 let, zbrali na svojem rednem letnem občnem zboru. Med strokovnim predavanjem so izvedli o novostih na področju kmetijske mehanizacije – o električnih pogonih v kmetijstvu in gozdarstvu ter o e-vnosih zahtevkov za trošarino. V nadaljevanju so pregledali minulo delo približno 80 članov društva, ki prihajajo iz omenjenih

občin in med seboj sodelujejo ter drug drugemu nudijo različne strojne usluge, kot so baliranje, delo s kombajnom, košnja, Transporte in druge storitve.

Letos so zaradi omejitev koronavirusa v minulem letu izvedli tudi volitve. Novi in najmlajši predsednik v času delovanja Strojnega krožka Urban je postal Matevž Stritar, njegova desna roka oziroma novi tajnik pa Stanko Oblak.

V letošnjem letu so člani društva že izvedli strokovno ekskurzijo v Celje, kjer so si ogledali celjski sejem Agritech ter živinorejsko kmetijo Martina Medveda v Zavodnju pri Šoštanju.

Milan Kaplan je vodenje predal Matevžu Stritarju.

Ogled Kmetije Medved.

Obiskali so celjski sejem Agritech.

Zahvala družini Gradišar za »vaški« defibrilator

Karin Novak

Družina Gradišar iz Hlebč. Le kdo ne pozna te prijazne in srčne družine, ki s svojo pridnostjo in tudi številčnostjo navdušijo vsakega, ki jih spozna. Mami Katja in oče Marko Gradišar, starša štirih otrok, sta človeka polna dobrote, ki vsakemu in vedno z vso iskrenostjo priskočita na pomoč. Njuni dnevi so polni otroškega vrveža in družinskih obveznosti. Hkrati opravljata delo, s katerim doprineseta veliko za širšo skupnost. Njun vložek v našo družbo presega meje povprečja, saj sta pomemben košček v mozaiku naše širše in daljne okolice.

Gremo malce nazaj, v čas pred nekaj leti. Spomnimo, da se je leta 2016 v vasi Hlebče odprl nov zobozdravstveni center pod vodstvom zobozdravnice Katje Gradišar, dr. dent. med. Ker je bilo v vasi in okoliških krajih tudi zaradi zobozdravstvene dejavnosti vedno več ljudi, sta se Katja in Marko odločila za namestitve defibrilatorja, ki bi pri morebitnih srčnih težavah pomagal pri oživljanju. Defibrilator je tako postal del opreme v zobni ordinaciji na Hlebčah. Leta so hitro minevala, čas je prinesel spremembe in zobozdravstvena dejavnost pri Gradišarjevih se je širila. Dentalni center KG-DENT so leta 2020 preselili v nove, sodobno in vrhunsko opremljene prostore na novo lokacijo, v industrijsko cono Turjak. Tam je svoj prostor našel tudi

defibrilator. Ker pa je Katji in Marku skrb za sosede tako zelo pomembna, so v vasi Hlebče pod lesenim nadstreškom namestili novega.

V petek, 8. aprila 2022, so Gradišarjevi pri svoji domačiji – »pr' Štalambetovih« – za vse prebivalce vasi Hlebče, Hrustovo in Jakičevo organizirali izobraževanje o uporabi defibrilatorja. Udeležba je bila številčna, kar kaže, da je skrb za sočloveka in želja po pomoči sokrajanom v tej soseski zelo pomembna. Po zelo zanimivem in izčrpnem izobraževanju, ki je pritegnilo neizmerno pozornost tudi najmlajših prebivalcev, je sledilo prijetno druženje v ritmih glasbe in domačih dobrot.

Dovolite, da se na tem mestu vsi prebivalci vasi Hlebče, Hrustovo in Jakičevo zahvalimo Katji in Marku ter vsej družini Gradišar za neizmerno pozornost, srčnost in dobroto, ki ste jo namenili svojim sosedom. Dragi Gradišarjevi, hvala vam!

Ureditev studenca Staje na Rašici

Božo Zalar

Na pobudo Krajevnega odbora Rašica je bila v aprilu izvedena akcija čiščenja okolice in korita studenca Staje. Ker se vaščani Rašice zavedajo pomembnosti vode, še posebej naravnih izvirov, ki naj bi bili pitni, se je akcije udeležilo kar nekaj vaščanov. Še posebej veliko je bilo otrok, ki so pokazali veliko vnemo za delo. Slednje so vzeli bolj kot igro; na koncu čiščenja so bili nagrajeni s kresom in pečenjem hrenovk.

Krajevni odbor Rašica veseli, da se mladi na zanimiv način učijo pomembnosti ohranjanja voda in narave. Tako bodo osvojili občutek za naravno dediščino, ki je pomemben vir preživetja predstavljala že našim prednikom. Kot kaže, bo še kako pomembna tudi za bodoče rodove.

Studenec Staje so vaščani že pred približno 150 leti uredili in naredili korito; njegov vir je še danes neusahljiv. Kljub podnebnim spremembam in pogostim sušam voda v studencu ne usahne. Izvir ima stalnih 8 °C, s čimer poleti predstavlja prijetno osvežitev. Ugoden je bil že v zgodovini, tudi pozimi, saj je bila v hudem mrazu voda toplejša kot zrak in tako primerna za pranje perila ter črev. Poleg pranja so ga uporabljali še za napajanje živine. Nad studencem je velika jama, kjer so včasih žgali apno. V povezavi s studencem kroži tudi pripoved o iznajdljivem vaščanu, ki je veliki kotel uporabljal za prekuhanje kupljenega mleka, ga prelivljal v steklenice, ohladil v studencu in ga prodajal meščanom v Ljubljani.

NK Ribnica – futsal prvaki Slovenije U17

NK Ribnica

Selekcija U17 s trenerjem Ladom

NK Ribnica selekcija U17 je državni prvak Slovenije!

Najstarejša selekcija NK Ribnica U17 je bila v sezoni 2021/2022 vstop na generacija v 1. SFL in je med osmimi ekipami osvojila prvenstvo in s tem več kot odlično 1. mesto.

Sanje, ki so na začetku sezone bile res samo sanje, so se uresničile. Ekipa, ki šteje 13 članov – med njimi je eno dekle – je z neverjetno borbenostjo, energijo in velikim trudom dosegla praktično nemogoče, saj je ekipa vsotopna generacija v 1. SFL U17. Ekipa je najmlajša in nima niti enega člana, rojenega leta 2005. Otroci v ekipi so rojeni v letih 2006, 2007 in eden, najmlajši, celo leta 2008.

To so otroci, o katerih se bo zagotovo še govorilo: Žan, Jakob, Tinjan, Tim, Ažbe, Alen, Urban, Naja, David, Jure, Luka, Aid in Maj.

2. aprila 2022, na zasnežen sobotni dan, je odpeljal avtobus poln navijačev na FINALNO tekmo v Benedikt; v goste smo odšli s prednostjo 2 golov. Tekma je bila napeta, polna ovacij; domača ekipa Benedikta se je trudila, da bi prebila steber obrambe Ribnice, vendar jim po zaslugi odličnih Ribničanov ni uspelo. Fantje in Naja so odigrali neverjetno tekmo, prežeto z borbenostjo in napeto do zadnje sekunde. **Na igrišču so pustili srce! Ekipa – kot ji pravimo – z velikim srcem!**

Po tekmi je sledila podelitev medalj in pokala s strani Nogometne zveze Slovenije. Občutki po zmagi so bili neverjetni! V dvorani se je nabralo več kot 350 gledalcev, ki so ustvarili nepopisno vzdušje in noro tekmo!

V Ribnici so prvakom pripravili nepozaben sprejem z ognjemtom, ki se je zavlekel pozno v noč ... v nov dan. Ob tej priložnosti bi se še enkrat **iskreno iz srca zahvalili** vsem – staršem, prijateljem, znancem, donatorjem, skratka vsem podpornikom ribniškega nogometnega kluba.

Naši prvaki in junaki se celo sezono vozijo na treninge v Velike Lašče, kjer imajo treninge pod budnim očesom trenerja Lada; ko vreme dopušča, se s treningi preselijo na zunanja igrišča Dolenji Lazi, Grič in športni park Ribnica. Na žalost v ŠC Ribnica še vedno ne dobimo nobenega termina za treninge. Toda to nas ne ustavi in še vedno upamo, da bomo v prihodnji sezoni lahko opravili vsaj en trening v domači dvorani.

Selekcijo U15, ki je celo sezono 2021/2022 zasedala 1. mesto na lestvici 1. SFL zahod je v končnici finala zapustila »sreča« zaradi poškodb treh igralcev iz prve postave in se tako oslABLJENA ekipa ni prebila v boj za prva tri mesta. Poškodbe so žal del športa in upamo, da bo teh v prihodnosti čim manj. **Vseeno čestitke ekipi U15, ki se je celo sezono borila in držala 1. mesto – bravo otroci!**

Nogometni klub Ribnica

**VABI K
VPISU V
NOGOMETNO
ŠOLO
OTROKE
OD 4. LETA
DALJE!**

Strokovno vodeni treningi potekajo po preizkušnem in predpisanem učnem programu.

Treningi potekajo na stadionu Ugar: ponedeljek, torek in četrtek ob 18.00

Pripeljite otroke v času treninga na stadion Ugar, kjer jih čakajo novi prijatelji, dobra volja, usposobljeni trenerji in seveda nogomet!

Spremljajte nas na FB, Instagramu in spletni strani www.nkribnica.si.

Prvi mesec vadbe za nove člane je brezplačen!

Več informacij o treningih in vpisu: info@nkribnica.si; 041 393 490 (Sabina)

Zlata medalja na državnem prvenstvu

Lara Nedeljković | foto: Nastija Fijolič in osebni arhiv

V športni dvorani OŠ Zgornja Kungota je 19. marca 2022 potekalo državno prvenstvo v standardnih plesih, ki ga je organizirala Plesna šola Samba Maribor. Tekmovanja smo se udeležili tudi paraplesalci iz Plesnega kluba Zebra.

Soplesalcem Klemnom Dremljem sva tekmovala v kategoriji Combi Standard Class 2 in v vseh petih plesih osvojila prvo mesto ter tako prepričljivo postala državna prvaka. Drugo mesto sta v isti kategoriji osvojila paraplesalka Martina Smodiš s soplesalcem Romanom Mačkom.

V Austria Trend Hotelu je 9. 4. 2022 potekalo državno prvenstvo v latinskoameriških plesih. S Klemnom sva tekmovala v kategoriji Combi Latin Class 2 in ubranila naslov državnih prvakov za leto 2022.

Sedaj se že pridno pripravlja na prihajajoča mednarodna tekmovanja ter evropsko prvenstvo, ki ga bo letos gostila Češka.

Preklopite na nižane mobilne pakete MIO!

miniMIO

11,99 €

9 59 €
na mesec

20 %
popusta

midiMIO

16,99 €

13 59 €
na mesec

maksiMIO

22,99 €

18 39 €
na mesec

A1 Grosuplje
Brvce 1a, Grosuplje
M 040 979 788

Povzeta 20 % popusta na mesečno naročnino, za obdobje 12 mesecev, velja za vse nove naročnike paketov MIO. Po teku 12 mesecev se prične zasluznivi redni cena na paketih. Povzeta velja do 15. 3. 2022. Za pridobitev popusta vezava ni pogoj. Popusti se ne kumulirajo. Popusti ni prenosljiv in ga ni mogoče zamrzniti za gotovino. Vse cene vključujejo DDV. Za pakete MIO veljajo Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev za potrošnike oziroma Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev za pravne osebe in podjetnike. Podrobni pogoji za izvajanje mobilnih storitev ter Opis paketov MIO, ki so dostopni s osonni omrežja storitev in pogoji ponovne vezave za obstoječe naročnike na voljo na 040 40 40 40. A1.si in na prodajnih mestih A1. A1 Slovenija, d. d., Ameriška ulica 4, SI-1000.

Adl o tem in onem

O patriotizmu in lokalpatriotizmu

Pripravlja Jože Starič

Lokalpatriotizem je obrambni mehanizem, s katerim skupnost varuje svojo identiteto. Vsak, ki pride od drugod s svojo drugačno identiteto, predstavlja »nevarnost«. Tako je to! Prišlek se mora prilagoditi in skupnost ga mora sprejeti. Opraviti mora »izpit«, pri katerem ni določene teme, ni določenega roka, in tudi pravih odgovorov ne pozna nihče. Lahko se zgodi, da nekdo ne bo nikoli sprejet. Skupnost utegne biti zelo kruta.

Včasih smo imeli nogometne derbije med Laščami in Turjakom. To so bili sila pomembni dogodki s strastnim navijanjem, navijaškim zmerjanjem in tipičnimi navijaškimi komentarji. Med enim in drugim derbijem pa smo navijači obeh moštev živeli običajno življenje: bili smo prijatelji in imeli smo se radi.

Povprečni Laščan je nezaupljiv do Ljubljančanov in jim reče Ljubljanči. Nezaupljivost izvira iz dejstva, da je Ljubljana prestolnica. Ko nekdo pride iz Ljubljane, misli, da več ve in bo tukaj komandiral. To je posledica njihovega lokalpatriotizma: čutijo, da so nekaj več. Mi pa smo »eni kmetje«, ki nimajo pojma. To sem tudi sam že doživel. V tebi se pojavi odpor, a ko človeka spoznaš, se sčasoma zmanjša. Na koncu odloča samo karakter.

Lokalpatriotizem je na nek način lokalna folklor, ki praviloma ni povezana s patriotiz-

mom in nacionalizmom. Nacionalizem ima danes negativen prizvok. A tudi Fran Levstik je bil narodnjak, kar je slovenska beseda za nacionalist. Negativen prizvok je posledica danes prisotne propagande, ki spreminja prave pomene besed. Ko se z nekom pogovarjam, pogosto vprašam sogovornika, kaj si z uporabljen besedo predstavlja in potem povem, kaj si ob tej besedi predstavljam jaz. Neka teorija pravi, da beseda sama po sebi nima več vrednosti in da je za razumevanje pomemben kontekst. Posledično ima danes beseda nacionalizem negativen kontekst. Nasprotno pa ima beseda patriotizem (domoljubje) vedno pozitiven pomen. Ob tem, da je seveda vsak nacionalist tudi patriot. Nacionalist je patriot, ki se za nacionalno stvar tudi aktivno zavzema. To je v 19. stoletju počel tudi Fran Levstik.

Tudi našim reformatorjem lahko rečemo nacionalisti. Iz njihovih besedil se razbere, da so se borili za slovenščino in jo postavili kot urejen jezik, ki se ga lahko primerja z latinščino. Postavili so red v jeziku, ki drži še danes. Reformatorji so se spraševali, ali je slovenščina jezik, v katerem se lahko izrazi božja beseda, in dokazali, da je. Takrat še ni šlo za »boj« proti germanizaciji; to se je pojavilo šele v 19. stoletju. V času reformacije je šlo samo za vprašanje izražanja božje besede, ne

pa za »primerjavo« z vsemi ostalimi jeziki. Mislim, da je bil Trubar najsrečnejši človek na svetu, ko je videl, da mu Bog govori v slovenskem jeziku.

Takrat je latinščina veljala za edini dovolj razvit jezik za zapis in izraz zahtevnih besedil. Tudi Martin Luther, ki je veljal za najboljšega govornika v latinščini v takratni Evropi, je za svoj znani zagovor uporabil nemščino, za katero je dejal, da je njegov materni jezik, v katerem je doma. S tem je dal zgled, ki je povzročil premik v glavah. To je bilo genialno. Naši reformatorji so bili izobraženi, pametni in samozavestni. Verjeli so v enakovrednost slovenščine in se lotili prevoda, kar je bilo pred tem opravljeno samo v peščici jezikov.

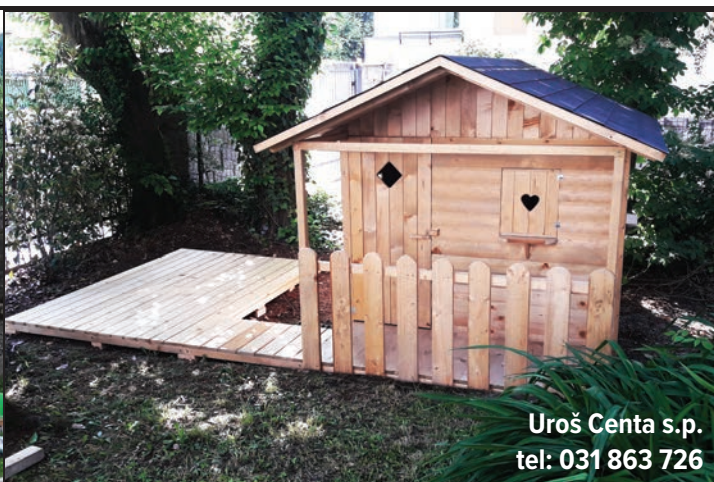
Reformatorji so z delom, ki bi mu danes rekli nacionalistično, dokazali, da je slovenski jezik enakovreden latinskemu in na temeljih, ki so ga postavili, se je naš jezik razvijal naprej. Šele po prevodu knjige vseh knjig – Biblije, s katerim so reformatorji utemeljili slovenski jezik, je nastopil čas za prevode leposlovnih del. V našem delu Evrope je bila takrat vera gibalo in vodilna sila; posvetnega takrat pravzaprav ni bilo. Gledano z današnjega stališča: dokazati, da je slovenščina enakovredna latinščini in drugim jezikom je bilo nacionalistično dejanje brez kakršnegakoli negativnega prizvoka.

Razkritje: Adl z odprtimi očmi in ušesi spremlja svet okoli sebe, zato so pogovori z njim vedno zanimivi. Ker se mi zdi škoda, da bi vse odletelo v pozabo, pogovore snemam in nato iz njih izluščim, kar se mi zdi zanimivo. Vse, kar je napisano, je povedal Adl, možno pa je, da je zapisano v drugačnem kontekstu, zaradi česar je odvezan vsakršne odgovornosti za zapisano.

Nagradna križanka

Uroš Centa s.p.
tel: 031 863 726

SESTAVIL ANDREJ PRAZNIK	PLOSKA- NJE	USTALJEN NAČIN RAVNANJA	POTEG Z REZILOM	13. ALI 15. DAN ME- SECA PRI RIMLJANIH	LOJZE SLAK	OROSLAV CAF		MESTO NA VZHODU TIROLSKE	BALETNI PLESALEC OTRIN	NAUK ZGODBE	ELDA VILER	PREBI- VALEC DAKE	TEMPERA- TURA, PRI KATERI SE KAJ VNAME	GRŠKA BOGINJA MIRU	DANIEL EVANS
ČETRTE MESEC V LETU						ARKTIČNA ZVER									
OPRAVLJA- NJE PRED- SEDNIŠKIH POSLOV															
VAS SEVERO- VZHODNO OD ROBA					UTRINEK						OSTRA SKALA				RAŠEVINA (STAR.)
ALMA KARLIN			STARO- GRŠKI BASNO- PISEC	KRMILO PRI AVTO- MOBILU					LJUBI- TELJ						
SNOV V EMBALAŽI				PERLA			ZELENA BARVA								
ZAPOLNI- TEV PRO- STORA Z ZIDANJEM							BLAŽILNIK		KRAD- LJIVEC			MOČVIR. TRAVA			
TROBLA	VAS JUŽNO OD VELIKIH LAŠČ	OSMIJ OBMOČJE OKOLI ČESA			ČASOVNI TERMIN	GLAVNO MESTO JORDA- NIJE					VIR UMET- NE SVET- LOBE			LOV- LJENJE TUNOV	VAS SZ. OD VELIKE SLEVICE
PEKOČA ZAČIMBA						NAJDIŠČE KOTLINA V JULJSKIH ALPAH									
OSKAR KOGOJ			IGRALEC REDFORD						IT. PISEC (UMBERTO)				OKONČINA		
PRISTAN. NAPRAVA, LADJE- NICA			GRAD PRI BEGUNJAH		DEL SKELETA			ANTIKVI- TETA							
ŠKOTSKA RODOVNA SKUP- NOST					OTOŠKA AMERIŠKA DRŽAVA						ŽENSKA OBLIKA IMENA EDO	RUSKI VLADAR- SKI NASLOV	LOMLJE- NJE, ZLOM		
ITALIJAN. MESTO OB JADRAN. MORJU						SLOV. PISATELJ (IVAN, BE- LI MENIH)							ILOVICA		
TEKOČINA, KI TOPI SMOLE IN MASTI						SKLADBA ZA VAJO							CEVAST PROSTOR POD ZEMLJO		
NOGO- METNI VRATAR OBLAK				ŽIGA JEGLIČ			ČLOVEK, KI ROPA						PEVEC MOJZER		

Nagrajenka iz Troble št. 2. je Mira Mustar. Nagrado bo prejela po pošti. ČESTITAMO!

Rešitev samo nagradnega gesla z vašim polnim naslovom pošljite na naslov uredništva Troble, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče, ali ga oddajte v tajništvu občine oziroma pošljite na naslov trobla@velike-lasce.si. Rešitve sprejemamo do datuma uredniškega sestanka, 22. junija 2022. Izžrebanec nagradnega gesla bo prejel nagradni bon in bo objavljen v Trobli št. 4. Nagrado bo izžrebanec prejel po pošti.

Rigler

**AVTOKLEPARSTVO
VULKANIZERSTVO**

POPRAVILO TER CENITEV VOZIL ZA VSE SLOVENSKE ZAVAROVALNICE

BREZPLAČNO NADOMESTNO VOZILO

PRIPRAVA VOZIL NA TEHNIČNI PREGLED

POLNJENJE TER POPRAVILO KLIMATSKIH NAPRAV

HITRI SERVIS, VELIKI SERVIS, POPRAVILO PODVOZJA TER ZAVOR, SERVIS AVTOMATSKIH MENJALNIKOV,...

VULKANIZERSTVO TER POPRAVILO IN PRODAJA PNEVMATIK

POPRAVILO VOZIL NA RAVNALNI MIZI

POPRAVILO TER PRODAJA IZPUŠNEGA SISTEMA

AVTODIAGNOSTIKA NA SODOBNI NAPRAVI

AVTOVLEKA TER POMOČ NA CESTI 24UR

PRODAJA IN VGRADNJA REZERVNIH DELOV

PRANJE TER KEMIČNO OŠČENJE VOZIL

KLEPARSKA TER LIČARSKA POPRAVILA

MENJAVA STEKEL

INFORMACIJE IN NAROČANJE:
041-580-295 IN 041-990-868
WWW.RIGLER.SI ALI INFO@RIGLER.SI

 Triglav Asistenca

 triglav
POGODBENI SERVIS

KOMPOLJE 77
1312 VIDEM-DOBREPOLJE
WWW.RIGLER.SI WWW.AVMOSHOPSI

KNUT
ŠVEDSKE TOPLLOTNE ČRPALKE

Z vami in za vas že 30 let

NAJUČINKOVITEJŠA TOPLLOTNA ČRPALKA

NIBE F2120

 SUBVENCIJA

080/71-72 | knut.si

TOPLLOTNE ČRPALKE

 NIBE
nibe.si

KAMINI

 Contura
contura.si

V novo z novim.

/ Novi TUCSON

/ Novi BAYON

/ Novi SANTA FE

/ Nova KONA

Povprečna poraba goriva: 1,383 – 7,816 l/100 km, emisije CO₂: 31,40 – 181 g/km.

Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Slike so simbolne. Akcija velja do razprodaje zalog. Več informacij vezanih na akcijsko ponudbo je na voljo pri pooblaščenih prodajalcih vozil Hyundai. Pogoji garancije in podatki o specifični porabi goriva in emisijah CO₂ so na voljo na www.hyundai.si.

Avtohiša Zalar d.o.o. Male Lašče 105, 1315 Velike Lašče

040 490 070, 01 7881 999, 031 331 920, www.avtohisazalar.si prodaja@avtohisazalar.si FB, INSTAGRAM

maksi
OKNA IN VRATA

 maksi
ADAPTACIJE

**PROIZVODNJA
IN MONTAŽA**

- ✓ okna in vrata
- ✓ protivlomna vrata
- ✓ notranja vrata
- ✓ senčila
- ✓ komarniki
- ✓ žaluzije
- ✓ roloji
- ✓ plise senčila

- ✓ adaptacije stanovanj, kopalnic - od a do ž
- ✓ od skice do končnega izdelka
- ✓ komplet storitev z materialom
- ✓ hitri servis kopalnic
- ✓ kosovni odvozi in
- ✓ praznjenje stanovanj, garaž, podstrešij

☎ 070 718 718

🌐 www.maksi-oknavrata.si

☎ 070 718 718

🌐 www.adaptacije-maksi.si

MEGADOM

UREŠNICI IDEJE CENEJE!

VSE ZA VRT

- zemlja in gnojila
- semenski krompir
- vrtna semena

MEGADOM PODSKRAJNIK • Podskrajnik 102, Cerknica • 01/705 0 705
MEGADOM RIBNICA • Ob železnici 4, Ribnica • 01/835 1 640

www.megadom.si •

PETER HREN, S.P.

GRADEŽ 14, 1311 TURJAK

GSM: 031/356 668

TEL: 01/7881 366

STEKLARSTVO

- Brušenje stekla
- Fazetiranje stekla in ogledal
- Peskanje stekla
- Izdelava izolacijskega termopan stekla
- Kaljeno steklo
- Tuš kabine (po meri, s tesnili)
- Ogledala
- Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
- Montaža vsega navedenega
- Ostale steklarske storitve

PRIBA

OKNA

KVALITETA
VARNOST
VARČNOST
disajn

**VRHUNSKA KVALITETA IN
BREZČASEN DIZAJN**

051 402 780 / info@priba-okna.si / www.pribaokna.si

Obrtna cona Ločica pri Turjaku

SIDG

Slovenski Državni Gozdovi

Podjetje Snežnik d.o.o je hčerinsko
podjetje družbe SIDG d.o.o.

ODKUP HLODOVINE

Odkupujemo:

- iglavci
- bukev
- celulozo in drva
- les na panju

Kontakt: 031 708 933

Zagotavljamo vam:

Plačilo v 7 dneh

Odvoz z lastnimi kamioni

SNEŽNIK

Kočevska Reka

V NAŠEM SALONU NUDIMO:

- 🐾 kopanje in sušenje
- 🐾 česanje, izčesavanje in razvozlaavanje
- 🐾 striženje, trimanje
- 🐾 nega tačk, blazinic in krempļjev
- 🐾 kontrola paranalnih žlez

Možna izbira posameznih storitev ali celotne nege.

Vabljeni majhni in veliki kužki.

PASJI HOTEL :

V pasji hotel sprejemamo majhne kužke.

Pri nas bivajo v naših bivalnih prostorih, tako da se res počutijo kot doma.

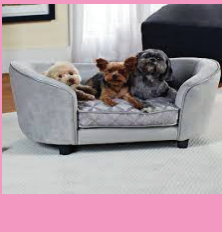
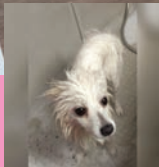
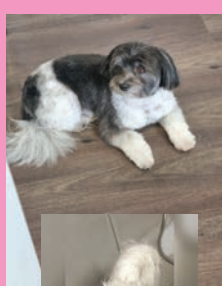
Upošteevamo njihove navade, kot jih imajo doma.

Pred oddajo jih skopamo, po želji pa tudi opravimo celotno nego.

PREDHODNA NAROČILA NA TEL.:

031 552 095

KARMEN ŠTİMEC, MERHARJEVA ULICA 15, 1310 RIBNICA
ZA BENCINSKIM ŠERVIŠOM MOL

LIP ODKUP HLODOVINE

LIP BOHINJ

From **wood** to **wonders**.

lipbohinj.si

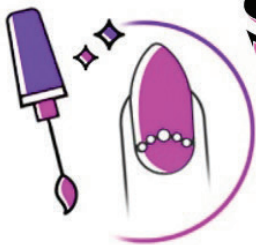

Vaš partner v gozdu že 70 let

Predelava hlodovine na lastni žagi
Kratki plačilni roki in zanesljivo plačilo
Možnost izbire elektronske izmere

● BARAGA Bojan ☎ 030 634 434

● DEMŠAR Viljem ☎ 040 700 058

SPLETNA TRGOVINA

www.NalakirajNohte.si

Nail Bar

- * Gel nohti
- * Gelish nohti
- * Svetovanje

051 355 062

Štritarjeva 2 Velike Lašče

*Pomlad bo na tvoj vrt prišla
in čakala, da prideš ti,
in sedla bo na rožna tla
in jokala, ker te ni.
(Simon Gregorčič)*

Zahvala

V 85. letu se je poslovila
draga mama, babica in prababica

CVETKA VIRANT

iz Dvorske vasi.

Iskreno se zahvaljujemo prijateljem,
sorodnikom in vaščanom za izrečeno sožalje,
darovane svete maše, sveče in molitve.
Posebna zahvala osebju ZD Velike Lašče. Hvala
g. župniku Andreju Ojstrežu in pogrebni službi
Zakrajšek za lepo opravljen obred.
Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji
poti in jo ohranjate v lepem spominu.

Vsi njeni

*Srce je omagalo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin bo vedno ostal ...*

Zahvala

Ob nenadni izgubi
dragega atija, brata, strica in svaka

ANTONA TOMŠIČA

z Dolenjih Podpoljan 1946 – 2022

Obetal se je lep dan, ko se je ati dobil s prijatelji na kavi, ne vedoč, da je to njegovo zadnje druženje z njimi. Odpravil se je domov; do njega ni prišel. Kmalu za tem, ko se je usedel v avto, je njegovo plemenito srce omagalo. Vsem tistim, ki so bili tisti trenutek tam in takoj priskočili na pomoč do prihoda reševalca Danija Andoljška in kasneje še zdravstvene ekipe, izrekam iskrena hvala. Hvala tudi dr. Milenki Starc Vidrih za zdravljenje v času bolezni. Prisrčno se zahvaljujem vsem za pisno in ustno sožalje, darovano cvetje, sveče in svete maše, pogrebem, gospodu Marku Zakrajšku, duhovniku Andreju Ojstrežu ter pevcem za sočutno zapete pesmi ter sodelavcem Inlesa in Inotherma. Ob odprtem grobu je sočutne besede slovesa spregovorila Darinka Strle; Uroš je zapel njemu tako ljubo pesem Čebelar. Sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, vsem in vsakemu posebej, iskrena hvala.

Žaljuoči: sin Anže z Andrejo in ostalo sorodstvo

*Ko imaš nekoga rad
nikoli ne umre
Le daleč, daleč je.*

Zahvala

ob izgubi moža, očeta, dedka, pradedka.

JOŽEF GRADIŠAR

z Rašice (16. 5. 1940 – 20. 2. 2022)

Iskreno se zahvaljujemo vsem
sorodnikom, sosedom in znancem
za izrečeno sožalje, besede tolažbe, za
podarjene sveče in denarno pomoč.
Vsa toplina njegovega srca bo vedno
ostala z nami.

Žaljuoči vsi njegovi

*Prišla je pomlad,
na delo vabila,
ne bo te zbudila.
Z menoj bo jokala,
z menoj šepetala,
bo oče tvoje ime.
(hči Blanka)*

Zahvala

Iznenada nas je zapustil mož, oče, dedek

BRANKO DEFAR

z Gradeža

Ob nepričakovani in nenadni izgubi dragega
moža, očeta, dedka se iskreno zahvaljujemo
vsem, ki stebili z nami v teh najtežjih
trenutkih življenja.

Vsak človek je zase svet,
čuden, svetel in lep
kot zvezda na nebu ...
(T. Pavček)

Žaljuoči vsi njegovi

Območno združenje veteranov
vojne za Slovenijo Velike Lašče

Za vedno so se poslovili od nas

ŽIVAN REJC

Opalkovo 3
9. 6. 1960 – 6. 2. 2021
Veteran vojne za Slovenijo

ANTON MARINŠEK

Praproče 3, Ortnek
28. 5. 1945 – 6. 2. 2022
Pridruženi član

JOŽKO PERHAJ

Male Lašče 13
3. 12. 1957 – 3. 4. 2022
Veteran vojne za Slovenijo
pripadnik 63. SČ KS Velike lašče,
Rob, Turjak

Njihovim svojcem izrekamo
iskreno sožalje. Naj jim bo lahka
domača slovenska zemlja.
Ohranili jih bomo v lepem
spominu.

OZVVS Velike Lašče

Objava zahval

Zahvale ob izgubi bližnjih lahko
oddate preko e-pošte
trobla@velike-lasce.si
ali v tajništvu Občine Velike Lašče.

Zahvali lahko priložite fotografijo;
besedilo naj bo v obsegu
do 400 znakov s presledki.
Cena objave znaša 16 EUR + DDV.

Uredništvo

In memoriam: Pismo prijatelju Jožetu Centi

Bil sem pri tebi na tvoj predzadnji dan na svetu, ki si ga tako ljubil, a se ga tudi tako bal. Pravzaprav je bilo prostovoljno »izgnanstvo« stalnica teh tvojih nekaj zadnjih let. Vsakič, ko sem stopil v tvoje vedno odklenjeno stanovanje, me je zajelo čudno občutje, da sem stopil v drug svet, drugačen od tistega svetlega, zračnega zunaj v tvojem Štepanjcu in od tistega optimistično-kritičnega iz tvojih prispevkov v Dnevnik, posebno tvojih iskric, s katerimi si vedno zgrabil resnico za roge. Vedno enaka polsvetloba tvoje bivalne sobice me je navdajala z občutkom krivde za vse, kar se ti je hudega zgodilo v življenju, v tvoji rani mladosti, ko ti je kruta vojna vzela mamo, bitje, ki ti je pomenila zadnje zavetje v takratnem razburkanem času. Ko si zgubil to zadnjo oporo, te je življenje premetavalo naprej in ti si nenehno iskal varen pristan za svojo dušo. Morda je bil tudi to razlog, da nisi bil pripravljen miru tvoje sobice v četrtem nadstropju zamenjati za nič na svetu. Stalno si bil deležen nagovarjanja, še posebej v zadnjem času, zaznamovanem s številnimi zdravstvenimi nadlogami, da se preseliš nekam, kjer boš deležen prijazne in takojšnje oskrbe. Na dan, ko si odšel, pa za to še nisem vedel, mi je moja Metoda med sprehodom mimo njene stare hiše v Laščah predlagala: "Tukaj v tem pritličnem obnovljenem stanovanju, (v prostorih kulture gostilne "pri Drakslerici") bi lahko bival Jože, samo stopil bi iz stanovanja na zeleno travno preprogo ..." To bi ti povedal, če bi me počakal ... Pa me nisi in ugasnila je še zadnja luč upanja, ki je brlela iz tvoje leščerbe, ki sva jo kot opomnik postavila na naslovnici tvoje knjige "Ne ugašajte mi luči".

Ja, Jože, poseben človek si bil, s posebno energijo, ki si jo prelivaj v slike na platna in na papir. Naključno naju je povezala ljubezen do zapisane in kritične besede, ki naj bi spremenila svet na bolje. Nekega dne si mi pokazal tvoje zapiske in risbe, ki so kričale po objavi, po tem, da pridejo med ljudi s svojim sporočilom: nikdar več vojne! Tvoj način zlaganja besed mi je bil takrat že poznan in me je osvojil, ko pa sem videl tvoje ilustracije, ki so tako živo govorile o posebnosti tistega časa, je bilo dvomov konec - nastala je knjiga, ki si jo vse življenje nosil v sebi in je morala med ljudi. Pravzaprav si z njo postavil najprej najlepši spomenik svoji materi - dvome o tem razblini tvoje na roko napisano pismo materi, ki sva ga priložila vsaki knjigi. Takoj za tem pa je tvoja knjiga s svojimi zgodbami in živimi ilustracijami spomenik ljudem in posebnosti tistega časa tvoje rane mladosti. Povečane risbe s kratkimi opisi teh posebnosti bi morali bogatiti notranjost šole Primoža Trubarja v Velikih Laščah in na Turjaku in se vtisniti v spomin mladih - po vzorcu Levstikovega Martina Krpana - kot neizbrisani pečati nekega posebnega časa, ki nikoli ne bi smel v pozabo.

Jože, pogrešali bomo tvojo iskričnost misli za vse čase, pogrešali bomo vse nezapisane zgodbe, ki si jih nosil v glavi in, verjamem, hotel ohraniti zapisane za zanamce. Bo pa o tebi govorila knjiga "Ne ugašajte mi luči" in govorile bodo tvoje slike, ki so, vse do zadnje, razpršene po slovenskih domovih in v tujini. Tudi to zadnje, ta nenavezanost na materialno, govori o tebi kot o človeku, ki mu je bila najpomembnejša misel, močna in jasna in uporabna za vse čase. Kot si zapisal med drugim v zaključni misli tvoje knjige Meditacija ob koncu: »V moč usode ne gre verjeti. Življenje je polno naključij; tudi življenje samo je naključje. Rodimo se za hip bivanja, da bi po smrti postali večni ... Takšni, kot smo bili že popreje? Kdaj smo spili čašo nesmrtnosti?«

Srečo Knafelc

KOLENDAR PRIREDITEV

maj/junij

18. maj 2022

sreda, 18. maj, od 10. do 18. ure
Trubarjeva domačija, Rašica
**MEDNARODNI
MUZEJSKI DAN**
(Javni zavod Trubarjevi kraji)

**PRIREDITVE OB
OBČINSKEM PRAZNIKU**
več na strani 12-13

petek, 24. junij, ob 20. uri
Velike Lašče
GASILSKA VESELICA
(PGD Velike Lašče)

sobota, 25. junij, ob 9. uri
Tenis Cereja
**TENIŠKI TURNIR MOŠKI
POSAMEZNO**
(RC Cereja)

sobota, 21. maj, ob 9. 30 uri
Trubarjeva domačija
z okolico, Rašica
**#ČIST DIVJE,
botanično-kulinarični
sprehod s kulinariko
Lili Mahne in vodnico
Metko Starič**
(potrebne prijave) (Zavod Parnas)

petek, 17. junij, ob 20. uri
Turjak
GASILSKA VESELICA
(PGD Turjak)

sobota, 18. junij, od 18. do 23. ure
Trubarjeva domačija, Rašica
POLETNA MUZEJSKA NOČ
(Javni zavod Trubarjevi kraji)

sobota, 25. junij, ob 20. uri
središče Gradeža
VEČER NA VASI
(Društvo za ohranjanje dediščine
Gradež)

sreda, 25. maj, ob 19. uri
Dom krajanov, Turjak
**Zanimiv gost:
ELENA SOFIA SENIČAR**
uspešna pisateljica in
priznana energijska
terapevtka
(TD Turjak)

nedelja, 19. junij, od 10. do 17. ure
Trubarjeva domačija, Rašica
**PRIČETEK KNJIŽNICE
POD KROŠNJAMI**
(Javni zavod Trubarjevi kraji in Zavod
Divja misel)

nedelja, 26. junij, ob 8. uri
Turjak
**36. TRADICIONALNI
POHOD PO TURJAŠKI
TURISTIČNI POTI**
(TD Turjak)

nedelja, 29. maj, ob 13. uri
Velike Lašče
KONJEREJSKI DAN
(KD Velike Lašče)

nedelja, 19. junij, ob 17. uri
Knej – Karlovica
**KOLESARSKI
KRONOMETER**
(TVD Partizan)

**VELIKOLAŠKA
TRŽNICA**

Na trgu pred Levstikovim domom
v Velikih Laščah,
med 8. in 11. uro
ob sobotah, 28. maja,
11. junija in 25. junija 2022

Vabljeni!

sobota, 4. junij in nedelja, 5. junij
Trubarjeva domačija
**40. likovno srečanje
TRUBARJEVI KRAJI**
(KUD Primož Trubar Velike Lašče)

četrtek, 23. junij, ob 21. uri
Rob (pri vagi)
KRESNI VEČER
(KUD Rob)